GLASILO OBČINE KANAL OB SOČI

MOST

LETNIK **XIX**
ŠTEVILKA **66**
SEPTEMBER 2021

OBČINA
KANAL OB SOČI

MOST
Glasilo občine Kanal ob Soči
http://www.obcina-kanal.si/most

Izdajatelj: Občina Kanal ob Soči,
zanjo županja Tina Gerbec

Odgovorni urednik:
Erik Panjtar

Člani uredniškega odbora:
Erika Koncut, Irena Brezavšček,
Klelija Dolenc, Tina Tinta

Lektoriranje:
Mojca Pipan

Oblikovanje in grafični prelom:
A-media d.o.o.

Fotografija na naslovnici:
Damijan Simčič – Zoso

Naslov uredništva: Glasilo Most,
Trg svobode 23, 5213 Kanal

Kontakt: urednistvo@glasilo-most.si

Tisk: A-media d.o.o.

Naklada: 2500 izvodov

Glasilo brezplačno prejme vsako
gospodinjstvo v Občini Kanal ob Soči.

Prosimo, da za oddajo vaših prispevkov za objavo v Mostu obvezno uporabljate portal **mojaobcina.si.**

Uredništvo si pridržuje pravico presoje glede objave in lahko zavrne objavo prispevka, še posebej, če ni v skladu s programsko zasnovo ali novinarskim kodeksom.
Za komunikacijo z odgovornim urednikom oziroma uredniškim odborom uporabite elektronski naslov **urednistvo@glasilo-most.si.**

Uvodnik

Da ne živimo na svetu, ki ga lahko neskončno izkoriščamo, je menda dandanes znano že vsakomur. Slovenci živimo v okolju, kjer so nam mnogi naravni viri precej ugodno in poceni na razpolago, čeprav so kje drugje po svetu lahko veliko bolj omejeni in zato še toliko dragocenejši. Precej hudo je, kadar se nam zgodi, da nam kakšna življenjsko samoumevna dobrina ni več na razpolago tako, kot smo navajeni. Kdor tega ne izkusi, se pogosto niti ne zaveda bogastva, ki ga premore. Dokler nečesa ne izgubiš, ne veš, kaj si imel, bi lahko rekli. Pri nas ekološka ozaveščenost in skrb za naravo že dolgo nista več v povojih. Tudi sam sem prepričan, da se moramo kot posamezniki in kot skupnost po svojih močeh zavzemati in delovati tako, da ohranjamo dragocenosti, ki jih imamo v obliki naravnih virov oziroma raznovrstnega naravnega okolja. Zato za naravno bogastvo in vire skrbimo in jih ne trošimo po nepotrebnem. No, tako ... to je bil malo daljši uvod, ker se želim dotakniti te nekoliko zakulisne teme glede Mosta, ki utegne zanimati še marsikaterega bralca. K tej temi me je pravzaprav spodbudil komentar okoljsko osveščenega bralca, s katerim sem se pred kratkim srečal. Pobaral me je, zakaj ne bi bil Most tiskan na »bolj ekološkem papirju«, in dodal, da bi moral papir biti »recikliran«, saj bi s tem nekaj veliko naredili za naravo. Naj kar takoj povem, da je Most zelo »ekološki«. Tiskan je na papirju iz vsaj 40 % reciklirane snovi. Ima certifikat, da surovina prihaja iz gozdov, ki jih upravljajo trajnostno. Papir je popolnoma biorazgradljiv in ga je mogoče nadalje reciklirati. Tudi uporabljene barve so proizvedene iz okolja prijaznih sestavin in zaradi tega odpadki barv in embalaže ne onesnažujejo okolja. Sicer pa poznamo več vrst papirja, ki ga tudi uporabljamo za različne namene. Na tem področju stalno prihaja do inovacij in smernice razvoja gredo dejansko že dolgo časa v vedno bolj ekološke načine pridobivanja in uporabe. Isto velja za barve, lepila in ne nazadnje tudi tehnološke postopke, ki se uporabljajo pri procesu predelave surovin, proizvodnje in tiska. Gre za precej več kot samo za »ekološki« ali »navaden« papir. Gre za celo vrsto med seboj povezanih stvari, na katere nepoznavalci niti ne pomislimo. Včasih zato poenostavljamo in pričakujemo spremembe tam, kjer jih sploh ni treba. Če bi želeli biti bolj ekološki, zeleni, trajnostni ... bi precej pomagalo že to, da bi več ljudi ločevalo odpadke, jih odlagalo na ustrezna zbirališča in ne puščalo smeti v naravi.

Erik Panjtar, odgovorni urednik

IZ VSEBINE

8 Slovesnost v počastitev občinskega praznika
12 Nika Šimac – ustvarjanje in življenje v sožitju z naravo
30 Na mladih svet stoji
34 Na sprejem kolesarjev se je pripravljala cela krajevna skupnost
64 Nagradna križanka SVIT

Nagovor županje

Spoštovane občanke in občani.

Brezskrben poletni čas je prehitro minil in že je pred nami jesen. Poletne dni je, kljub oteženim razmeram, zaznamovalo nekaj prireditev, kar je med občane vneslo občutek vrnitve v čase pred pojavom koronavirusa. Številni organizatorji se iz previdnosti niso odločili za izpeljavo dogodkov, kar je veljalo tudi za nekatere občinske prireditve. Najpogumnejši so v občini odprli dodatne nastanitvene kapacitete in novo turistično agencijo.

V občinski upravi smo izvajali začrtane investicije in vzdrževalna dela, ki smo jih predvideli v proračunu. Vzpostavili smo novo spletno stran občine, kjer smo želeli občanom približati delo občinske uprave. Na prenovljeni spletni strani so predstavljene investicije in vzdrževalna dela, ki se izvajajo po posameznih krajih občine in predstavljajo najpomembnejšo dejavnost občine za izboljšanje življenja občanov. Nekatere so predstavljene tudi v nadaljevanju glasila.

V poletnih mesecih je na polno začel delo Zavod za zeleni razvoj Soške doline, katerega soustanoviteljica je občina. Glavni namen zavoda je, da prepozna različne razvojne priložnosti, povezane z zelenim prehodom, spodbuja posameznike in pravne subjekte k pripravi projektov, jim pri tem pomaga, ob tem tudi sam skupaj s partnerji pripravlja razvojne projekte in skuša za njihovo izvedbo pridobiti sredstva na evropskih in državnih razpisih. Med konkretne dejavnosti, ki jih bo izvajal zavod, sodijo ozaveščanje in izobraževanje ciljnih skupin prebivalstva, spodbujanje malih in srednjih podjetji za pripravo različnih razvojnih projektov, povezanih z zelenim prehodom, in kandidiranje na javnih razpisih, spodbujanje podjetnosti med mladimi in povezovanje z gospodarstvom s ciljem, da mladi ostanejo v občini, uvajanje obnovljivih virov energije in priprava posebnih razvojnih načrtov za posamezna podeželska območja v občini. Vse to bo Zavod izvajal v sodelovanju z obstoječimi institucijami podpornega okolja in drugimi v regiji.

September je tudi čas, ko ponovno zazvoni šolski zvonec. Zato želim vsem učencem, dijakom, staršem in učiteljem uspešno vrnitev v šolske klopi z upanjem, da bo tokratno šolsko leto nemoteno potekalo v šolah.

Ponovno se moram, žal, dotakniti tudi razmer, povezanih s koronavirusom, ki je še vedno med nami. Vsi si želimo, da bi se naša življenja čim prej vrnila v normalne tirnice. Vsak od nas lahko prispeva svoj delež na tej poti s spoštovanjem ukrepov, povezanih s preprečevanjem okužbe, ki so nam dobro poznani. Vem, da ni lahko, a potruditi se moramo in narediti vse, kar je v naši moči, da čim bolj omejimo širjenje virusa.

Tina Gerbec, županja

Občane vabimo, da se za morebitna vprašanja v zvezi z nepodpisanimi letaki, ki jih prejemate na dom, ter z izjavami posameznikov, ki širijo dezinformacije o delu občinske uprave in županje, obrnete na Občino Kanal ob Soči, in sicer preko elektronske pošte obcina.kanal@obcina-kanal ali na telefon 05 398 12 00. Z veseljem vam bomo odgovorili na vaša vprašanja in razčistili dvome.

Investicije v Občini Kanal ob Soči:

Številne izboljšave povsod po občini

Občinska uprava, foto: arhiv občinske uprave

KANAL

V središču Kanala je od začetka julija nameščen dodatni bankomat EURONET. Občina ga je priskrbela z namenom, da bodo tako občani kot tudi obiskovalci kanalske občine oziroma upravnega središča občine imeli ves čas na voljo gotovino, ki jo potrebujejo za vsakodnevne opravke, ki jih ni mogoče plačevati s kartico. Storitev je bila nujno potrebna tako zaradi vse pogostejšega pomanjkanja gotovine v že obstoječem bankomatu kot tudi zaradi zaprtja banke v središču Kanala. Dodatni bankomat je nameščen v Gradnikovi ulici 3.

Sicer pa je 23. avgusta poskusno v kanalski občini poslovala tudi mobilna enota banke NLB. Svoje storitve je občanom nudila na parkirišču kanalske tržnice med 10. in 18. uro. Dogovori o nadaljnjem sodelovanju, kjer si prizadevamo, da bi se mobilna banka ustavila v Kanalu in Desklah, še potekajo.

Občina je uresničila tudi željo kanalske mladine glede obnove poškodovanega tlaka v Mladinskem klubu Kanal. Tlak je bil na več mestih v takšnem stanju, da ga ni bilo mogoče zakrpati, zato je bila smotrna odločitev občinskih služb, da se izvede prenova celotnega tlaka. Investicija je poleg sanacije tlaka vključevala tudi zamenjavo vodovodne in kanalizacijske inštalacije. S samo prenovo in videzom sta tako kanalska mladina kot občina kot lastnik objekta veliko pridobili, obenem pa pokazali, da sta še kako pomembna videz in dobro počutje vseh generacij občanov. Na občini smo prepričani, da bodo prenovljeni prostori dobro služili mladini pri različnih dejavnostih udejstvovanja. Vrednost investicije znaša 8500 evrov.

Prenove pa bo deležna tudi fasada občinske stavbe, ki se bo v celoti sanirala v skladu z navodili Zavoda za varstvo kulturne dediščine. Izvajalec je že izbran, vendar je bil začetek del zaradi previsokih temperatur prestavljen v september. Vrednost pogodbenih del znaša 70.731,94 evra.

Potem ko je pred leti lepšo podobo pridobil kanalski kamp z okolico, je letos zablestel tudi znameniti most, prizorišče tradicionalnih skokov. Željo po lepši in boljši podobi Kanala ob Soči je občina v tokratni akciji udejanjila skupaj s PGD Kanal. Kanalski gasilci so očistili brežine struge reke Soče, občina pa je v dogovoru s podjetjem

Bankomat EURONET

Mobilna banka NLB

Utrditev vozišča na Gregorčičevi ulici v Kanalu

Sanacija tlaka v Mladinskem klubu Kanal

Sanacija tlaka v Mladinskem klubu Kanal

Čiščenje mostu v Kanalu

Sailinvest oprala most, ki povezuje oba bregova in je največja atrakcija za turiste, ki se množično ustavljajo v Kanalu ob Soči.

V Kanalu ob Soči pa je od letošnjega poletja poskrbljeno tudi za večjo prometno varnost. Potem ko sta bili v letošnji zimi postavljeni radarski merilni tabli v Ročinju in Plavah, odslej dodatna merilna postaja prehitre voznike opozarja tudi v Kanalu. Investicija v postavitev postaje je znašala 3000 evrov.

8000 evrov pa je bilo potrebnih za ureditev odvodnjavanja na Staničevi in Partizanski ulici. Dodatnih 3500 evrov je bilo namenjenih utrditvi vozišča na Gregorčičevi ulici, za ureditev brežine pa še dodatnih 2000 evrov.

Ureditev odvodnjavanja na Staničevi in Partizanski ulici v Kanalu

Postavitev radarske merilne table v Kanalu

MOČILA

V Krajevni skupnosti Kambreško so se v zadnjih mesecih razveseleli razširitve uvoza v Močila. Investicija je bila težka dobrih 46.000 evrov.

Razširitev uvoza v Močila (KS Kambreško)

BODREŽ

Varnejša bo tudi pot v Bodrež. Saniran je bil namreč tamkajšnji zid, poleg tega pa je bila izvedena tudi razširitev vozišča. Za opravljena dela je občina odštela 25 tisočakov.

Sanacija zidu in razširitev vozišča v Bodrežu

AVŠČEK

Uresničila se je tudi želja krajanov zaselka Avščk. Občinske službe so poskrbele za utrditev vozišča in ureditev odvodnjavanja, za kar je bilo potrebnih dobrih 5 tisočakov.

Utrditev vozišča in odvodnjavanja v Avščku

TRŠČAKI

V Trščakih je bila v poletju izvedena asfaltacija tamkajšnjega vozišča v dolžini 140 metrov. Investicija je znašala 16.000 evrov.

Asfaltacija vozišča v Trščakih v dolžini 140m

POTRAVNO

15 tisočakov je bilo namenjenih dobavi potrebnega materiala za betoniranje vozišča v Potravno.

Dobava materijala za betoniranje ceste v Potravno

LIG

Nadaljujejo se tudi investicije v ureditve ekoloških otokov. Tokrat je bilo na vrsti naselje Lig. Investicija je bila težka 13.500 evrov.

Ureditev ekološkega otoka v Ligu

SREDNJE

Direkcija Republike Slovenije za infrastrukturo je na pobudo kanalske občine poskrbela za prometno varnost v Srednjem. Izvedla je preplastitev državne ceste in obnovo bankin v dolžini 850 metrov na relaciji pred naseljem in skozi naselje Srednje. Vrednost del je znašala okrog 90.000 evrov.

Srednje

KANALSKI VRH

Na Kanalskem Vrhu je projekt *Tehnološka voda Kanalski Vrh* prispel do zaključne točke. Predmet projekta so bila gradbena in druga dela, potrebna za izgradnjo 200 m^3 vodohrana in cevovoda med obstoječim črpališčem in vodohranom ter od vodohrana do vasi (priključitev na obstoječi sistem). Investicija se je že izkazala kot dobrodošla pridobitev. Shranjena voda v vodohranu je namreč krajanom letos zaradi suše že prišla prav, obnovljena pot, ki je bila po vkopu povezovalnih cevi do vasi urejena, pa jim omogoča lažji dostop do pretakališča. Z izvedeno investicijo želi občina spodbuditi razvoj kmetijstva na Kanalskem Vrhu. Vrednost izvedenih del je 182.857,91 evra.

DESKLE

Občina je prenovila tudi streho na balinišču v Desklah. Dela so bila nujno potrebna, saj je obstoječa streha začela zamakati. Prenova je poleg hidroizolacije vključevala tudi vgradnjo ustrezne toplotne izolacije. Vrednost zaključenih del znaša 40.165,01 evra.

V Desklah, natančneje na Bevkovi ulici, je bila obenem izvedena tudi investicija v preplastitev vozišča. Za izvedena dela je bilo treba odšteti 7500 evrov.

Preplastitev vozišča na Bevkovi ulici v Desklah

PRILESJE PRI PLAVAH

V naselju Prilesje pri Plavah se nadaljuje gradnja komunalne infrastrukture. Najprej se bosta do konca uredila podporni zid in servisna dostopna pot do čistilne naprave, nato pa se bodo dela nadaljevala v naselju, kjer bo zgrajena fekalna kanalizacija, obnovljena bosta tudi vodovod in pa meteorna kanalizacija, obenem pa bo urejen tudi razvod za optično omrežje. Naselje bo v celoti znotraj območja posega dobilo tudi novo asfaltno prevleko. Vrednost pogodbenih del znaša 404.836,39 evra.

Prilesje

GORENJE DESKLE

V Gorenjih Desklah je bila izvedena zamenjava stare azbestne vodovodne cevi v dolžini 470 m. Poleg tega so bili prenovljeni tudi dotrajani jaški. Vrednost celotne prenove je znesla 43.000 evrov.

Pridobitev je član KS Anhovo - Deskle Toni Leskovar komentiral z besedami: »*V KS Anhovo - Deskle podpiramo sanacije in obnove starega vodovodnega omrežja ter menjavo azbestnih vodovodnih cevi. Le z menjavo in sanacijo bomo imeli boljšo in kakovostnejšo vodo ter manjše izgube, ki se pojavljajo ob morebitnem puščanju starih cevi. Začetni koraki so gotovo težki, a veselimo se velikih korakov za našo skupnost.*«

Kanalski Vrh

Gorenje Deskle

Gorenje Deskle

LOŽICE

Konec julija je Zavod Aliansa zaključil gradnjo kolesarskega poligona v Ložicah. Nova pridobitev, kolesarska – »pumptrack« – steza, je pomembna tako za športno dejavnost kanalske mladine kot za turistično ponudbo v naši občini. Pumptrack poligon ali Kolopark je sestavljen iz asfaltiranih grbin in zavojev, ki so med seboj ritmično povezani v krožno celoto. Razgibanost poligona omogoča zabavno, a varno športno izkušnjo tudi na manjših površinah tako začetnikom kot tudi že izkušenim uporabnikom. Pobudnik postavitve kolesarskega poligona je bil Športno kulturno turistično društvo Avče (ŠKTD Avče). Po večletnem iskanju ustreznega prostora za njegovo umestitev, tudi glede na velikost in stopnjo neizkoriščenosti za postavitev, se je našla lokacija, ki je dopustila takšno zanimivo postavitev. Prostor je dostopen tako z vidika izgradnje kot tudi uporabe, saj je poleg Rekreacijskega športnega parka v Ložicah, ki je bil zasnovan za druženje in rekreacijo vseh slojev lokalne skupnosti.

Občina je projekt prijavila na javni razpis za sofinanciranje gradnje športnih objektov in športnih površin za šport v naravi. Z uspešno prijavo je izvedbo programa omogočilo sofinanciranje Fundacije za šport v višini 38 odstotkov, skupna vrednost investicije pa znaša 42.309,60 evra. Zahvaliti bi se želeli Soškim elektrarnam Nova Gorica d.o.o. za podporo projektu ter podeljeno stavbno pravico za izgradnjo ter sodelovanju ŠKTD Avče, ŠKTD Ložice, KS Anhovo - Deskle ter vsem soglasodajalcem za izvedbo investicije, da je bilo pravočasno pridobljeno tudi gradbeno dovoljenje ter sta tako omogočena sofinanciranje investicije s strani fundacije ter sama izvedba projekta.

Kolesarski poligon

Čeprav je kolesarski poligon skladen z vsemi varnostnimi standardi za tovrstne objekte, bi opozorili, da je treba spoštovati pravila uporabe ob vhodu na stezo, saj kljub previdnosti lahko pride do resnih poškodb, in se uporablja na lastno odgovornost. Želimo vam čim več užitkov in zanimivih doživetij pri njegovi uporabi!

Skupine za samopomoč za neformalne oskrbovalce

Klara Golja

Skrb za oslabele starejše ljudi, bolne in onemogle v velikem obsegu izvajajo neformalni oskrbovalci, to so svojci, ki skrbijo in pomagajo pomoči potrebnim. Posamezniki lahko pomagajo svojcem, sosedom in drugim ljudem na najrazličnejše načine (se z njimi pogovorijo, jim delajo družbo, grejo v trgovino, pomagajo pri domačih opravilih ali v najtežjih primerih zanje dnevno skrbijo).

Oskrbovanje je izjemno zahtevno, lahko pripelje do različnih obremenitev, vključno s telesnimi, psihološkimi, čustvenimi, socialnimi in finančnimi. Zato potrebujejo ljudje, ki oskrbujejo, podporo, znanje in pomoč. V skupini je vsak oskrbovalec zagotovo najboljši primer prakse, ki jo lahko deli z drugim oskrbovalcem, in na način izmenjave izkušenj, spoznanj in občutenj pripomore k boljšemu zdravju in počutju, hkrati pa pripomore k razrešitvi marsikatere situacije.

Medsebojni razgovori, izmenjava izkušenj, znanj, praks olajšajo reševanje različnih situacij in omogočajo osvetlitev težav z različnih zornih kotov. Nemalokrat ljudem lastno prepričanje onemogoči rešiti tudi najpreprostejše izzive.

Namen in cilj skupine je iskati možnosti in rešitve, kako pomagati in izboljšati življenjske pogoje bolnih in onemoglih ljudi ter kako pomagati osebam, ki oskrbujejo, da ostanejo čile in zdrave.

Pridružite se vsi z željo po sodelovanju, vsi, ki svojo skrb in energijo namenjate tudi drugim, vsi, ki radi izmenjate svoje izkušnje, informacije, znanje. Kdor daje, tudi prejme, le da včasih tega takoj ne ve. Pokličite in vprašajte za informacije na tel. št. 05 398 12 18.

Slovesnost v počastitev občinskega praznika

Lora Zimic Mugerli, foto: Damijan Simčič

Na trgu Kontrada je v četrtek potekala slovesnost v počastitev občinskega praznika občine Kanal ob Soči. Ob tej priložnosti je županja Tina Gerbec podelila nagrade in priznanja zaslužnim občanom in organizacijam, ki so s svojim delom bogatili družbeno življenje v kraju in tudi širše.

Za leto 2020 sta priznanje prejela **Marta Murovec** iz Kala nad Kanalom za dejavnost v več društvih ter **Matija Miščič** iz Kanala, uspešen plesalec v break danceu, ki svoje znanje prostovoljno predaja tudi otrokom, ki jih trenira brezplačno ... Občinski nagradi pa sta prejela kot posameznik **Darjo Vogrič** iz Plav, ki kljub slepoti ostaja aktiven kegljač in se zadnja leta preizkuša tudi kot dramski ter filmski igralec, ter **Lovska družina Kanal** za zgledno in uspešno delovanje v občini. Predvsem jim gre pohvala za zadnjo pridobitev, lovski center s hladilnico v Kanalu.

Priznanji za letos sta šli v roke predanemu navijaču kanalskih odbojkarjev **Petru Nanutu** iz Kanala, ki je tudi pobudnik organizirane navijaške skupine Cement Boys, ter **Društvu obolelih zaradi azbesta** za njihovo humano in požrtvovalno delo. Občinsko nagrado kot najvišje priznanje občine sta prejela slovenski reprezentant v odbojki **Jani Kovačič** iz Gorenje vasi ter **kanalska civilna zaščita** za izjemno pomoč in podporo občanom v času epidemije.

Prireditev so s pesmijo in recitacijo kulturno obogatili člani Gledališkega društva Kontrada Kanal ter Vokalna skupina Liška dekleta.

Na slovesnosti je županja Tina Gerbec v svojem govoru še posebej poudarila pomen ljudi, ki se trudijo za okolje, v katerem živijo in delajo, ter se nesebično razdajajo za širšo družbo.

Vsem prejemnikom priznanj in nagrad še enkrat iskreno čestitamo.

Nagrajenci 2021 od leve proti desni: Peter Nanut, Hasib Brdar (predsednik Drštva obolelih zaradi azbesta), Igor Komac (poveljnik Civilne zaščite občine Kanal ob Soči), nagrado v imenu Janija Kovačiča pa je prevzela njegovega mama Neva Kovačič.

Nagrajenci 2020 od leve proti desni: v imenu Marte Murovec je priznanje prevzel predlagatelj, svetnik Vladimir Kolmančič, Matija Miščič, v imenu Lovske družine Kanal je nagrado prevzel podžupan Marko Bucik, Darijo Vogrič.

Brezplačni prevozi za starejše

Klara Golja

Občina Kanal ob Soči financira in izvaja v sodelovanju s Prostoferjem (projekt zavoda Zlata mreža) storitev brezplačnih prevozov, s katerimi želi starejšim zagotoviti višjo kakovost življenja. Prevoze opravljajo vozniki prostovoljci brezplačno. Vozilo je zagotovljeno s strani občine, prav tako je poskrbljeno za zavarovanje tako voznika kot tudi sopotnikov.

Starejši občani, ki potrebujete prevoz, ne vozite sami, nimate sorodnikov in imate nizke mesečne dohodke, pa tudi slabše povezave z javnimi prevoznimi sredstvi, pokličite na brezplačno številko 080 10 10 vsak delovnik med 8.00 in 18.00. V komunikacijskem centru zabeležijo podatke in lokacijo prevoza. Po najavi prevoza klicni center obvesti prostovoljnega voznika o prevozu, in to sporoči uporabniku, za katerega se opravi prevoz. Prevozi se izvajajo od ponedeljka do petka med 8.00 in 16.00, izjemoma pa se lahko dnevi in ure tudi prilagodijo potrebam.

Prostofer deluje tudi v času epidemioloških razmer. Pri tem pa se je treba držati ukrepov in priporočil za preprečevanje okužb.

Za informacije lahko pokličete na Občino Kanal ob Soči. Podatki za stik: Klara Golja, klara.golja@obcina-kanal.si, tel. 05 398 12 18.

PROSTOFER

080 10 10

brezplačna telefonska številka za brezplačen prevoz

Pokličite vsaj tri dni, preden potrebujete prevoz.

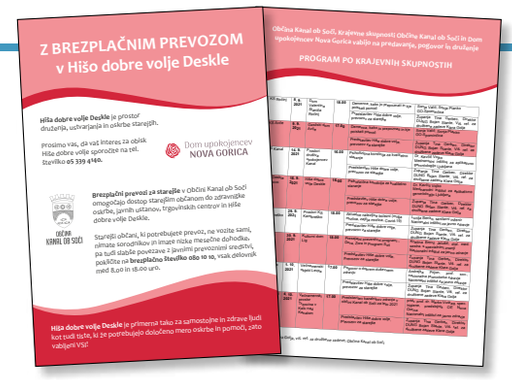
Z BREZPLAČNIM PREVOZOM
v Hišo dobre volje Deskle

Hiša dobre volje Deskle je prostor druženja, uchvarjanja in oskrbe starejših.

Prosimo vas, da vaš interes za obisk Hiše dobre volje sporočite na tel. Številko 05 339 4140.

Dom upokojencev NOVA GORICA

OBČINA KANAL OB SOČI

Brezplačni prevozi za starejše v občini Kanal ob Soči omogočajo dostop starejšim občanom do zdravstvene oskrbe, javnih ustanov, trgovinskih centrov in Hiše dobre volje Deskle.

Starejši občani, ki potrebujete prevoz, ne vozite sami, nimate sorodnikov in imate nizke mesečne dohodke, pa tudi slabše povezave z javnimi prevoznimi sredstvi, pokličite na brezplačno številko 080 10 10, vsak delovnik med 8.00 in 18.00 uro.

Hiša dobre volje Deskle je primerna tako za samostojne in zdrave ljudi kot tudi tiste, ki že potrebujejo določeno mero oskrbe in pomoči, zato vabljeni VSI!

Občina Kanal ob Soči, krajevne skupnosti Občine Kanal ob Soči in Dom upokojencev Nova Gorica vabijo na predavanje, pogovor in druženje

PROGRAM PO KRAJEVNIH SKUPNOSTIH

Hiša dobre volje v Desklah sprejema nove uporabnike

Klara Golja

Občina Kanal ob Soči je v sodelovanju z Domom upokojencev Nova Gorica leta 2018 v Desklah odprla Dnevni in medgeneracijski center – Hišo dobre volje. Postavljena je bila z namenom izboljšati kakovost življenja starejših ljudi in ne nazadnje še za kako potrebno razbremenitev ljudi, ki skrbijo za svoje onemogle svojce.

Hiša dobre volje je namenjena vsem starejšim, ki potrebujejo pomoč, pa v določenem delu dneva nimajo nikogar, ki bi jim pomagal. Namenjena je tudi vsem starejšim, ki pomoči ne potrebujejo, pa so osamljeni in bi radi del dneva preživeli v družbi drugih, poklepetali, se nasmejali, podelili svoje izkušnje in se fajn imeli.

V Hiši dobre volje je vse delovne dni med 7.00 in 17.00 poskrbljeno za nego, tople obroke, telovadbo, animacijo, ustvarjalne delavnice in druge dejavnosti.

Dnevni center – Hiša dobre volje je zelo velika pridobitev v našem okolju. Zato je pomembno, da živi in se ohranja, kajti nikoli se ne ve, kdaj bo kdo potreboval pomoč. Ob odprtju je lepo zaživela, uporabniki so bili zadovoljni. Covid situacija je povzročila, da so ljudje zaradi varnosti raje ostali doma. Vendar smo prepričani, da bo ob ustreznih covid ukrepih v jesenskih časih na novo zaživela.

Občina Kanal ob Soči vabi krajane, da se oglasijo, vprašajo ali se vključijo v dnevni center. Za prevoz lahko starejši občani, če nimajo nobenega svojca, uporabijo tudi Prostofer.

Za vse informacije stopite v stik s **Tanjo Peloz** iz Doma upokojencev Nova Gorica, in sicer na telefonsko številko 05 339 4140 ali e-naslov tanja.peloz@dung.si.

Za kakršno koli informacijo lahko pokličete tudi na Občino Kanal ob Soči na tel. 05 398 12 18 (Klara Golja).

Obisk anhovskega podjetja Eternit

Občinska uprava, foto: arhiv občinske uprave

Županja Tina Gerbec in direktor občinske uprave Nejc Kumar sta to poletje obiskala tudi podjetje Eternit Slovenija d.o.o., ki se ukvarja s proizvodnjo in trženjem strešnih in fasadnih izdelkov iz vlaknocementa. Namen obiska je bil ogled proizvodnje v podjetju, seznanitev z izdelki, ki jih podjetje proizvaja, ter seznanitev z razvojnimi načrti podjetja.

MARKET FAMA KANAL

FAMA

Tako blizu, tako ugodno!

ZBIRAJTE SONČKE, VNOVČITE POPUSTE IN SODELUJTE V NAGRADNI IGRI!

Pravilnik Famine kartice popustov

1. Zbiranje sončkov
Za vsakih 10 evrov nakupa se prejme 1 sonček. Npr. za znesek 15 eur se prejme 1 sonček, za 37 eur 3 sončke …
1. stopnja 10 sončkov - 5 % popust na enkraten nakup
2. stopnja 20 sončkov - 10 % popust na enkraten nakup
3. stopnja 30 sončkov - 15 % popust na enkraten nakup
Sončke se prejeme glede na znesek računa, ki je bil plačan. Torej na znesek z odbitimi popusti.
Sončke se doda v kartico na blagajni ob nakupu.

2. Unovčevanje popustov
Popuste se lahko koristi za vsako stopnjo posebej. Pri 1. stopnji se lahko unovči 5 %, pri 2. 10 % in pri 3. stopnji 15 %. Popust se lahko unovči pri prvem nakupu, po tem ko kupec doseže/izpolni posamezno stopnjo, in ne ob nakupu, pri katerem kupec doseže stopnjo za unovčitev popusta.
Zbiranje sončkov se konča 30. 09. 2021. Ob unovčitvi popusta se stopnja za katero je bil popust prečrta in doda podpis blagajnika.
Popusti se ne seštevajo. Popust ne velja za izdelke, ki so že v akciji. Popustov se ne da uvejavljati pri nakupu cigaret, darilnih kartic, plinskih jeklenk, mobi kartic in vina iz vinotočev. Popuste lahko zbirajo samo fizične in ne pravne osebe.

3. Čas trajanja zbiranja
Obdobje zbiranje sončkov za poletno Famino kartico popustov se začne 01. 07. 2021 in traja do vključno 30. 09. 2021. Popuste se lahko unovči do 10. 10. 2021. Žrebanje nagrad bo potekalo 15. 10. 2021.

4. Nagradna igra
Vsi, ki izpolnijo najmanj 1. stopnjo, lahko sodelujejo v nagradni igri, Potrebno je samo izpolniti kontaktne podatke. Posameznik lahko izpolni neomejeno število kartic in si tako poveča možnosti za nagrado. Posameznik, ki želi sodelovati v nagradnem žrebanju, odda izpolnjeno kartico pri blagajni.

5. Zbiranje osebnih podatkov
Osebni podatki se zbirajo samo kot sredstvo za kontakt izžrebanca v nagradni igri in ne bodo uporabljeni za nobene druge namene. Kartice dobitnikov nagrad v nagradni igri se bodo hranile v upravi podjetja, vse druge pa bodo v roku 6 mesecev uničene.

*Več informacij v poslovnih enotah ali na spletni strani www.fama.si.

KONTAKTNI PODATKI ZA NAGRADNO IGRO:

IME IN PRIIMEK: .....

ULICA: .....

POŠTA: .....

TEL.: .....

E-MAIL: .....

☐ Strinjam se, da organizator nagradne igre lahko uporabi moje osebne podatke samo za namene nagradne igre.

BOGATE NAGRADE
30 NAGRAD
ŽREBANJE 15.10.2021

FAMA 30 LET zvestobe zaupanja kvalitete razvoja odličnosti

KARTICA POLETNIH POPUSTOV
od 01.07. do 30.09.2021

ZBIRAJTE SONČKE, UNOVČITE POPUSTE IN SODELUJTE V NAGRADNI IGRI

IZKORISTITE UGODNOSTI NAŠE KARTICE ZVESTOBE!

KARTONČKE LAHKO DOBITE NA VSEH BLAGAJNAH MARKETOV FAMA

1. stopnja	2. stopnja	3. stopnja
5 %* popust	10 %* popust	15 %* popust

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

Predstavljamo:

Nika Šimac – ustvarjanje in življenje v sožitju z naravo

Erik Panjtar, foto: osebni arhiv Nike Šimac

Nika Šimac je šolanje zaključila na Akademiji lepih umetnosti v Benetkah (Accademia di Belle Arti di Venezia). Njena umetniška pot se že od samega začetka razvija sočasno tako v Soveniji kot v tujini. Inovativen kiparski pristop in poglobljena simboličnost izraznega jezika odražata njeno večletno raziskavo materije in duha preko narave. Prepoznavna je po številnih večjih javnih plastikah, inštalacijah in razstavah. Je aktivna soorganizatorka in koordinatorka kulturnih dogodkov, ki temeljijo na mednarodnem sodelovanju, povezovanju in razvoju kulture. Trenutno je vpeta v prihajajoče projekte, ki vključujejo lastne razstave, delo v Galeriji Rika Debenjaka v Kanalu, koordiniranje mednarodnega festivala keramike Kerafest in projekta zdravilni vodni izviri v okviru društva O.Z.O.N. Skupaj s partnerjem živita v Potravnem, kjer se dopolnjujeta v umetnosti, kulturi, ekologiji, turizmu, ekološki vzgoji domačih semen in rastlin.

Foto: David Verlič

Običajno se dogaja, da ljudje zapuščajo podeželje in se selijo v mesta, vi ste se odločili pa ravno obratno.

Šlo je za splet okoliščin in dejstvo, da ko se po študiju iz tujine vrneš v Novo Gorico, ugotoviš, da ti mesto ne nudi tistega, kar potrebuješ. Ko sem še živela v mestu, sem vedno iskala naravo za svoje ustvarjanje, te pa je bilo vedno manj. Otroštvo sem preživela med mestom in podeželjem, kjer sem kot otrok za rep ulovila še zadnje kmetovanje. Košnja, grabljenje, izdelovanje kope ... Seno je bilo že takrat izreden medij za izdelavo prvega lastega avtomobila. Od tam se je domišljija samo še širila naprej.

Kako je sploh živeti v neki odmaknjeni vasici, kot je Potravno?

Potravno sploh ni tako odmknjena vas, saj je v bližini Kanala, mesta, ki ima pomembno strateško lego med Novo Gorico in Tolminom ter zelo bogato kulturno dediščino. Kar se mi zdi zanimivo, še zlasti z vidika možnega razvoja v širše prepoznavni kulturni center Posočja, ki bi temeljil na *kulturi sobivanja.* To bi lahko predstavljalo ključno povezavo med kulturo, kulturno dediščino in naravno dediščino kanalske občine in njenih prebivalcev. Predlog je bil predstavljeno tudi kot projekt za Go! 2025 (evropska prestolnica kulture)

Na Potravnem živite samo vi, kajne?

Da, vas ima devet hiš, ampak v njej stalno živiva samo midva s partnerjem. Tako kot še marsikje drugje so se domačini tudi s Potravnega v minulem obdobju zaradi dela in boljšega življenja selili nižje, bližje tovarnam. Mnoge vasi so se tako počasi izpraznile, kot na primer Dolenje Nekovo. To je razumljivo, saj so po večurnem delovniku ljudje morali

peš domov, kar je trajalo več ur v eno in drugo smer. Danes je lažje, saj lahko z avtomobili opravijo to pot. Potravljani so se resda odselili, a hiše so obdržali, ker so še vedno ostali navezani na kraj. Vas tako oživi v toplih mesecih, ko vaščani urejajo vrtove, hiše ... Skratka, Potravno je tako posebna vas, da jo le s težavo zapustiš, saj je ne kličejo zaman majhen Pariz.

Potravno – noč brez javne razsvetljave

Pa je kaj strašljivo biti tako na samem?

Mislim, da kar se tiče občutkov, je zame strašljivejši ta, da si v mestu obkrožen z ljudmi, ampak dejansko popolnoma sam. Edina potencialno strašljiva stvar v Potravnem je cesta, zato k nam hodijo le pogumni ljudje. Za marsikoga je preozka in prepadna, vendar pa je v zadnjih letih doživela izboljšavo iz makadama v beton. Občina nameni vsako leto nekaj denarja za material, domačini pa potem opravimo fizično delo in počasi se bližamo želenemu cilju.

Ukvarjate se tudi z ekološko pridelavo zelenjave.

Zemljo obdelujemo še na naraven tradicionalen način, torej ročno. Zavestno delamo na biodiverziteti rastlin. Imamo vrt, zeliščni vrt in sadovnjak z več kot 50 sadnimi drevesi. Dejansko vse skupaj deluje kot veliko ustvarjalno platno, ki se iz leta v leto spreminja. Večino zelenjave si pridelamo sami. Semena spravimo za naslednje leto, nekaj jih pa izmenjamo s prijatelji. Dejansko je za nas velika dragocenost, da vemo, kaj jemo, in da je naš pridelek čim bolj naraven. Mislim, da se tega zaveda vse več ljudi. Opažam, sta epidemija in posledično zaprtje trgovin pripomogla, da so ljudje začeli gledati na odvisnosti od multinacionalk z večjo previdnostjo.

Kako bi opisali svoje umetniško ustvarjanje?

Preden odgovorim, bi rada izpostavila vprašanje, ali je umetnost danes sploh potrebna. Da, bolj kot kadar koli prej! Namreč, lepota je del umetnosti, umetnost pa del kulture. Veliko ljudi se ne zaveda, da jih umetnost neprestano obkroža, je del njih. Nosijo jo na sebi, ko si kupijo čevlje, obleke, nakit, ko grejo k frizerki, pedikerki ... Imajo jo v stanovanju, hiši v obliki mize, postelje, bideja, krožnikov, šalc, vilic, vse tja do barvne lestvice prostorov in fasad stavb. Ob nakupu novega avtomobila igra pomembno vlogo njegova oblika, torej pritegne nas lepota, ki jo izraža preko linij, barve, ploskev ... Ko smo žalostni ali slabe volje, si zavrtimo izbrano skladbo, pogledamo film, v prostem času si preberemo knjigo. Vse našteto izhaja iz umetnosti, ki jo ustvarjajo ljudje z umetniškimi sposobnostmi. Prav je, da se tega zavedamo. Če na primer vse to odstranite iz vašega vsakdanjega življenja, a mislite, da bo ostalo isto? Naj se vrnem k vprašanju. Začneš na neki točki, potem se razviješ kot oseba in tako se skupaj s tabo spreminjajo tudi umetnine, ki jih ustvarjaš. Na začetku sem bila nekako bolj zagledana sama vase, potem pa sem vse bolj začela spoznavati in sodelovati z okolico, z ljudmi in naravo. Ugotoviš, da si del neke celote. Recimo, če delaš s kamnom, ki je star več miljonov let, potem se moraš temu primerno tudi obnašati.

Ste kiparka, vendar niste samo kiparka, kajne?

Ljudje pogosto napačno smatrajo, da naziv kiparka izvzema druga likovna izrazna sredstva. Umetnost se ne deli na predalčke,

Razstava Tantasan, foto: Matej Vidmar

ampak se konstantno nadgrajuje in medsebojno povezuje razne veščine v celoto. Če delaš v lesu, to pomeni, da uporabljaš stroje, kot so motorna žaga, kotna brusilka in ročno orodje kladivo, dleta ... Uporabljaš pa tudi papir, svinčnik, barve, da idejo skiciraš ali natančno geometrično narišeš v merilu. Ko je umetnina izdelana, sledi fotografsko delo, ko moraš upoštevati obliko, svetlobo in bravo objekta, ki ga želiš predstaviti. Kasneje sledi še računalniško delo, ki zajema grafično obdelavo fotografij. Vsej tej celoti se pridruži tudi veščina uporabe besede, ko je treba koncept predstaviti publiki tako, da je razumljiv ... Umetnost je zelo obsežen posel, ki od avtorja zahteva veliko časa in spretnosti. Na primer na letošnji skupinski razstavi z naslovom Zaokrožen prostor bom predstavila serijo akvarelov, ki so nastajali leto dni.

Od kje dobivate navdih?

Hmm ... vsi smo nenehno preplavljeni z informacijami in vizualnimi slikami in težko je definirati ali zagotovo reči, od kje je prišla inspiracija. Mislim pa, da je pri meni vsekakor narava v kombinaciji z mirom najboljši vir inspiracije.

Aktivni ste tudi v kanalskem društvu keramikov.

Da, gre za več kot 30 let delujoč klub, ki deluje pod okriljem PD Soča – najstarejšega delujočega društva v občini. Šteje preko 35 članov iz različnih občin, ki prejemajo nagrade v Sloveniji in tujini. Klub redno izvaja tečaje, predavanja, delavnice, razstave in letni prikaz prvinske peke v Ročinju. Društvo se razvija in širi. Letos bomo 19. septembra že drugič zaporedoma v Kanalu organizirali mednarodni festival keramike, Kerafest. Odvijal se bo na slikovitem srednjeveškem trgu Kontrada. Na ogled bosta razstava članov različnih primorskih in italijanskih keramičnih društev ter prodajni sejem unikatne keramike. Poskrbeli bomo, da bosta v tem času za vse obiskovalce, ki imajo radi kulturo, odprti tudi drugi dve galeriji, in sicer Galerija Rika Debenjaka na Kontradi in galerija Keramost na drugem bregu reke Soče. Naj ob vsem tem dodam, da je Kanal posebno mesto s posebno kulturo, in ta bo tudi letos »pikantna«, saj bo vzporedno potekala tudi 4. Kanauska čiljada.

Delujete še v enem društvu, to je društvo O.Z.O.N. Kaj počnete?

Društvo O.Z.O.N. izvaja številne dejavnosti. Letos smo začeli pilotski projekt o vodnih izvirih. Vodni izviri namreč niso vsi enaki in ni vseeno, iz katerega izvira pijemo. Med seboj se ločijo po energijski vrednosti, ki jo nosijo. Ta je velikokrat vezana na pot, ki jo voda opravi v podzemlju, ko teče preko različnih kamenin, rudnin ... Pomembno vlogo igra tudi kraj, kjer izvir pronica na površje. Na vse te znake so bili pozorni že starejši prebivalci krajev. In to do takšne mere, da so zdravilne izvire znali ločiti glede na njihovo delovanje in jih skladno s tem uporabljati za zdravljenje oči, trebušnih tegob, kožnih izpuščajev ... Tovrstno znanje je bilo pred prihodom vodovoda še močno prisotno in se je prenašalo iz roda v rod. Danes pa je ta nesnovna kulturna dediščina žal že skoraj pozabljena. O vodnih virih je v svoji knjigi veliko pisal Jože Munih, s katerim tudi sodelujemo. Znanje lahko ohranimo le tako, da ga delimo. Zato smo izvire začeli urejati. Predstavili jih bomo tudi preko brošure, ki bo opremljena z mapo. V njej bodo navedeni kvalitete in lastnosti izvira, njegovo delovanje na človeka ter lokalno ime in zgodbe, ki se nanj navezujejo. Pomemben korak pa je, da jih zaščitimo kot nesnovno kulturno dediščino in naravno dediščino kraja.

Rdeča nit vseh vaših projektov in ustvarjalnega izražanja je ekologija.

Lahko rečem, da je to le en del moje večplastne raziskovalne poti. Poskušam delati tako, da moj vpliv na okolje ni škodljiv, ampak obratno. Ustvariti delo, ki je v simbiozi z okoljem, pomeni upoštevati načela in lastnosti prostora. Pri tem so ključni opazovanje, prilagodljivost in senzibilen dialog. Izdelati večjo javno plastiko pomeni sodelovati s prostorom.

Kerafest, foto: Primož Kožuh

Kakšne dejavnosti pa izvajate na področju staroverstva?

V smislu etikete pripadnosti nisem staroverka. Načela ljubezni do narave, sodelovanja z njo, obdelovanja vrta, pogleda na hribe ali drevesa kot živa bitja in soustvarjanje umetnin z naravo pa sovpadajo z mojim načinom delovanja.

Leta 2014 sva skupaj s Petrom Mignozziem organizirala prvo razstavo na to tematiko z naslovom Lintvar. Leto kasneje pa razstavo Vidoni. Na obe so k sodelovanju pristopili številni umetniki, tako slovenski kot tuji. Naslova za razstavi izhajata iz raziskovalnega dela

Foto: Matej Vidmar

Pavla Medveščka, ki je bil tudi eden izmed razstavljavcev. Med pripravljanjem programa smo se velikokrat ustavili pri njihovi hiši in s Pavletom razglabljali o zadevi ... Tako smo izvedeli za številne zgodbe, ki so pritegnile našo pozornost. Imel je izrazit spomin in občutek za stvari. Njegovo delo je razjasnilo veliko manjkajočih členov in odprlo številna vrata, za kar mu bomo vedno hvaležni. Z pridobljenim znanjem se razvijamo naprej.

Neizpodbitno dejstvo je, da je monumentalno delo Pavla Medveščka tesno povezano z ljudmi in kulturo našega prostora. Sporočilo, ki mu ga

Barka, Park Pečno

je uspelo posredovati, je spremenilo odnos ljudi do svoje okolice. Drevesa so oživela, hribi so dobili starejša imena in postali modreci, pokrajine niso več medsebojno razrezane z mejo, ampak dihajo kot celota. Dejstvo, da so tu živeli ljudje z unikatno kulturo, običaji, imeni, družbeno ureditvio in so v ospredje vsega tega postavili naravo, je preprosto neverjetno. Treba se je zavedati, da je takšna zapuščina redkost na evropskih tleh, ker je v času pokristjanjevanja vse, kar je slonelo na drugačnemu prepričanju, bilo na silo odstranjeno. Njegova zbirka zajema zgodovino naših krajev z unikatnega vidika, preko ljudi, ki so tu dejansko takrat živeli, njihovih osebnih predmetov, zgodb, dokumentov, pričevanj ...

Obstaja pa še ena imenitna zbirka, in sicer zbirka Branka Žnidarčiča, mojstra izdelave avtohtonih liških pustnih mask. Spomnim se, kako nam je v svoji kleti z navdušenjem pokazal izdelavo teh mask. To je bila izjemna redkost, da si je takšen mojster vzel čas in demonstriral to redko znanje.

Želim si, da se bo našel način, da bosta ti dve vrhunski zbirki kmalu lahko popestrili kulturni prostor naše občine, in da nam to bogastvo tokrat ne bo spolzelo iz rok, kot se je to zgodilo z likovno zbirko dvornega ministra zadnjega francoskega kralja. Zbirka, ki jo je imel Pierre Louis Jean Casimir, je sedaj v Britanskem muzeju v Londonu.

Promocija občine Kanal ob soči

Nika Testen

V letu 2021 smo ponudbo občine Kanal ob Soči umestili na različne portale. Pripravili smo vsebine za:

– **portal Pot miru** (predstavitev muzejskih zbirk in druge dediščine prve svetovne vojne, opisi odsekov poti po občini – Tolmin–Kambreško, Kambreško–Plave–Šmartno, Plave–Vodice) – prenovljena spletna stran bo zaživela jeseni 2021;

– **portal Dolina Soče** (objava namestitev in gostinske ponudbe ponudnikov, ki so podpisali pogodbo o sodelovanju z Zavodom za turizem Dolina Soče; kulturne in naravne dediščine, kolesarskih in pohodniških poti po občini);

– **portal Julijske Alpe** (objava trase Juliana Trail, Juliana Bike, kulturne in naravne dediščine v občini, druge kolesarske in pohodniške poti, objava namestitev ponudnikov, ki so podpisali pogodbo o sodelovanju z Zavodom za turizem Dolina Soče);

– **portal Slovenia Guide**: predstavitev kulturne in naravne dediščine ter gostinske ponudbe občine.

Novosti v občini Kanal ob Soči redno objavljamo tudi na spletni strani TIC Kanal, Instagram profilu, FB-profilu TIC Kanal, v lokalnem časopisu Most, preko različnih medijev, promocijskih materialov, e-pošte, na mobilni aplikaciji Turistični vodnik Slovenije (ponudba, kulturna in naravna dediščina občine) …

Ribiški dan odprtih vrat

Nika Testen, foto: Damijan Simčič

V petek, 11. junija 2021, je pri koči v Ladišču potekal ribiški dogodek Dan odprtih vrat, ki smo ga organizirali v sklopu projekta *Promocija ribištva na Kanalskem*. Na dogodku so sodelovali člani Ribiške družine Soča, ki so prezentirali muharjenje na reki Soči ter nam predstavili ribiško opremo. Dogodek smo zaključili v gostilni »Pri mostu« v Plavah, kjer je potekala degustacija hladnih ribjih jedi.

Nova žiga na Ježi in v Ligu

Nika Testen, foto: Kristina Janežič, Robert Gorjan

Na Juliani Trail so od letos na voljo tudi žigi, na vsaki etapi po en žig. Na terenu so žigi označeni s tablico, zbirajo pa se v dnevniku žigov, ki je del vodnika Juliana Trail (vodnik lahko kupite v Planinskem domu pod Ježo). Na 17. etapi, ki poteka od Tolmina do Planinskega doma pod Ježo, je žig na vrhu Ježe; na 18. etapi, ki poteka od Planinskega doma pod Ježo do Korade, pa pri cerkvi Marijino Celje v Ligu.

Ribiški praznik v Kanalu 2021

Iztok Gabrijelčič, foto: Borut Jurca

Evropska unija | Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo | Republika Slovenija

Turistično društvo Kanal ob Soči je v sodelovanju z ribiško družino Soča Nova Gorica in Občino Kanal ob Soči 4. julija 2021 organiziralo Ribiški praznik. Tako se od leta 2014 imenuje prireditev, ki že tradicionalno poteka prvo nedeljo v juliju in je nadgradnja prejšnje Kanalski klen. Osrednji dogodek praznika ostaja lov na klena.

Letos so ribiči preizkusili svojo ribiško srečo že 21. Ribolova se je udeležilo sedem ribičev, izmed teh ena ribička, domačinka iz Kanala. Najstarejši med ribiči je imel 73 let, najmlajša pa komaj deset. Priznanje in pokal za najstarejšega je prejel **Milenko Fikfak**, za najmlajšo in edino ribičko pa **Ela Krpan**.

Prvo mesto je osvojil **Franc Komac.** Njegov ulov je bil največji, ujel je dva klena, ki sta tehtala kar 4250 g. Tako je prejel prehodni pokal, ki je umetniško delo Gabrijela Ipavca. Komac je ujel tudi najdaljšega, kar 57 cm dolgega klena in si prislužil denarno nagrado. **Milovan Gregorič** je zasedel drugo mesto, tretji pa je bil **Milenko Fikfak**.

Kot vsa leta doslej je bilo dobro poskrbljeno za hrano in pijačo. Obiskovalci, domačini in turisti so predvsem uživali v okusno pripravljenih ribah in glasbi ansambla Ikebana. Ribiški praznik pomeni lepo popestritev dogajanja v dolini Soče.

Letošnji dogodek je bil organiziran v sklopu projekta Promocija ribištva na Kanalskem, ki ga sofinancirata Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo in Republika Slovenija.

Juliana Bike – Nova krožna turnokolesarska pot

Nika Testen, foto: Janko Humar

30. junija 2021 smo se v Mojstrani udeležili otvoritve nove kolesarske krožne poti Juliana Bike. Tako se je pohodniški poti Juliana Trail pridružila še kolesarska različica Juliana Bike. Krožna daljinska turnokolesarska pot Juliana Bike je v osnovi del Slovenske turnokolesarske poti (STKP). Dolga je 290 km in sestavljena iz sedmih etap, ki so povezane v samostojen krog po robu Julijskih Alp, podobno kot pohodniška pot Juliana Trail. Juliana Bike je speljana po lokalnih cestah, kolesarskih stezah, gozdnih poteh ali kolovozih. Poleg osnovnega kroga pa so v Juliana Bike vključene še tri pristopne povezave, ena izmed njih prečka tudi občino Kanal ob Soči, in sicer po Kanalskem Kolovratu. Pot vas bo iz Šmartnega vodila prek Vrhovelj na razgledno Korado. Od tu pa se pot nadaljuje proti Kambreškemu, Srednjemu ter Volčam, kjer se naveže na Juliana Bike v Tolminu. V TIC-u Kanal je na voljo tudi zloženka o Juliana Bike.

Brezplačna vodenja po Kanalu

Nika Testen, foto: Darja Mencin Marega

V sodelovanju s turistično agencijo Darturing iz Kanala smo pripravili tri brezplačna vodenja po Kanalu za obiskovalce. V dve uri dolgi turi so obiskovalci lahko spoznali staro srednjeveško jedro Kanala in bogato kulturno dediščino kraja, obdanega z neokrnjeno naravo. Vodenj so se udeležili tako domači kot tuji gostje. Za tuje obiskovalce je vodenje potekalo v angleškem ali italijanskem jeziku. Prvo vodenje se je odvilo v soboto, 17. julija 2021, pod vodstvom turističnega vodnika Dušana Mencina. Vodenja se je udeležilo pet obiskovalcev (med njimi trije Nemci, ki so bili nastanjeni v Kanalu). Naslednje brezplačno vodenje je potekalo v soboto, 14. avgusta 2021, in nato še v soboto, 11. septembra 2021.

Nova krožna pot po muzeju na prostem Vodice

Nika Testen, foto: Damijan Simčič

V sodelovanju s Fundacijo Poti miru iz Kobarida in Društvom Soška fronta smo v juliju 2021 uredili krožno pot po muzeju na prostem Vodice. Pot je enotno označena z lesenimi količki in usmerjevalnimi tablami in vodi mimo spomenika z orlom, mavzoleja generalu Gonzagi, večnivojskih kavern, jarkov ter razgledišča.

Informacijske table na Poti miru

Nika Testen, foto: Tadej Koren

Pred planinskim domom Pod Ježo smo junija 2021, v sodelovanju s Fundacijo Poti miru iz Kobarida, postavili novo informacijsko tablo na Poti miru od Alp do Jadrana, na kateri dobite informacije o sami poti in dediščini prve svetovne vojne. Poleg te table smo obnovili še informacijske table na Poti miru v Plavah, na Kambreškem, Vodicah in Koradi. Pripravljamo še informacijsko tablo o Poti miru, ki jo bomo postavili v središču Deskel. Table na več kot 500 km dolgi pohodniški poti, ki je speljana po slovenski in italijanski strani, vam ponujajo osnovne informacije o Poti miru in dediščini prve svetovne vojne na posameznem območju.

Nove pridobitve na razgledišču Vrhavč in Korada

Nika Testen, foto: Kristina Janežič

Na razgledišču v bližini naselja Vrhavč je postavljena nova panoramska tabla, ki označuje vrhove Julijskih Alp, ki jih vidimo s tega mesta. Pogled nam seže ob lepem vremenu tudi do italijanskih Dolomitov. Poleg nove table smo postavili še nov komplet mize in klopi, kjer si lahko v miru odpočijete od vsakodnevnih skrbi. Nova miza in klopi pa so obiskovalcem na voljo tudi na razgledišču Korada.

Klopca ljubezni na Ježi

Nika Testen, foto: Gregor Krklec

Na vrhu Ježe smo v juliju 2021 postavili klopco ljubezni. Klopca ljubezni je lesena klop s silhueto srca na naslonjalu. Takšne klopce so postavljene na številnih slovenskih razglednih točkah. Če se podate na pot Juliana Trail ali po Poti miru, ki potekata mimo vrha Ježe v občini Kanal ob Soči, se sedaj lahko odpočijete na klopci ljubezni in se naužijete lepih razgledov na okoliške hribe.

Za postavitev klopce in ureditev razgledišča na Ježi se najlepše zahvaljujemo članom Planinskega društva Valentin Stanič iz Kanala.

Nov zemljevid kolesarskih in pohodniških poti v občini

Nika Testen, foto: Lucija Kavčič

V sklopu projekta *Podeželje in dediščina v dolini Soče* (EKSRP) je TIC Kanal pripravil nov zemljevid kolesarskih in pohodniških poti v občini Kanal ob Soči. Zemljevid delno financira Evropska unija iz sredstev Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja. Zemljevid je na voljo v TIC-u Kanal. Pri oblikovanju zemljevida so sodelovali Mitja Madon, Andreja in Srečko Križnič in Planinsko društvo Valentin Stanič Kanal, za kar se jim iskreno zahvaljujemo.

Skupaj smo močnejši in boljši: »PARTNERSTVO ZA KADRE«

/za promocijo tehničnih poklicev med mladimi v Posočju in v regiji/

Damijana Kravanja, Posoški razvojni center

Vse se je začelo konec leta 2017, ko je par gospodarskih družb iz Posočja stopilo v stik s Posoškim razvojnim centrom (PRC), da bi skupaj poiskali način, kako bi mladim iz Posočja na drugačen način predstavili tehniške poklice in jih spodbudili k tovrstnemu šolanju/študiju. V letu 2018 je bil oblikovan projekt »PARTNERSTVO ZA KADRE«, v katerem je PRC prevzel vlogo koordinatorja.

Občina Kanal ob Soči, v kateri delujeta dve osnovni šoli, je ena izmed štirih posoških občin (poleg Bovca, Kobarida in Tolmina), ki so prepoznale razvojno vrednost projekta in ga finančno podprle. Poleg štirih občin je k financiranju pristopilo tudi osem podjetij iz Posočja, iz občine Kanal se je pridružilo podjetje Salonit d.d. Poleg njega so to še *TKK d.o.o., Hidria d.o.o., ITW Appliance components, Mahle Electris driven Bovec d.o.o., Gostol TST d. d. in Siapro d. o. o.*

Občine in podjetja skupaj financirajo projekt za sedem OŠ in Gimnazijo Tolmin. Tako se od leta 2018 počasi, a uspešno, s pomočjo različnih dejavnosti v okviru projekta, vzpostavila sinergijska vez med gospodarstvom in šolstvom na območju Posočja.

Vsako šolsko leto se ali na šolah ali v podjetjih izvajajo različne za šole in šolarje brezplačne dejavnosti, ki odpirajo mladim nove dimenzije in poglede na tehniko.

Od šolskega leta 2018/2019 do 2020/2021 je projekt omogočil skupno pribl. **3653** mladim iz vseh posoških šol, da so se srečali s tehniko in tehniškimi poklici na območju Posočja. Od teh je skupno kar 1017 učencev iz OŠ Kanal (460) in OŠ Deskle (557). Prednost tovrstnih dejavnosti je, da učenci »od blizu« spoznavajo tudi podjetja v štirih občinah (od Kanala do Bovca), vidijo proizvodne procese v partnerskih podjetij, se lahko preizkusijo v različnih tehniških dejavnosti, so seznanjeni z možnostjo štipendiranja in poklici, ki jih Posočje potrebuje.

V šolskem letu 2021/2022 OŠ Deskle planira vključitev skupno 250 učencev v različne dejavnosti znotraj projekta »Partnerstvo za kadre«, in sicer tako v tehniški dan (obisk podjetja), v delavnice E-hiše eksperimentov, obisk **Šolskega centra Nova Gorica ter obisk Festivala znanosti.**

OŠ Kanal pa namerava v dejavnosti projekta skupno vključiti 64 učencev, in sicer v tehniški dan (obisk podjetja) in obisk Šolskega centra v Novi Gorici.

Projekt se s šolskim leto 2021/2022 sicer zaključuje, vendar pa tako šole kot tudi podjetja ugotavljajo, da je treba z njim nadaljevati, saj se rezultati vlaganja v mlad kader pokažejo šele na dolgi rok.

JAVNI SKLAD MALEGA GOSPODARSTVA GORIŠKE

RAZPISI BREZOBRESTNIH POSOJIL
V SKUPNI VIŠINI 1.800.000 EUR

	GOSPODARSTVO	KMETIJSTVO
KLJUČNE NOVOSTI	• poenostavitev prijav na razpise • za investicijska posojila lahko zaprosijo tudi normiranci	• poenostavitev prijave na razpis (pri višjih investicijah) • daljše obdobje odplačila (največ 8 let)

KLJUČNE PREDNOSTI NAŠIH POSOJIL

- Brez obresti = obrestna mera 0 %.
- Ni stroškov odobritve posojila.
- Ni stroškov vodenja posojila.
- Možnost predčasne vrnitve posojila brez dodatnih stroškov.
- Z odplačevanjem lahko začnete takoj ali pa se odločite za 1-letni moratorij.
- Obroki posojila 4-krat letno, kar vam omogoča optimizacijo denarnega toka.

PRIJAVNI ROKI 1 X MESEČNO

Vsi razpisi so objavljeni na spletni strani:
WWW.JSMG-GORISKA.COM.

Delavnici H2STUDENT na Osnovni šoli Kanal

Almira Pirih, Zavod za zeleni razvoj Soške doline

Dejavnosti za učence, ki potekajo – kot izhaja iz predhodnega članka – na vseh šolah v štirih posoških občinah, tudi v obeh v občini Kanal ob Soči v sklopu projekta »Partnerstvo za kadre«, smo v Zavodu za zeleni razvoj Soške doline nadgradili z dvema delavnicama za zaključna letnika OŠ Kanal.

Kot je zapisano že v članku, v katerem se je Zavod za zeleni razvoj Soške doline prvič predstavil, bo izobraževanje za zeleni prehod ena od stalnic v delovanju zavoda. Izobraževanje, ozaveščanje ljudi o možnih in potrebnih spremembah in prilagoditvah, da bodo na našem planetu lahko kakovostno živeli naši otroci in vnuki, je torej nujnost. In najučinkoviteje je s tem začeti pri najmlajših.

Delavnici H2STUDENT, ki sta potekali 3. in 9. junija na OŠ Kanal, sta bili namenjeni seznanitvi učencev z novimi tehnologijami, s katerimi se bomo vsi srečevali v naslednjih letih.
Gre za uporabo vodika v e-mobilnosti. Promet je namreč eden od pomembnih dejavnikov, ki negativno vpliva na okolje. Emisije iz prometa predstavljajo približno 25 % vseh emisij toplogrednih plinov v EU, te emisije pa so se v zadnjih letih povečale, je razvidno iz Zelenega dogovora, ki ga je v letu 2019 pripravila Evropska komisija. Prav zato so tudi v tem sektorju potrebne velike spremembe; ena od njih je opuščanje fosilnih goriv in prehod na zeleno mobilnost.

Seznanjanje mladih z zelenimi tehnologijami je pomembno zato, ker se bodo z njimi srečevali bodisi kot uporabniki (uporaba vozil na vodik) bodisi kot strokovnjaki, ki bodo delali v poklicih, povezanih z vodikovimi tehnologijami.

Program H2STUDENT je razvilo podjetje ECUBES tehnologije d.o.o. iz Nove Gorice, izvaja pa ga Fakulteta za logistiko Univerze v Mariboru. Njeni predstavniki so – kot že zapisano – na OŠ Kanal izvedli dve delavnici; prve se je udeležilo 20 učencev 9. razreda, druge pa 26 učencev 9. razreda, obakrat skupaj z mentorji.

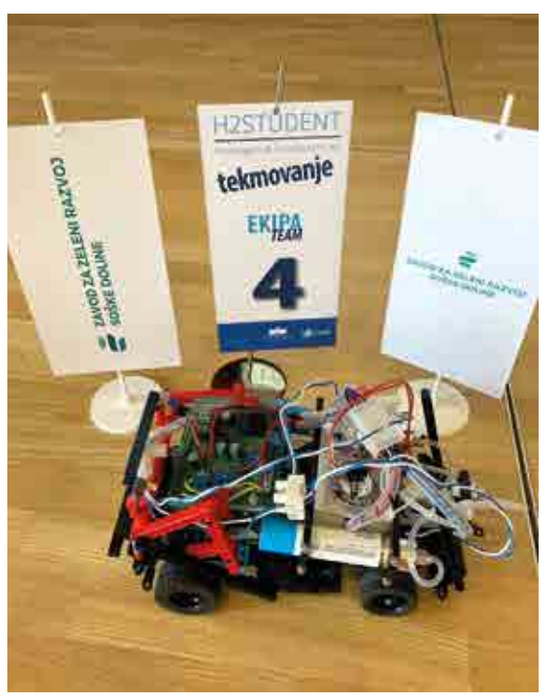

Avtomobilček iz lego kock, ki ga poganja vodik.

Učenci so v več skupinah sestavljali avtomobilčke iz lego kock, ki jih poganja vodik, in se na koncu preizkusili, kdo bo s tem avtomobilčkom hitreje prevozil začrtani poligon. Gre torej za izobraževalno-tekmovalni program, ki – kot pravi dr. Matjaž Knez s fakultete za logistiko – med mladimi promovira vodik in brezemisijski transport. Ob krajšem predavanju, igri in tekmovanju se učenci na poljuben način seznanijo z negativnim vplivom emisij transporta na ozračje in z alternativnimi viri energij, kot je vodik, ki teh vplivov nima.

Program tako na način, ki je za mlade privlačen, med njimi širi zavest o nujnih spremembah v transportu, pokaže eno od možnosti na poti do zelene mobilnosti in jih skuša navdušiti za šolanje za poklice, v katerih se bodo lahko spopadli z razvojem novih, zelenih tehnologij.

Poučne in zanimive delavnice so navdušile mlade in prepričale mentorje na OŠ, zato bo Zavod v naslednjem šolskem letu ponovno povabil ekipo Fakultete za logistiko na OŠ Kanal, pa tudi na OŠ Deskle. Delavnice za osmošolce na OŠ Kanal ter osmošolce in devetošolce na OŠ Deskle bodo izvedene konec januarja 2022. Seveda pa je interes zavoda postopno širiti te delavnice tudi izven občine, na območje drugih občin Soške doline.

Državna pomoč pri gašenju požara v naravi v Severni Makedoniji

PGD Kanal

Na prošnjo Severne Makedonije je v okviru mehanizma Evropske unije za civilno zaščito 4. avgusta 2021 iz Slovenije odpotoval prvi kontingent na pomoč pri gašenju obsežnih požarov v naravi.

Tako sta dva naša gasilca ob 8. uri odšla na pot proti Logističnemu centru ZIR, skladišče Roje. Tam se je zbrala celotna posadka (48 gasilcev in pripadnikov civilne zaščite s skupno 17 vozili), ki se je odpravila na mednarodno misijo v Severno Makedonijo. Po opravljenih vseh formalnostih je konvoj ob 13.00 krenil proti svojemu cilju. Naslednji dan, po prihodu na severnomakedonsko mejo, jih je pozdravil Bekim Maksuti, direktor Direkcije za zaščito in reševanje Republike Severne Makedonije. Od tam naprej jih je pot vodila v kraj Berovo, kamor so prispeli okrog 13. ure in se nastanili v hotelu. Sledila sta kosilo ter ogled terena.

Njihove primarne naloge so bile varovanje ljudi, premoženja ter gašenje požara. Gašenje požara, ki je obsegal več 1000 ha, je oteževal veter, ki je stalno spreminjal smer ter posledično ustvarjal velike vrtince. Hitro se je širil in ustvarjal požarne preskoke tudi do 100 m od roba požara. Teren je bil podoben našemu »kraškemu«, saj sta prevladovala nizko podrastje ter visok borov gozd.

Temperature so se čez dan povzpele do 45 °C, zračna vlaga pa je bila zelo nizka, okoli 20-%. Po navedbah tamkajšnjih prebivalcev na tem območju ni bilo obilnejšega dežja že šest mesecev, tako da je bil teren zelo presušen in idealen za hitro širjenje požara.

Požar se je hitro in nevarno približeval vasem Pehčevo, Mačevo, Budinarci ter več manjšim domačijam, ki so jih gasilci poskušali obraniti in obvarovati pred uničujočim ognjem. Na srečo jim je to uspelo, nekajkrat celo zadnji trenutek.

Požar v Severni Makedoniji

Skupina slovenskih gasilksih vozil

Vsak dan so gasili med 12 do 22 ur. S pomočjo vojske, vojaške policije in domačinov je bilo gašenje veliko lažje, saj so jim bili zelo v pomoč. Pri gašenju so sodelovali tudi avstrijski in bolgarski gasilci. Zadnji dan odprave jim je z zelo drzno potezo (protipožigom) uspelo požar omejiti in ga tako zaustavili na njegovi uničujoči poti.

V ponedeljek, 9. avgusta, so si delo slovenskih gasilcev ogledali tudi predstavniki slovenskega veleposlaništva v Severni Makedoniji. Pohvalili so njihovo delo ter požrtvovalnost, ki so jo pokazali na terenu.

V sredo, 11. avgusta, je v Berovo prispela druga, 50-članska, ekipa slovenske odprave, ki je zamenjala izmučeno prvo ekipo. Ta se je v Slovenijo vrnila v četrtek, 12. avgusta. Tudi v drugi odpravi je sodeloval naš član.

Naloge druge ekipe so zajemale predvsem gašenje posameznih žarišč in varovanje ter zalivanje požarišča, da se požar ne ponovi in uide izpod nadzora. Tako je enota v kraju Vinica pogasila požar smetišča, ki se je že razširil na bližnji gozd. Po spletu srečnih naključij (ekipa je bila ravno na kosilu v bližini gorečega objekta) pa je slovenska ekipa pogasila tudi požar stanovanjskega objekta v strnjenem naselju in oskrbela stanovalko ter s hitro in usklajeno akcijo rešila vse sosednje objekte.

Druga enota se je v nedeljo, 15. avgusta, srečno vrnila domov in tako uspešno zaključila misijo gašenja v Severni Makedoniji.

Slovenski kontingent je bil med domačini izjemno cenjen po svojem znanju in srčnosti, kar potrjuje dejstvo, da so pohvale domačinov kar deževale ob vožnjah skozi mesto. Slovenski ekipi so izkazali neizmerno hvaležnost tudi z veličastnim sprejemom na osrednjem trgu, kjer so vsi vstali in ploskali.

Naši fantje so se z misije vrnili bogatejši za neprecenljivo izkušnjo.

Kalski berjar na kulturnem festivalu Slovenija v Pragi

Darja Rijavec, foto: Ljubica Milost

Povabilo na vseslovenski kulturni festival »Slovenija v Pragi« je Folklorna skupina Kal nad Kanalom prejela že predlansko jesen takoj po svoji uspešni predstavitvi v Makedoniji.

Šele v zadnjem tednu letošnjega avgusta, po koronskem letu in pol, pa je bilo štiridnevno gostovanje v češki prestolnici tudi uspešno izvedeno pod blagovno znamko Si.In v sodelovanju s Svetovno festivalsko asociacijo WOFA ter agencijo Jerome Incoming. Festivala se je udeležilo kar 500 Slovenk in Slovencev iz 21 različnih kulturnih društev širom Slovenije in skozi glasbo, pesem in ples ter navade in običaje slovensko kulturo predstavilo na nastopih, ki so potekali v kongresni dvorani hotela Congress in na kultnih praških mestnih lokacijah Vitezne namesti, na Praškem gradu in v Plečnikovi cerkvi Srca Jezusovega. V kalskih tahmašnih gvantih so se sredi zlatega mesta zavrteli tudi kalski folklorniki in navdušili z odrsko postavitvijo »na kalskem berjarju« ter delček izročila Banjške planote in Posočja dodali predstavitvi naše domovine Slovenije, ki jo je spremljala tudi prisotnost cenjene veleposlanice RS v Pragi ga. **Tanje Strniša** in številnih predstavnikov tujih ambasad.

Križarjenje po Vltavi so spremljale vesela pesem in godčevske viže tria Nikoli mlajši.

Hvaležni, da je po večkratnih prestavitvah Festival Slovenija v Pragi na koncu potekal prav v času predsedovanja Slovenije svetu EU, zaradi česar ima še bolj trdno in svečano noto, so se kalski folklorniki domov vrnili veseli, polni novih doživetji, lepih vtisov ter spominov na prijetno skupno druženje v zlati Pragi.

Godci Nikoli mlajši v družbi slovenske veleposlanice v Pragi, njene ekselence ge. Tanje Strniša

Udeležence, bilo jih je okrog 500, je sprejela Nika Rotar, ministrica svetovalka, namestnica veleposlanice na Češkem ge. Tanje Strniša, in jim podelila festivalske table.

Čistilna akcija Turističnega društva Kanal ob Soči

Klelija Dolenc

Člani Turističnega društva (TD) Kanal ob Soči so se v četrtek, 3. junija, zbrali v kampu »Corada«, da bi, tako kot vsako leto, opravili še zadnjo čistilno akcijo pred otvoritvijo kampa. Zbralo se jih je precejšnje število. S seboj so prinesli vile, grablje, kose, lopate, metle in drugo potrebno orodje. Za odvoz zbranega odpadnega materiala je z bagrom priskočil na pomoč najemnik kampa **David Pirih**. Po končanem čiščenju so se postavili pred objektiv, da bi naredili eno skupinsko fotografijo. Sledil je sestanek, na katerem so se dogovorili za plan dela v tem letu.

Člani društva na čistilni akciji v kampu

Čiščenje sprehajalne poti ob Soči

Čiščenje najlepše vedute Kanala

PGD Kanal

Prostovoljnemu gasilskemu društvu Kanal je bila zaupana naloga čiščenja skal pod mostom v Kanalu. Skupaj s člani Mladinskega kluba Kanal (MKK) smo v soboto, 24. julija 2021, očistili delček zaraščenega mostu ter obe nabrežini (po skalah) pod mostom ter tako naredili nekaj dobrega za Kanal, ki ima sedaj lepšo podobo. Ob tej priložnosti se gasilci lepo zahvaljujemo članom MKK za pomoč pri čiščenju.

Čiščenje skal pod kanalskim mostom.

Težko dostopna nabrežina

Pojasnilo

V prejšnji številki smo na strani 16 v članku »Ob 30. obletnici vojne za samostojno Slovenijo« objavili skenirano fotografijo, ki sicer visi na steni Doma veteranov na Kambreškem. Naknadno smo izvedeli, da je avtorica originalne fotografije Sonja Kralj. Zahvaljujemo se Marijanu Nanutu za posredovano informacijo.

Druženje upokojencev jubilantov

Klelija Dolenc, foto: Borut Jurca

Srečanje jubilantov

V petek, 4. junija, je Društvo upokojencev Kanal, v kampu »Corada«, organiziralo srečanje z jubilanti oz. zlatoporočenci preteklega leta. Lani decembra je namreč srečanje zaradi korone odpadlo. En par izmed zbranih jubilantov je v preteklem letu praznoval celo diamantno obletnico, 60-letnico poroke.

Najprej je vse zbrane pozdravil predsednik društva **Franc Komac**. Sledila je podelitev priznanj. Pisno priznanje Zveze društev upokojencev Slovenije (ZDUS) je prejela **Samec Anuška**, blagajničarka DU Kanal. Jubilanti pa so prejeli priznanje Društva upokojencev Kanal in čipko v okvirju, ki so jih izdelale naše pridne klekljarice, pod vodstvom **Nevenke Malnič** iz Ročinja. Nekateri se zaradi opravičljivih razlogov srečanja niso udeležili. Tem so bila priznanja in darila izročena kasneje. Druženje je trajalo vse popoldne. Slavljenci so se razgovorili, na dan so prišli spomini, lepi in manj lepi, a vsem bo druženje ostalo v lepem spominu.

Antoine de Saint-Exupery je zapisal:

Kar ljubim, ne želim posedovati,
kajti pod prisilo ne cvete nobena vrtnica.
Kar ljubim, ne morem imeti v oblasti,
ker občutki dobijo perutnice samo v svobodi.
Kogar ljubim, mu zaupam,
kajti nezaupanje ubije vse tisto, kar raste.
Izkušnja nas uči,
da ljubezen ni v tem, da si dve osebi gledata v oči,
temveč da gledata v isto smer.

Poletno srečanje upokojencev

Klelija Dolenc

Dobitniki priznanj skupaj s predsednikom PZDU Severne Primorske Zlatkom Marušičem

V juniju se, že nekaj let zapovrstjo, na srečanju zberejo člani in simpatizerji Društva upokojencev Kanal. Tako je bilo tudi letos. Zbrali so se prvo nedeljo, že kmalu po 13. uri, na lokaciji pred prostori društva, pod OŠ Kanal. Seveda, zaradi covida udeležba ni bila prav velika. Na srečanju se jim je pridružil tudi **Zlatko Marušič**, predsednik Pokrajinske zveze društev upokojencev (PZDU) Severne Primorske, ki jih je pozdravil, seznanil z aktualnimi dogodki in podelil priznanja. Zaradi covida v lanskem letu ni bilo srečanj, zato tudi niso bila podeljena priznanja za leto 2020. Na tem poletnem srečanju pa je bila priložnost, da se podelijo tako lanska kot tudi letošnja priznanja. Malo plaketo PZDU Severne Primorske Nova Gorica so prejeli **Vanda Vidič,** Koordinatorka programa Starejši za starejše pri DU Kanal, **Sonja Kralj**, podpredsednica DU Kanal ter, **Franc Komac**, predsednik DU Kanal, ki je prejel še veliko plaketo ZDUS-a. Po uvodnih besedah predsednika društva upokojencev Franca Komaca in podelitvi priznanj je sledilo kosilo, za katero je poskrbel Aleš Testen s.p. iz Bodreža, s svojo Gostilno in Pizzerio Zvezda PICONK. Kasneje so se udeleženci pomerili v družabnih igrah, primernih za vse starosti. Najprej malo telovadbe za razgibanje sklepov, nato poslikava kartonastih tulcev z barvicami, pihanje balonov … Vreme je bilo lepo, razpoloženje udeležencev enkratno. Bilo bi lepo, če bi to snidenje postalo tradicionalno.

Leto novih podvigov

Tine Drekonja, foto: Nejc Markič

Pred kratkim ustanovljen Mladinski klub Kanal je imel letos izvrstno sezono. S skupnimi močmi sva ga ustanovila midva z **Urbanom Čuferjem**. Najprej ga je on vodil eno leto in postavil vse temelje, nato pa sem letošnjega februarja prevzel vajeti jaz. Seveda je bil to nov izziv zame. Bil sem brez izkušenj in pričakovati je bilo dosti vzponov in padcev. Vendar sem z izkupičkom zadovoljen, saj smo naredili veliko.

V marcu smo začeli postopek prenavljanja notranjih prostorov. S finančno pomočjo občine smo v prostorih kluba zamenjali vodovodne cevi, ki so puščale. V začetku julija pa smo na novo pobarvali tlak v glavnem prostoru.

Ker smo člani, zaradi del, bili primorani ostati izven prostorov kluba, smo se odločili, da bomo uredili njegovo okolico. Tako smo v marcu POČISTILI nekdanji bivši beach volley igrišči, ki sta samevali pod klubom.

V maju in juniju pa so se začela dela za postavitev bara Terasca, ki smo ga otvorili 3.julija. In od takrat dalje so bili vsi dogodki, bolj ali manj, povezani s plažo. Najprej smo imeli koncert kar na Terasci, kjer je nastopal Deni Kuk. Obisk je bil neverjeten in odziv publike tudi. Naslednji večji projekt pa je bil zabavni vikend, ki je potekal 30. in 31. julija. V petek je potekal nogomet na mivki na igrišču ob šoli. V soboto pa smo imeli na plaži tekmovanje v skokih, metanje »špljak« in izbor miss ter mistra plaže. Za zaključek dneva pa je bila zabava z DJ R. Bade.

Postavitev bara Terasca na plaži

Počasi se približuje zaključek sezone in z veseljem vam lahko povemo, da je letošnja bila izvrstna.

Slike s pomenom

Vanda Colja, Likovna skupina Svetloba Deskle

Ne glede na to, ali smo likovniki amaterji ali profesionalci, je med nami čutiti posebno pozitivno vzdušje, ki ga pričara navdih po nečem novem, boljšem, neznanem ali celo večkrat videnem. Slikarji amaterji Likovne skupine Svetloba Deskle hote ali nehote tako počutje gojimo več let.

Vsak mesec napolnimo okna bivše banke na placu v Kanalu z različnimi slikami. Letos pa smo se zaradi izrednih razmer odločili razstavljati tudi v avli Kulturnega doma Deskle, da bi si krajani in mimoidoči kljub prepovedi druženja lahko ogledali slike kar skozi stekla. V času priprav na zakon o vodah smo slikali in razstavljali na temo z naslovom Voda je začetek in konec življenja z zavedanjem, da lahko preživimo tedne brez hrane, vendar brez vode ugasne naše življenje že prej.

Udeležili smo se ex-tempora v Kromberku pod vodstvom JSKD Nova Gorica z naslovom Voda.

Večletni mednarodni ex-tempore v avtokampu Korada v Kanalu, ki vedno privabi lepo število slikarjev s Primorske, je zadovoljivo uspel, saj smo slikali v prekrasnem sončnem vremenu.

Veseli in ponosni smo sprejeli obisk županje **Tine Gerbec**, ki je pohvalila ex-tempore in naše razstave s poudarkom, da taka dogajanja pripomorejo k pestrejšem kulturnem življenju v kanalski občini. Nastale slike smo še isti dan postavili na ogled v okna bivše banke v centru Kanala in trgovine Modni domek – Manufakture Kanal, ki se jim za to prisrčno zahvaljujemo.

Udeležili smo se tudi ex-tempor v Podgozdu in težko pričakovanih tradicionalnih v Drežnici, ki nam vsako leto ponovno napolnijo baterije ustvarjanja, saj nam klepetanja in opazovanja slikarjev iz različnih krajev veliko pomenijo. Slike so razstavljene v Zeleni hiši v Kobaridu.

avtocenter
stavanja

- SERVIS VOZIL
- AVTOKLEPARSKA IN AVTOLIČARSKA POPRAVILA
- PRIJAVA IN CENITEV KASKO ŠKOD, brez obiska zavarovalnice

SAVA ZAVAROVALNICA GENERALI GRAWE PORSCHE ZAVAROVANJE triglav

t: 05 33 84 594
www.stavanja.si

Service Audi Service SEAT ŠKODA Service

V Plavah je zaživelo Humanitarno društvo StanislaV

Stanislav Humanitarno društvo

Humanitarno društvo StanislaV je lani ustanovil Stanislav Valentinčič iz Plav. Društvo je nastalo kot izziv in posledica njegovega dejavnega sodelovanja z Ustanovo Zdenke Gustinčič, Fundacijo za dobro ljudi in narave v Novi Gorici. Fundacija za dobro ljudi in narave predstavlja nadaljevanje življenjskega poslanstva Zdenke Gustinčič, ki je s svojim zadnjim dejanjem – željo, da se zapuščinsko premoženje uporabi za dobrobit ljudi in narave – omogočila, da se širijo dobrota, prijateljstvo in sopomoč.

Predsednik Humanitarnega društva StanislaV

Stanislav se je že pred leti vključil v delovanje fundacije v Novi Gorici kot dejaven prostovoljec. Spoznal je vso problematiko in kakovost zapuščine Zdenke Gustinčič, ki se je začela uresničevati po njeni smrti. Odločil se je, da se podobna zgodba zgodi tudi v kanalski občini, s tem da jo bo ustanovil na svoje ime, da bo v njej dejavno sodeloval, jo oblikoval in ji sam postavi trdne temelje. S pomočjo Lilijane Reljič, ki je ustanoviteljice fundacije v Novi Gorici, je pripravil projekte in oblikoval zgodbo kot celoto. Humanitarno društvo Stanislav bo tako živelo dalje tudi po njegovi smrti in bo postalo dedič njegove zapuščine, tako materialne kot duhovne.

Humanitarno društvo StanislaV
Vojkova ulica 8., Plave,
5210 Deskle
Spletna stran:
https://drustvostanislav.wixsite.com/huma
e-naslov: drustvo.stanislav@gmail.com
GSM: +386 (0)71 216 422

Humanitarno društvo StanislaV združuje ljudi, gradi prijateljstva, podpira prostovoljstvo in sopomoč, urejuje okolico za prijetno bivanje ljudi in narave.

Povezanost ljudi predstavlja temelj človekovega družbenega in osebnega razvoja že od prazgodovine naprej. Že naši predniki so dokaj hitro ugotovili, da poleg materialnih dobrin potrebujejo tudi prostor, ki omogoča druženje, podporo, razvoj ter v končni fazi tudi nego človekove notranjosti, njegove duše. Vsak izmed nas ni zgolj materialno odvisen od drugih, temveč tudi psihološko, čustveno in moralno. Sodobnemu človeku je sicer uspelo zagotoviti dovolj materialnih dobrin, ki so potrebne za fizično preživetje. Opažajo pa se kontradiktornosti med vedno večjim materialnim blagostanjem in varnostjo na eni strani ter porastom psihičnih težav in bolezni na drugi. Prenasičenost z materialnimi dobrinami očitno ni zgolj neučinkovita pri reševanju težav sodobnega življenja, temveč jih celo povzroča. Zdi se, da obstaja neko obratno sorazmerje, saj se z večanjem dostopnosti do materialnih dobrin manjšata človekova osebna sreča in občutek izpopolnjenosti. To neskladje se še bolj odraža v starosti.

Zavedati se moramo, da smo skupnost mi, množica posameznikov, ter da je raven skupnosti odvisen od ravni posameznikov. Prav tako je pomembno dejstvo, da skupnost ni sama po sebi umevna, ne obstaja sama po sebi, temveč je rezultat delovanja njenih članov. Zato od skupnosti ne moremo pričakovati koristi, če nismo sami pripravljeni vlagati vanjo. Z drugimi besedami, skupnost je treba zgraditi. Prav takšno vizijo skupnosti, sobivanja in povezanosti je zasnoval Stanislav Valentinčič s svojim humanitarnim društvom.

Vsak izmed nas že v času svojega življenja pušča pozitiven (včasih tudi negativen) pečat v okolju in številnih drugih ljudeh, v mozaik tega sveta zlagamo nujne kamenčke. Stanislav je pri tem zelo pozitivna izjema, s pogledom v prihodnost in v notranjost človeške duše. Njegovo življenje zaznamujejo predvsem človekoljubnost, predanost in dobrodelnost, ko celostno pristopa k obravnavi potreb ljudi v današnjem času.

Stanislav Valentinčič pravi: »4. junija 2020 sem postal predsednik Humanitarnega društva StanislaV, kar mi je v veselje, je pa tudi velika odgovornost. V preteklosti sem že vodil po-

Čistilna akcija, prostovoljci Humanitarnega društva StanislaV

dobne ustanove, a take, kot je to društvo, še ne. Moram priznati, da mi je ta naloga pisana na kožo, saj je v neposrednem stiku z ljudmi in naravo. Vsak dan se srečujem s problemi ljudi, ki tavajo v temi in jim vladata samo še ego in dokazovanje, a ne vidijo in čutijo pravega smisla življenja. Ne znajo se ustaviti in prisluhniti sebi in začutiti sreče in veselja v sebi in soljudeh, ki jih obkrožajo. Postali smo osamljeni roboti brez duše in človečnosti. Prišel je čas, da najprej spoznamo sebe in sočloveka v stiski, da vsi skupaj najdemo rešitev, ki bo vse izpolnila in dala novo upanje za življenje. Prepozno je, ko spoznamo, da sami tavamo po tem svetu, in si predstavljamo, da smo v soju blišča in pomembnosti, ki traja toliko časa, kolikor smo v igri za pohlepom, bogastvom in dokazovanjem. Ko to mine, postanemo stranski produkt sodobne civilizacije, ki nam pokaže temno plat zemeljskega življenja v svoji pravi luči. Vse bolj opažam, da ljudem zmanjkuje smisla življenja, primanjkuje ljubezni in spoštovanja, ni sodelovanja in pomoči sočloveku … preprosto smo odtujeni. Zato polagam na srce, da razmislimo in se povežemo, da bomo s skupnimi močmi ustvarjali in se povezovali kot posamezniki in kot skupnost za naš boljši jutri.«

Cilj ustanovitve in razvijanje takšnega društva je zagotoviti urejeno, samozadostno in zdravo okolje za vse generacije in omogočiti dejavno in produktivno preživljanje prostega časa, hkrati pa povezano sobivanje in sopomoč. Društvo je namenjeno ljudem, ki radi živijo v stiku z naravo, se radi družijo, povezujejo, ustvarjajo ter živijo dejavno življenje. Namenjeno je vsem, ki imajo željo, znanje in idejo, kako ljudem in okolju ponuditi več in boljše, obenem pa tudi samo prihajati v društvo po nova znanja, vedenja ali samo na druženje in radostno preživljanje prostega časa. V nadaljevanju pa si Stanislav Valentinčič želi, da bi se na njegovem posestvu uredile možnosti tudi za bivanje dejavnih starejših ljudi.

Društvo temelji na vrednotah poštenosti, empatije, dela, prostovoljnosti, medgeneracijskega in mednarodnega povezovanja ljudi ter odgovornosti do naravnega okolja. Cilj je širitev ponudbe alternativnih storitev, ki pozitivno vplivajo na človekovo telo in njegovo notranjost – človeškega duha – ter prispevajo k osebnostni rasti ljudi. V jesenskem času bo društvo organiziralo predavanja z zunanjimi sodelavci o negi bolnika na domu, za vse, ki se srečujejo z oskrbo slabše pokretnih ljudi. Seveda če bodo to razmere (epidemija) dopuščale.

Prvi korak, ki ga je naredil Stanislav Valentinčič, je poseben izziv za okolje v kanalski občini in za vse nas. Dal nam je zahtevno nalogo, a tudi odlične možnosti in priložnost zase in za vse nas. Vsak izmed nas nosi v sebi bogastvo, ki ga lahko podari, pa naj bo to čas, srčnost, denar, višek, znanje, druženje … Nadaljujmo te začete korake.

Na mladih svet stoji

Boštjan Simčič

Konec junija smo čestitali mladim odbojkarjem in odbojkaricam OK Salonit Anhovo - Kanal in OK Neptun Kanal, ki so nas razveselili z naslovoma kadetskih državnih prvakov Slovenije in državnih prvakinj v kategoriji v mali odbojki.

Negodovanje, da so sedanje generacije mladih, nezainteresirane, pasivne oz. premalo aktivne, zasvojene s tehnologijo, ne drži vedno. Mladi so še kako dejavni in prisotni, le premalokrat posvečamo pozornost tistim, ki zgoraj napisano demantirajo.

Malo je odbojkarskih sredin v naši deželi, ki se lahko pohvali z osvojitvijo kar dveh prvih mest. To je uspelo kadetom Salonita in mladim Neptunkam. Kljub omejitvam, celo prepovedim vadbe za mlajše kategorije je Odbojkarski zvezi Slovenije, uspelo pripeljati do konca državno prvenstvo za mlajše kategorije. Primorska odbojka ohranja stik z najboljšimi. V moški konkurenci je že tradicionalno vedno blizu najboljšim kanalski Salonit. Kadete vodi Rok Knafelc, in že z uvrstitvijo na zaključni turnir najboljše četverice, so naredili ogromno. Organizacijo zaključnega turnirja je prevzel Kanal in ob huronskem navijanju in letos zelo pogrešani pomoči s tribun, so fantje v velike finalu, le ta tekma se je igrala na tri dobljene nize, kar s 3 : 0 premagali Braslovče.

V idealno postavo zaključnega turnirja je bil izbran tudi domačin Grega Okroglič (igra na položaju libera). Naslov prvaka so v Kanal prinesli še Primož Jeklin, Nik Gabrijelčič, Bujar Krasniqi, Rok Leban, Kristjan Lipičar, Benjamin Mugerli, Aleksander Stojanović, Mirel Tunanović in Mirnel Tunanović. Glavnemu trenerju sta stala ob strani še pomočnika Drago Kovačič in Rade Dačović.

Mlade odbojkarice OK Neptun državne prvakinje v mali odbojki

Zagotovo niso ostale spregledane mlade odbojkarice iz ekipe Neptun Kanal za osvojitev naslova državnih prvakinj v kategoriji v mali odbojki. Velikokrat malo spregledan klub, v senci »starejšega brat«, je v preteklosti vedno vzgajal kakovostne odbojkarice, ki zasedajo pomembna mesta v slovenskih klubih. Prvi koraki so najpomembnejši. Ko pa sta ves trud in trdo delo poplačana z uspehi, se zavedamo, da smo na pravi poti. To so dokazala tudi dekleta, saj pot do velikega finala ni bila lahka.

Med dekleti je na zaključnem turnirju, ki je potekal kar na dveh lokacijah – v Šempetru v Savinjski dolini in v Braslovčah, nastopilo osem ekip. V četrtfinalu je OK Neptun Kanal brez izgubljenega niza premagal prvo ekipo Nove KBM Branik. Po dveh napetih tekmah so se nastopa v velikem finalu veselile odbojkarice Neptuna in Formisa. V velikem finalu pa Kanalke niso dopustile nobenega dvoma, kdo je najboljši v kategoriji male odbojke pri deklicah. Kljub borbeni igri odbojkaric Formisa so se Neptunke že po dveh nizih veselile naslova najboljših v državi.

Trener Primož Vidič je tako skupaj z dekleti postavil prave temelje, da se za prihodnost ni bati. Hkrati pa malo zvišal apetite in tistemu, ki bo romala trenersko-štafetna palica dal jasna navodila, da so punce iz pravega testa in uspehi se lahko nadaljujejo! BRAVO, PUNCE!!!

Tudi v »peščeni« odbojki smo najboljši

Ljubljana je konec julija gostila velik odbojkarski praznik, Ljubljana Beach Volleyball World Tour. Letos so bila odbojkarska igrišča postavljena na drugi lokaciji, ampak vseeno v centru mesta na Pogačarjevem trgu. Benjamin Mugerli je s svojim soigralcem Yanom igral v finalu državnega prvenstva Slovenije do 16 let. Pot do finala pa ni bila lahka. Udeležila sta se dveh kvalifikacijskih turnirjev. Na prvem turnirju sta zasedla drugo mesto. Na drugem turnirju sta premagala vse in osvojila prvo mesto! Na koncu sta osvojila najvišje mesto na lestvici kot rezultat obeh turnirjev.

Benjamnin Mugerli in Yan Pigarev sta v finalu opravičila vlogo najboljših in tako postala državna prvaka v kategoriji do 16 let v odbojki na mivki. Zmaga na prvenstvu ni bila naključje temveč rezultat trdega dela, napornih treningov na žgočem soncu, tako v Kanalu kot v Ljubljani. Teden dni pred finalom sta se udeležila tudi odbojkarskega kampa Dejana Vinčiča v Novi Gorici. Benjamin in Yan trenirata skupaj dve sezoni, zunaj odbojkarskih igrišč pa sta dobra prijatelja. Yan trenira za Ljubljana Volley in se je s starši pred šestimi leti iz Rusije preselil v Slovenijo. V prihodnosti si želita čim boljših uvrstitev v državnem prvenstvu v odbojki na mivki U18. Uspehov pa tu ni konec. Mladi Kanalci so osvojili še dve odličji. V kategoriji do 18 let sta državna prvaka postala Primož Jeklin in Grega Okroglič, podprvaka pa Mirnel Tunanović in Aleksandar Stojanović.

V ložanskem športnem parku nova kolesarska atrakcija za začetnike in profesionalce

Tina Tinta

Dolgoletna ideja o postavitvi pumptrack poligona je v avgustu letos končno prišla do izvedbe. V Ložicah, natančneje v športno-rekreacijskem centru Ložice, so bila dela zaključena in novi t. i. kolopark so lahko končno preizkusili tudi prvi obiskovalci.

Kolopark Ložice je sicer nastal na pobudo Športnega kulturnega turističnega društva Avče, mi pa smo se o tej novi razburljivi športni atrakciji v naši občini pozanimali kar pri ŠKTD Ložice. **Ambrož Jelavič**, predsednik društva, pa nam je zaupal naslednje:

Komu je namenjen?

Pumptrack je neke vrste asfaltirana adrenalinska proga oziroma poligon, namenjen kolesarjem, rolkarjem, pa tudi tistim, ki se bolje znajdejo s skiroji. Namenjen je začetnikom, pa tudi že bolj izkušenim uporabnikom, ki tu lahko pridobijo nove izkušnje.

Kakšno je zanimanje?

Razburljivo doživetje v parku je hitro privabilo kar nekaj obiskovalce od blizu in daleč. Za zdaj je obisk pravzaprav neverjeten in takšen, kakršnega smo si želeli. Obiskovalci so po večini zadovoljni, mi pa še toliko bolj. Novica o novem pumptracku v Ložicah pripelje tudi nove obiskovalce in uporabnike igrišč in prostorov, ki jih ima naše društvo v neposredni bližini. Ob večerih je na ŠRC-ju v Ložicah resnično zelo pestro. Še posebno zaradi prihajajočih krajših dni pa bi bilo verjetno smiselno razmisliti tudi v smeri postavitve razsvetljave.

Na pumptracku v spremstvu staršev uživajo tudi najmlajši.

Želje za naprej?

V društvu se že dalj časa dogovarjamo o posodobitvi celotnega parka in o ponudbi novih storitev, predvsem pa si želimo ustvariti otroku prijazno destinacijo. Trenutno so tudi vsi načrti usmerjeni v to. Zaradi trenutne situacije v svetu je bila sicer večina dejavnosti v lanskem (delno tudi letošnjem) letu odpovedana. Vseeno v prihodnje pripravljamo kar nekaj novosti, ki bi jih radi ponudili domačim uporabnikom in turistom.

Kakšna zanimivost?

Ne toliko o novem pumptracku, pač pa o novostih, ki sledijo. V prihodnje nameravamo namreč obnoviti in postaviti tudi nekaj novih otroških igral. Urediti obstoječa igrišča. Prenoviti želimo prostore društva, kjer bi se lahko še naprej prirejale otroške (rojstnodnevne) zabave. V mislih pa imamo tudi prostor za obiskovalce in turiste v avtodomih.

Sicer pa naj bi se za samo izvedbo postavitve poligona že dalj časa iskala primerna lokacija. Občina Kanal ob Soči pa je ob pridobitvi ta projekt izredno hitro izvedla. Po mnenju predsednika društva ŠKTD Ložice je to ena od boljših naložb občine. Od ideje do izvedbe projekta so poleg ŠKTD Avče sodelovali tudi ŠKTD Ložice, KS Anhovo - Deskle in Soške elektrarne Nova Gorica d.o.o. Zavod Aliansa, ki ima izkušnje na tem področju, je poskrbel za izgradnjo poligona, sofinancirala pa ga je tudi Fundacija za šport.

Prava »zelena« športna vročica na kolesarski dirki

Nika Testen, foto: Rok Perič

V soboto, 12. junija 2021, smo ob trasi kolesarske dirke v občini Kanal ob Soči skupaj pričarali pravo športno navijaško vzdušje. Letošnja dirka po Sloveniji oz. 4. kraljevska etapa je potekala tudi mimo Deskel, Ložic ter Plav. Z dodano zeleno dekoracijo in številnimi zagretimi navijači ob trasi ter vsemi sodelujočimi društvi smo skupaj sooblikovali ta posebni kolesarski dogodek.

Kot interesno točko pa smo v prenosu dirke prikazali tudi »živ« napis Kanala in s skakanjem s kanalskega mostu predstavili svojo največjo prireditev v občini. Prenos dirke je bil predvajan na RTV SLO 2 in programu Eurosport.

Zahvaljujemo se vsem sodelujočim: Mladinskemu klubu Kanal pri oblikovanju »živega« napisa Kanal na kanalskem mostu, mladim skakalcem, ki so se podali v reko Sočo z mostu, kolesarjem ŠKTD Avče, Krajevni skupnosti Anhovo - Deskle za varovanje dirke in pomoč pri organizaciji programa v občini, ŠKTD Ložice za lepo okrasitev trase dirke (s pobarvanimi kolesi v zeleno barvo, zarisanimi logotipi dirke po cesti), ŠKTD Levpa, mladini iz Kala nad Kanalom, Turističnemu društvu Kanal, Pihalnemu orkestru Salonit Anhovo in Športnemu twirling klubu Deskle za izvedeni program v Desklah, Osnovni šoli Deskle za razstavo in navijanje, Glasbenemu društvu Hram za nastop v Plavah, vsem lokalnim ponudnikom v Desklah za podporo, vsem občanom, ki ste navijali na dirki in poskrbeli za pravo vzdušje, Radiu Alpski val za oddajanje v živo, Radiu Robin, radiu BBC, medobčinskemu redarstvu, policiji ...

Na sprejem kolesarjev se je pripravljala cela krajevna skupnost

Tina Tinta, foto: arhiv KD Svoboda, ŠKTD Ložice, TD Korada in Luka Goljevšček

Na dirko Tour de Slovenia so se v Krajevni skupnosti Anhovo - Deskle še posebno intenzivno pripravljali, saj je tam pravzaprav tekmovalna trasa tudi potekala. V 4. etapi dirke so namreč iz smeri Nove Gorice kolesarji pripeljali v Deskle, kjer so zapeljali čez plac, potem pa čez most in skozi Ložice in Plave nazaj v smer proti Novi Gorici, tokrat sicer čez Vrhovlje.

Ljudje so se dogodka v domačem kraju veselili, zato so se temu primerno odvijale tudi raznorazne priprave.

Med mnogimi drugimi aktivnimi krajani je tako tudi ŠKTD Ložice pristopilo k pripravam na dirko. Teden dni pred dogodkom so zato najprej začeli zbiranje starih koles, ki so jih samo za ta namen prebarvali v preudarno in simbolično zeleno barvo dirke. Približno 15 koles je bilo tako izobešenih na različne lokacije, med drugim na stavbo Kulturnega doma Deskle in ob lokalni cesti skozi Ložice v Plave. Sami so izdelali tudi pet velikih šablon z uradnim logotipom dirke. Na predvečer dirke so se razdelili v dve ekipi in izvedli barvanja logotipov na cestišču na deskljanskem mostu ter na več mestih skozi Ložice in na križišču v Plavah.

Potekala je tudi delavnica v Medgeneracijskem centru Pri Tinci.

Prenos dirke na programu Eurosport

Na dan dirke so med gledalce razdelili tudi nekaj zeleno-belih zastavic in z velikim navdušenjem pričakali kolesarje, da zapeljejo vzdolž ložanske promenade, česar pa kamere televizijskega prenosa niso zabeležile. V

Izrezovanje šablon

Poslikava cest

Barvanje koles v zeleno

Še zadnje priprave pred prihodom kolesarjev

živem prenosu so bili v helikopterskem posnetku vidni cestni logotipi na deskljanskem mostu.

V društvu pravijo, da so zadovoljni z uspešno opravljenimi pripravami, še posebno zato, ker jim je z dejavnostmi uspelo privabili veliko število krajanov na sam ogled dirke. Hkrati upajo na podobne dogodke tudi v prihodnje.

V navijaškem slogu so za okrasitev osrednjega dela Deskel – placa – poskrbeli tudi v Medgeneracijskem centru Pri Tinci, kjer so torkovo srečanje posvetili prav izdelavi okraskov v slogu kolesarske dirke ter jih namestili na okna in vrata centra. Za okrasitev stavbe kulturnega doma v Desklah je poskrbelo tudi Kulturno društvo »Svoboda« Deskle. Naredili so podobno, okna knjižice so polepili s simboli dirke, na teraso pa postavili zelena kolesa in zastave, poskrbeli so tudi za ozvočenje.

Najodmevnejši kolesarski dogodek je množica ljudi navdušeno pričakala na placu v Desklah. V programu sta sodelovala tudi Pihalni orkester Salonit Anhovo in Športni twirling klub Deskle.

Turistično društvo Korada in Plesno kulturni klub Tince pa sta v Plavah pripravila plesno presenečenje. Ob prihodu kolesarjev v Plave so jih z napisom in glasbo pozdravili. Ob preletu helikopterja pa so se na mostu videli napis PLAVE in v simbolno zeleno majico oblečene plesalke. Pravijo, da so bili to nepozabni trenutki, ki si jih želijo doživeti še kdaj.

S skupnimi močmi so zagotovo dodatno motivirali vse tekmovalce na kolesarski dirki.

V pričakovanju kolesarjev

Dan zdravja 2021 na Srednjem

David Ogrin

V soboto, 10. julija 2021, je na Srednjem v sklopu 7. strokovnega srečanja Akademije Arhimed potekala že tradicionalna 3. delavnica zdravja pod Globočakom Dogodka so se poleg aktivnih članov Akademije Arhimed udeležili tudi krajani okoliških vasi, predvsem vasi Srednje in Avško, Kanala ter Plavij. Dogodek je bil razdeljen na plenarni del, kjer so bili predstavljeni tri predavanja za javnost ter tržnica zdravja. Predavatelji so predstavili za ta čas zelo aktualne teme, in sicer je doc. dr. David Ravnik govoril o vplivih sprememb življenjskega sloga na zdravje družbe in posameznika oziroma o tako imenovanih civilizacijskih boleznih, nadalje pa je predstavil delovanje gozdne kopeli in fitoncidov na zdravje. Predavateljica Tjaša Hrovat Ferfolja, mag. zdr. nege, je predstavila urinsko inkontinenco v vseh starostnih obdobjih, medtem ko je pred. mag. Simona Videnšek govorila o povezanosti med mikropoškodbami in vnetji mehkotkivnih struktur ter predstavila izdelke z aloe vero. Predavanjem je sledila tržnica zdravja, kjer si je bilo mogoče izmeriti krvni sladkor, srčno frekvenco, krvni pritisk, oksigenacijo krvi, vitalno kapaciteto pljuč in opravljena sta bila tako šestminutni test hoje kot tudi test hoje na dva kilometra, kjer se je ugotavljala stopnja kondicije in stanja kardiorespiratornega sistema. Udeležencem so se prestavile tudi različne masaže, manualna terapija, aplikacija kineziotapa ter refleksoconska masaža.

Ker smo priča, da ima pandemija covida-19 poleg svoje primarne bolezni še kopico nepredvidljivih manifestacij in posledic, je bil namen srečanja ozaveščanje, da so lahko posledice tudi pojav metabolnih, srčnih, psihičnih in ne nazadnje gibalnih bolezni. Ne moremo zanikati, da je že pred epidemijo imelo težave s tako imenovanimi civilizacijskimi boleznimi (kronične nenalezljive bolezni) veliko ljudi. Slednje bolezni so vzrok velikega dela smrti v Sloveniji in svetu, njihovo število pa narašča. S karanteno smo pridobili dodaten dejavnik tveganja, kajti psihosocialni stres in izčrpanost, socialna izolacija, fizična neaktivnost in povečana sedentarnost ter druge še dodatno pripomorejo k pojavu civilizacijskih bolezni. Najprej bomo opazili, da smo pridobili težo in izgubili kondicijo, pogosteje smo utrujeni. Situacijo pa poslabša dejstvo, da ljudje zanemarjajo tudi preventivo, saj se bojijo iti k zdravniku, sploh pa v bolnišnico, in to celo tedaj, ko je res hudo. Podatki iz statistik iz različnih držav navajajo, da se je zmanjšalo število pacientov z infarktom, manj je diagnosticiranih rakavih obolenj, manj je ljudi na preventivnih in kontrolnih pregledih ali pa teh pregledov sploh ni. Pa je res manj oseb z infarktom, manj oseb z rakom …? Le manj tega se diagnosticira, saj manjše število ljudi fizično pride do zdravnika. Ljudje so lahko zamenjali svoje težave z znaki covida-19 ali pa jih je bilo strah iti v bolnišnično okolje …

Lahko bi rekli, da je za ljudi z dejavniki tveganja za nenalezljive kronične bolezni večja nevarnost ne opravljati preventivnih in kontrolnih pregledov in ne iti k zdravniku kot sam virus SARS-CoV-2. Tisti, ki pa so SARS-CoV-2 preboleli, pa bi morali hoditi na redne kontrole zaradi skritih posledic. In dejstvo je, da se pozno diagnosticirane bolezni slabše zdravijo.

Grozi nam nova epidemija, epidemija **nenalezljivih kroničnih bolezni**. Čim hitreje se je treba vrniti k standardnemu modelu zdravstvenega sistema in zdravemu življenjskemu slogu. Preko telefona in videokonferenc se vsega ne da rešiti. Zato smo se tudi v Akademiji Arhimed odločili, da naše dejavnosti za zdravje ponovno pripeljemo med ljudi.

Vse za zdravje! Več informacij o zavodu in delovanju, predvsem pa ponudbi za krajane občine Kanal ob Soči na spletnih straneh zavoda www.zavod-aa.com. Veselimo se naslednjega srečanja v letu 2022.

Doc. dr. David Ravnik, mag. fizioterapije
Pred. Tjaša Hrovat Ferfolja, mag. zdravstvene nege
Pred. Sandra Martinuč, mag. zdravstvene nege
David Ogrin, predsednik Akademije Arhimed

Bodi in ostani zdrava! Ozaveščanje o raku dojk

Polona Marinček, Združenje Europa Donna Slovenija

ROŽNATI OKTOBER – MEDNARODNI MESEC OZAVEŠČANJA O RAKU DOJK

V Združenju Europa Donna Slovenija vsako leto obeležujejo rožnati oktober – mednarodni mesec ozaveščanja o raku dojk. Z različnimi dejavnostmi in dogodki ozaveščajo slovensko javnost o raku dojk in opozarjajo na pomen zdravega načina življenja in zgodnjega odkrivanja bolezni. Letošnje dejavnosti bodo potekale pod sloganom »Bodi in ostani zdrava!«, saj želijo poudariti, da lahko sami veliko naredimo za svoje zdravje s preprostimi odločitvami za zdrav življenjski slog.

ZDRAV NAČIN ŽIVLJENJA IN ZGODNJE ODKRIVANJE

Številne raziskave kažejo povezavo med zdravim načinom življenja in manjšim tveganjem za razvoj raka dojk. Po podatkih svetovne zdravstvene organizacije bi lahko z zdravim načinom življenja preprečili 30–50 % primerov vseh rakov. Z redno telesno dejavnostjo, zdravo in uravnoteženo prehrano, vzdrževanjem telesne teže in pozitivno naravnanostjo lahko veliko prispevamo k svojemu zdravju. Redno mesečno samopregledovanje pa pripomore k zgodnjemu odkrivanju raka dojk. Vsaka ženska bi morala že v mladosti začeti s samopregledovanjem in tako spoznati svoje dojke. Za pomoč pri rednem mesečnem pregledovanju sta na voljo tudi brezplačna mobilna aplikacija Breast Test in prikaz na spletni strani breast-test.com.

Za zgodnje odkrivanje raka dojk je pomembno tudi, da se ženske odzovejo na vabila državnega presejalnega programa DORA, ki je namenjen zgodnjemu odkrivanju raka dojk in s katerim vsaki dve leti na mamografijo povabijo vse slovenske ženske med 50. in 69. letom.

ZDRUŽENJE EUROPA DONNA SLOVENIJA

V Združenju Europa Donna Slovenija že skoraj 25 let ozaveščajo o raku dojk in rakih rodil ter podpirajo bolnice in njihove svojce na poti k okrevanju. Dejavnosti združenja so širši javnosti najvidnejše v rožnatem oktobru, mesecu ozaveščanja o raku dojk, ko ozaveščajo o pomenu zdravega načina življenja, rednega mesečnega samopregledovanja dojk in preventivnih presejalnih programih DORA, ZORA in SVIT.

Velik del dejavnosti združenja je namenjen podpori bolnicam in njihovim svojcem ob spopadanju z boleznijo. Diagnoza rak vpliva na vse ravni življenja bolnice in prizadene tudi njene bližnje, zato si že vrsto let prizadevajo, da bi bolnicam poleg zgodnjega odkrivanja, učinkovitega in vsaki bolnici prilagojenega zdravljenja ter celostne rehabilitacije lahko zagotovili tudi ustrezno psihosocialno podporo.

Več na spletni strani www.europadonna.si.

Intervju z Vojkom Čermeljem, ambasadorjem presejalnega programa Svit

»S Svitom si lahko rešimo življenje in marsikatero tegobo zdravljenja«

Diagnoza rak. Ko jo dobimo oziroma jo dobi nekdo naših najbližjih, se v naših mislih sproži vihar čustev: strah, jeza, negotovost, obup. Jezni smo na ves svet. Sprašujemo se, zakaj ravno mi, zakaj ravno sedaj, zakaj zdravniki niso opazili prej, predvsem pa, ali bi lahko kaj ukrenili prej.

Po izkušnji v družini lahko sama povem, da je marsikdaj tako, da telo opozarja sproti, da potrebuje posebno nego, vsak sleherni dan, a zaradi skrbi, stresa, tempa življenja, zahtev okolice itd. se rado pripeti, da ta poziv našega telesa preslišimo, ga postavimo zadnjega v vrsto naših prioritet. Rečemo: »Še to uredim, pa se grem pokazat. Saj se potem umirim.« Ko se dejansko umirimo, pa si telo vzame z obrestmi, kot potres. Lahko nas le ošvrka z opozorilom, lahko pa naš življenjski motor popolnoma ustavi … Svojo izkušnjo z rakom in kako pomemben je preventivni presejalni program Svit, je z nami delil ambasador Programa Svit upokojeni policist Vojko Čermelj.

Vojko Čermelj je stopil na pot diagnoze in zdravljenja raka pred šestimi leti. Takrat sta mu bili predpisani diagnozi divertikulitis in peritonitis, nato še mioperikarditis. Februarja 2016 je bil v šempetrski bolnišnici prvič operiran. Histološka preiskava odrezanega dela debelega črevesa je pokazala, da je šlo za raka debelega črevesa. Aprila 2016, po opravljeni kolonoskopiji in laboratorijskih preiskavah, se je pojavil sum, da se je rak ponovil. Napoten je bil na ljubljanski Onkološki inštitut, kjer so sum tudi potrdili. Po petih ciklih kombinirane kemoterapije, vstavitvi venske valvule in 22 obsevanjih je decembra 2016 ponovno stopil v operacijsko sobo, čemur je sledilo še pet ciklov kemoterapije ter maja 2017 na operativnem posegu zapora stome. Pred tremi leti je bil zaradi posledic bolezni invalidsko upokojen, od takrat z veseljem ozavešča ljudi o svoji izkušnji in pomenu sodelovanja v Programu Svit.

»*S programom direktno se nisem še srečal. Zbolel sem pred 50. letom, torej preden bi bil vključen v presejalni program. Sem pa v času zdravljenja začutil potrebo, da svoje izkušnje prenašam na bolnike na ljubljanskem Onkološkem inštitutu. Verjamem, da je moja izkušnja marsikomu pomagala prebroditi to življenjsko neznanko, težavo,*« pove Čermelj. Kot doda, noben zdravnik, medicinska sestra ali terapevt ne zna pojasnit človeku, ki ga je doletela diagnoza rak, katere občutke in izkušnje bo moral doživeti, kot nekdo, ki je zdravljenje izkusil na svoji koži. »*Spomnim se trenutka, ko sem bil na operaciji za zaporo stome. Takrat sem spoznal osebo z Bistriškega, ki je bila močno prestrašena, kako bo živela s to stomo, kako negovala … Pomiril sem jo s pripovedovanjem svoje izkušnje. Ta vidik noben terapevt, zdravnik ne more na enak način pojasniti.*« Čermelj je razbremenitveno stomo (tj. kirurško narejeno odprtino za, v Čermeljevem primeru, odvajanje blata) imel dobre pol leta.

Pa ga je njegovo telo pred diagnozo opozarjalo na morebitne spremembe? Sam pravi: »*To je tisti problem: dokler smo zdravi, nismo na nič pozorni. Ne na količino blata, ki ga odvajamo, ne na barvo, ne na obliko itd. Težko bom rekel, da sem imel kakšne znake pred izbruhom bolezni. Sicer so mi diagnozo raka potrdili pol leta po izbruhu bolezni, ko sem bil prvič operiran. Tudi tumorski marker takrat ni nakazoval na to, da je rak.*« Zato poudarja, da lahko sodelovanje v presejalnem programu za odkrivanje zgodnjih oblik raka na debelem črevesju in danke SVIT reši marsikatero tegobo oziroma življenje.

In kako je z odzivnostjo na povabila Svit v kanalski občini? Iz poročila Nacionalnega inštituta za javno zdravje za obdobje 2010–2020 razberemo, da se je odzivnost na povabila v tem obdobju sicer povečala za dobrih 8 %, vendar je najnižja v Goriški statistični regiji. Leta 2020 je bila 63,6 %. Sicer je ženska populacija v kanalski občini aktivnejša od moške. Kar 70,9 % povabljenih občank se je v lanskem letu odzvalo povabilu, medtem ko je odzivnost pri občanih znašala zgolj 56,2 %. Pri tem velja posebej v ospredje postaviti dejstvo iz omenjenega poročila NIJZ: »*V letu 2020 je v Sloveniji obvestilo o pozitivnem izvidu testa na prikrito krvavitev v blatu prejelo 6,3 % presejanih oseb, kar je za 0,2 % več kot leta 2019.* ***Moški so imeli skoraj za tretjino večji delež pozitivnih izidov presejalnega testa kot ženske****, kar se kaže skozi vsa leta spremljanja programa.*«

NAGRADNA KRIŽANKA SVIT

Občina Kanal ob Soči se je odločila za sodelovanje pri promociji državnega presejalnega Programa SVIT, zato smo se v uredništvu Mosta odločili, da tokrat na zadnji strani objavimo nagradno križanko SVIT. S tem želimo še posebej opozoriti na ta brezplačni program, ki rešuje življenja. Stopnja sodelovanja v naši občini je žal precej nizka. Vabimo vas, da nam do konca meseca septembra pošljete geslo križanke na naslov uredništva (lahko na navaden ali elektronski naslov, ki ga najdete v kolofonu) in zraven pripišete svoje ime in telefonsko številko. Deset srečnih izžrebancev bo prejelo simbolične nagrade, ki jih bo priskrbel program SVIT. Seznam nagrajencev bo v začetku oktobra objavljen na spletni strani mojaobcina.si.

Uredništvo

Jožici Stanič v slovo

Plesno kulturni klub Tince Deskle

Rek »Čas zaceli vse rane« velja tudi za bolečino duše in srca ob izgubi ljube nam osebe. Od začetka letošnjega aprila se z njo spoprijemamo in jo sprejemamo ob zavedanju, da se ne da nič spremeniti.

Ples, ta skrivnostni živahni jezik duše, je bila ena izmed njenih mnogih idej. Neizmerna življenjska energija, želja po druženju in zdravem gibanju, navdušenje za plesne korake – vse to je botrovalo, da je bila v letu 2006 pobudnica za ustanovitev Plesne skupine Tince. Tako kot je ples dinamičen in poln obratov, taka je bila tudi Jožica.

Kot vodja naše skupine je bila polna izjemnih domislic. Znala nas je navdušiti za nove ideje, polne mladostne neugnanosti. Vedno nam je bila pripravljena nesebično podariti prijazno besedo v tolažbo in pomoč. Iz nje so dihali dobrota, razumevanje, vedrina. Najbolj zapravljena je bila tista plesna ura, ko se nismo smejale!

Skupaj smo začele orati prazno njivo izraznega plesa za ženske v zrelih letih; bile smo namreč že v pokoju, takih skupin pa je bilo v Sloveniji le za vzorec.

S svojo pozitivno energijo je Jožica Tince povedla na mnoge nastope in tudi uspešna tekmovanja. Vedno znova nas je znala motivirati in že smo bili na znanih odrih – Lignano, Sonino, Cankarjev dom, POP TV, TV Slovenija, bohinjski Kravji bal, zamejski odri, krajevne in občinske prireditve, dobrodelna druženja, domač oder v Desklah in še in še …

Zaradi Jožice in podobe najstarejše živeče Slovenke Katarine Marinič smo desklanske Tince postale samozavestne, aktivne in sproščene plesoče upokojenke. Njena povezovalna ideja je obrodila sadove.

Ko je v letu 2016 prenehala plesati, smo še vedno upale, da se bo vrnila. Čeprav jo je zadnja leta spremljala bolezen, se ji ni predala, še vedno je bila Joži, ki smo jo poznale, vesela, družabna in polna nasvetov za vse nas.

Enkrat Tinca – za vedno Tinca! Zato upamo, da bomo njeno energijo vedno čutile in nas bo spremljala pri vsakem plesnem koraku.

Vedno bo v naših srcih!

Zlatomašnika v kanalski občini

Irena Brezavšček

Pravijo, da je letos leto zlatomašnikov – duhovnikov, ki že 50 let zvesto opravljajo svoje poslanstvo. Tudi v kanalski občini imamo kar dva: Lojzeta Kobala – župnika v Levpi (in ukinjeni župniji Kal nad Kanalom) – in Jožeta Mikuša – duhovnega pomočnika župnije Kanal (in ukinjenih župnij Ročinj in Avče). Dva v svojemu duhovnemu stanu preprosta in čisto navadna človeka, ki pa vsak po svojih močeh že 50 let delata z ljudmi in za ljudi. Ne samo v duhovnem smislu, ampak s svojim poslanstvom, delom in talenti bogatita širšo družbeno skupnost. Bralci Mosta boste njuni življenjski zgodbi zagotovo z zanimanjem prebrali.

ZLATOMAŠNIK JOŽE MIKUŠ

V nedeljo, 8. avgusta 2021, je ob slikoviti cerkvi Marije Snežne nad Avčami daroval zlato mašo gospod Jože Mikuš, duhovni pomočnik župnije Kanal. Skupaj s sošolcem in tudi zlatomašnikom Lojzetom Kobalom, ki je župnik v Levpi, sta somaševala na prostem, v naravnem okolju prelepe, več kot 500 let stare cerkve. Tako ni bilo ovir za zbiranje velikega števila vernikov in krajanov, ki se čutijo povezani z g. Mikušem. Hvaležnost in spoštovanje do zlatomašnika sta vela med ljudmi skozi cel obred. S petjem in izbrano Božjo in človeško besedo je postal dan lep, poln pozitivnih misli, zahvale in priprošnje.

G. Mikuš je bil rojen konec oktobra 1944, kot najmlajši od treh otrok, na Gorah nad Idrijo. Duhovniški poklic je prevladal v njegovih mislih zaradi navezanosti na dolgoletnega župnika Petra Likarja in tudi zaradi lepega zgleda ostalih župnikov v okolici. V duhovnika je bil posvečen leta 1971 v Logu pri Vipavi. Sledila je najprej služba nedeljskega kaplana – malo v Podbrdu, malo v Spodnji Idriji. Kasneje je bil župnijski upravitelj v Breginju s podružnicami. Leta 1976 je te kraje prizadel potres, ki je vse lepo obnovljene in vzdrževane cerkve temeljito poškodoval. Vsi so bili prestrašeni in prizadeti, on pa se je kot mlad in neizkušen duhovnik moral znajti kakor je vedel in znal. Pa kljub temu, pravi, da je že tako, da človek obrača, Bog pa obrne. Do leta 1991, ko je odšel iz Breginja, so obnovili vse cerkve, razen cerkev sv. Helene v Podbeli, ki je doživela obnovo kasneje.

Duhovniško poslanstvo je g. Mikuš nadaljeval v Šebreljah in tudi tam poleg župnijske cerkve upravljal še podružnične cerkve. Poleg vsega duhovnega in materialnega dela, ki ga je tu opravljal, je v zimskih mesecih iz različnih virov sestavljal kroniko župnij Šebrelj in Jagršče, ki je v knjižni obliki izšla leta 2019. Od leta 2005 do 2013 je iz Ročinja upravljal župnijo Marijino Celje, potem pa prevzel župnijo Avče, kar je upravljal do ukinitve župnij Ročinj in Avče 2018. Od tedaj naprej

Zlatomašnik Jože Mikuš, Nadavče

je duhovni pomočnik župnije Kanal kamor so priključili obe ukinjeni župniji. Da je tudi tu reševal sakralne objekte priča občinska nagrada, ki jo je prejel leta 2018 v zahvalo za opravljeno delo.

Nagovor zlatomašnika Jožeta Mikuša ob zaključku svete maše Nadavčami veliko pove: »Vsak človek ima svoje darove. Očitno je Bog meni dal dar, da sem videl delo, se ga nisem

Cerkev Marije Snežne, Nadavče

Cerkev sv. Tomaža, Koprivišče, foto: Polona Lipičar

otepal in ga s pomočjo zavzetih župljanov tudi opravil. Ni potrebe, da naštevam kar je bilo narejenega. Dobri Bog in dobri ljudje to vidite in hvaležnost, ki sem jo občutil ob praznovanju zlatomašnega jubileja to potrjuje v vseh krajih mojega službovanja.

Zaključil je z mislijo, ki jo je nedolgo tega odkril: »Bog ne kliče usposobljenih, pač pa klicane usposobi. Tako je tudi mene usposobil, da sem mogel uresničiti, poslanstvo, ki mi je bilo zaupano. Bogu čast in hvala vekomaj!«

ZLATOMAŠNIK LOJZE KOBAL

V nedeljo, 27. junija 2021, je v Levpi obhajal zlato mašo tamkajšnji župnik Lojze Kobal. Pri obredu mu je »pomagal« sošolec, gospod župnik, Ciril Bajt. V lepo okrašeni cerkvi sv. Štefana so se ob upoštevanju anticovidnih omejitev zbrali številni farani, cerkveni pevci in gostje. V nedeljo, 4. julija, pa je ponovitev zlate maše potekala v naravi, pri podružnični gotski cerkvici sv. Tomaža v Kalu nad Kanalom. Slovesno bogoslužje je tudi tu spremljala pesem cerkvenih pevcev in številnih faranov ter vernikov iz drugih krajev.
Gospod Lojze Kobal je svoje otroštvo preživljal v številni družini, v Vrhpolju pri Vipavi. Pravi, da se je Božji klic zgodil v 8. razredu osnovne šole, ko so bile brane šmarnice o Don Bosku. Lojze Kobal je bil v duhovnika posvečen leta 1971 v Vrhpolju pri Vipavi. Od tam ga je potem, ko je postal kaplan v Knežaku in kasneje v Izoli ter v Kopru, pot vodila kot župnika v Studeno, Krkavče, Šmarje in Ravnico. Isto leto, ko je prišel kot dušni pastir v Ravnico, je postal tudi ravnatelj novoustanovljene orglarske šole v Novi Gorici – vse do leta 2002. Že 15 let prihaja tudi v Kal nad Kanalom, sprva iz Ravnice, zadnja leta pa iz Levpe, kjer svoje duhovno poslanstvo opravlja od leta 2013. Svoje duhovništvo vseskozi prepleta z glasbo tudi kot zborovodja, organist, bivši ravnatelj orglarske šole v Novi Gorici.

Bolezen, ki se je prvič pri zlatomašniku pojavila že v semenišču, je februarja 1998 izbruhnila z vso močjo in ga malodane poslala orglat v nebesa ter ga skorajda posadila na invalidski voziček. Pa se je pogumno odločil, da vozička ne potrebuje, in tako se je za veliko noč 1999 na berglah vrnil v svojo faro v Ravnici. Zaupanje v Boga, neizmerna volja in pomoč požrtvovalnih prijateljev so naredili svojevrsten čudež. Pogum, volja in hvaležnost ter dar sožitja z glasbo in duhovniškim poklicem so obrodili že nešteto sadov. Poslanstvo duhovnega pastirja, združeno z glasbenim talentom in voljo po učenju in razdajanju, se uradno dokazuje že dolgih 50 let.
Iz vzdušja, ki je velo med prisotnimi ob darovanju zlate maše in ponovitvah, se je dalo

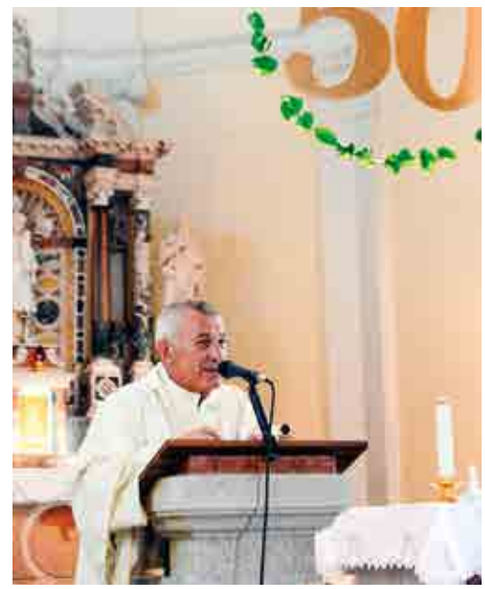
Zlatomašnik Lojze Kobal v Levpi, foto: Miha Skrt

razumeti, da se ljubezni do Boga in ljudi ne meri s številom nažebranih molitev, predpisanih spovedi in s strogim izpolnjevanjem cerkvenih predpisov. Ljubezen se meri z razdajanjem, spoštovanjem, zaupnostjo, požrtvovalnostjo in dobroto srca. Farani so mu povedali, da so mu hvaležni za vse ure duhovno-glasbenega darovanja, s katerimi povezuje verne in neverujoče v zanj za vse popolnoma enakem svetu.

Cerkev sv. Štefana v Levpi, foto: Miha Skrt

Cerkev sv. Tomaža, Koprivišče, foto: Polona Lipičar

#HibridnaSreča

NOVA TOYOTA YARIS CROSS

ŽE OD

119 € NA MESEC

DO **10** LET JAMSTVA TOYOTA RELAX

10 LET JAMSTVA ZA HIBRIDNO BATERIJO

AVTO AKTIV | PE Nova Gorica

Industrijska cesta 9,
5102 Nova Gorica
(05) 330 60 71, 065 601 345
www.toyota-avtoaktiv.si

Povprečna poraba goriva za vozila Toyota Yaris Cross: od 4,4 do 6,2 l/100 km in emisije CO_2: od 100 do 140 g/km. Emisijska stopnja: za 1,5 EURO 6 AP. Emisije NOx: od 0,0033 do 0,0093 g/km. Ogljikov dioksid (CO_2) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanjega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delce PM_{10} in $PM_{2,5}$ ter dušikovih oksidov. 10 letno jamstvo hibridne baterije velja ob rednih testih hibridne baterije (HHC) na 1 leto ali 15.000 prevoženih km (kar nastopi prej) pri pooblaščeni prodajno-servisni Toyotini trgovski mreži. Po preteku tovarniške garancije vam ponujamo bresplačno vključitev v program jamstva Toyota Relax (vse do starosti 10 let ali 160.000 km. Izračun je informativne narave in ni zavezujoči za sklenitev posla. Mesečni obrok je izračunan na osnovi prodajne cene v višini 18.850 EUR, trajanju financiranja 60 mesecev, skupnem začetnem plačilu 4.310,48 EUR in zadnjem povečanem obroku v višini 9.823 EUR. Povečan obrok je izračunan na osnovi predpostavke, da bo z vozilom prevoženih 10.000 km letno. Efektivna mera (EOM) je 4,26 % in temelji na fiksni obrestni meri. Slika je simbolična.

Sto častitljivih let Olge Strgar

Sonja Kralj, foto: Franc Komac

V Domu upokojencev Nova Gorica je bil 14. julija 2021 prav poseben dan. Praznovali so skupaj 200 let, razdelili so jih na dve stanovalki, Olgo Strgar in Amalijo Beltram. Dekleti pa se nista strinjali, Amalija je povedala, da imadvakrat 50 let, Olga pa je dodala, da ima štirikrat 25 let.
Po uvodni besedi in voščilu g. Bojana Stante, direktorja doma upokojencev, in kulturnem programu sta slavljenki prejeli številna voščila organizacij in posameznikov. Med drugimi so jima voščili podžupan Občine Kanal g. Marko bucik, predsednik Društva upokojencev Kanal g. Franc Komac, predsednik ZB Ročinj g. Zoran Zimic, predstavnik KS Ročinj g. Branko Golja.
Olga Strgar se je rodila na Kneži. V družini je bilo 16 otrok. Z devetimi leti je šla k sosedovim za pestrno, s 16 leti pa je šla služiti v Torino. V Torinu je bilo lepo, ampak pogrešala je rodni kraj, travnike, njive, vrnila se je domov in šla služit v Jelovc pri Doblarju. Tam je spoznala Franca in se poročila, imela sta sina in hčer.
Med vojno so se v njihovi hiši ustavljali partizani. V hiši so skrivali ranjence, ki so čakalina prenos v bolnico. Po vojni je delala v tovarni.
Pred dvema letoma je Olga svoj dom v Ročinju zapustila in se preselila v dom upokojencev. Tu je našla nove prijatelje in družbo, v svoji sobici pa rada piše pisma in voščila znancem.
Obema slavljenkama čestitamo in želimo zdravja.

Člani Društva upokojencev Kanal

Sto poznih pomladi Ide Jakopič

Breda Medveščček, foto: Borut Jurca

Tik pred koledarskim začetkom poletja je bila vas Avče priča velikemu praznovanju. Na avškem športnem igrišču Pri šoli (ki je hkrati tudi nekakšen vaški večnamenski prostor na prostem) so se zbrali skorajda vsi prebivalci vasi in številni gostje, da bi počastili stoti rojstni dan Ide Jakopič, rojene Brezavščček.

Slavljenko je izpred domače hiše na kraj dogajanja pripeljal pravnuk na motorju štirikolesniku. Še vedno polna življenjske energije je na vozilu sedela prav tako suvereno kot njen pravnuk, ki je bil zelo ponosen, da je pranonin voznik in da so za to častno nalogo med številnim sorodstvom izbrali prav njega. Ida ima namreč dve hčeri, štiri vnuke, šest pravnukov in eno prapravnukinjo. Sprejem na igrišču je bil slavnosten, po starem običaju s »šrango«. Ida je prerezala slavnostni trak, simbolično vstopila v novo stoletje in slavje se je začelo. Pred Idino mizo je bilo vedno več cvetličnih šopkov in priložnostnih daril. Ko je sprejemala čestitke navzočih, je z vsakim tudi prijazno pokramljala. Pred dobro razpoloženo stoletnico so se zvrstili vaščani Avč, odseljeni vaščani in številni gostje, med njimi kanalska županja Tina Gerbec, predsednica novogoriškega območnega združenja borcev za vrednote NOB in predstavniki krajevnih organizacij tega združenja, predstavniki društev upokojencev in krajevnih skupnosti, župnik Jože Mikuš in številni drugi. Najbolj je navdušil govor 97-letnega vaščana Alojza Bucika, nekdanjega borca NOB in sedanjega predsednika krajevne borčevske organizacije. Alojz, ki je praznoval rojstni dan le dva dni za Ido, 18. junija, je jedrnato opisal Idino aktivistično pot.

Že kot mladinka se je Ida vključila v krajevno organizacijo OF, sodelovala pri številnih dejavnosti te organizacije in doživela avški črni dan, 28. marec 1944, ko so nemški okupatorji na domačiji v Avščku presenetili domača partizana, zverinsko mučili in z obešanjem usmrtili partizana Jožefa Škodnika ter v tem in naslednjih dneh aretirali številne vaščane, med njimi tudi Ido, ker je odšla na nemško komando poizvedovat, če lahko pokopljejo truplo usmrčenega Škodnika. Ido so odpeljali v tržaški zapor in nato na prisilno delo k nemški družini na Koroško, kjer je ostala do konca vojne. Po vojni

Ida s pravnukom na štirikolesniku

je bila Ida na tajnih volitvah junija 1945 izvoljena v 9-članski Krajevni narodnoosvobodilni odbor Avče, ki je bil nekakšen zametek krajevne uprave. Po poroki in rojstvu dveh hčera se je Ida posvetila družini. Šiviljske spretnosti, ki se jih je izučila v zgodnji mladosti in s katerimi se je nekaj časa tudi preživljala, je od takrat uporabljala le še za družino in ožje sorodstvo. Svojo šegavost in energičnost pa je ohranila do današnjih dni.

Ido so s plesnimi nastopi ob petju in narodnih melodijah počastili člani Folklorne skupine Kal nad Kanalom. Najprej so slavljenko pozdravili po starem običaju z »rouštanjem« – ropotanjem s kovinskimi posodami in priborom –, sledil pa je venček plesov, s katerimi so nastopajoči na prizorišču pričarali vzdušje starih časov. Za dodatno nostalgijo je poskrbel moški vokalni kvartet Quartos. Seveda ni manjkalo niti slastnih jedi niti dobre kapljice. Doživetje v Avčah je v imenu KS Avče organizirala Marta Bratuž, predsednica Sveta KS, ki se zahvaljuje prav vsem, ki so kakorkoli pomagali pri tem praznovanju.

Pripis:
Nekaj dni po praznovanju je Ida zaradi prevelike delovne vneme in nesrečnega slučaja doživela nezgodo in se pri tem poškodovala. Kljub letom je dobro prestala operacijo in uspešno okreva. Želimo ji, da bi še dolgo razveseljevala svojce in znance s svojim nepremagljivim optimizmom in modrostjo.

Albina Podbršček – 95 let

Sonja Kralj

Obiskali smo 95-letno gospo, ki rada posedi na oknu pred svojo hišo in poklepeta z mimoidočimi, Vesela je vsakega , ki ji nameni nasmeh in prijazno besedo. Rada pripoveduje o dveh mladeničih, ki sta ji pred letom priskočila na pomoč, ob padcu pred hišo. Ga. Albina živi sama v hiši ob mostu sredi Gorenje vasi, vso oskrbo pa ji nudita hčerki, ki jo vsak dan obiskujeta.
Ga. Albina, Vse najboljše Vam želijo člani društva upokojencev Kanal.

Savo Vuk – 90 let

Sonja Kralj, foto: Franc Komac

Obiskali smo zakonca, ki sta mestno življenje zamenjala za čudovito idilo v neokrnjeni naravi, rojstnem kraju gospe Helene. Zaselek je majhen, tu živi le družina Vuk, ime zaselka pa je daljše; Lig – Markiči – Čerešnjevca.

V mogočni hiši, zgrajeni leta 1600 in obnovljeni leta 1890, živita ga. Helena in slavljenec g. Savo Vuk, ki je praznoval 90. jubilej. G. Savo nam je tako opisal svojo življenjsko pot.

»Svojo življenjsko pot sem začel v Mirnu. V mojih 90 let je bilo vtkanih veliko lepih trenutkov, pa tudi grenkih spoznanj. Najhuje je bilo med drugo svetovno vojno, ko smo izgubili mamo in so Nemci odpeljali očeta, brata in sestro. K sreči so vsi trije preživeli taborišča in se po koncu vojne vrnili.

Savo Vuk s svojo ženo Heleno pred domačo hišo

Po poklicu sem elektrotehnik, ob delu sem pridobil še ekonomska znanja in diplomiral na ekonomski fakulteti v Ljubljani. Svoje izkušnje in znanja sem s pridom uporabljal v Soških elektrarnah, Iskri in Stanovanjski skupnosti. V aktivnem obdobju smo živeli v Novi Gorici. Vse proste dni smo preživljali pri ženinih starših pri Markičih, kamor sva se po upokojitvi z ženo tudi preselila. Tu nama je lepo. V objemu narave, ob žvrgolenju ptic, šumenju potokov, ob pogledu na krnsko pogorje, sosednjo Benečijo, Furlanijo si obnavljava življenjske moči.

Imava tri otroke in šest vnukov. Ob koncu tedna naju obiščejo in nama polepšajo dan, pa tudi ponaredijo, kar sama ne zmoreva več.«

G. Savo, vse najboljše Vam želijo člani Društva upokojencev Kanal.

Ludvina Ipavec – 95 let

Sonja Kralj

Častitljivih 95 let je praznovala ga. Ludvina Ipavec, nekdanja poverjenica DU Kanal, za področje Ročinja. Skrbela je za članstvo v DU in za udeležbe na dejavnostih društva.
Ga. Ludvina se je rodila v Drnovku. Spoznala je miličnika Silva, se poročila in preselila v Ročinj. Ima sina in dve hčerki.
Med vojno je bila kurirka, potem pa je delala v drevesnici v Kanalu. Sodelovala je tudi v Krajevni skupnosti, RK, ZB. Njen dom krasijo številna priznanja, med drugimi tudi priznanje Zveze društev upokojencev iz leta 1990. Z društvom upokojencev, se je udeležila številnih izletov in prireditev, v starosti osemdesetih let si je ogledala partizansko tiskarno na Vojskem.
Jesen življenja preživlja s sinom Zmagom.
Ga. Ludvina, vse najboljše Vam želijo člani društva upokojencev Kanal.

Jožef Medvešček – 90 let

Sonja Kralj

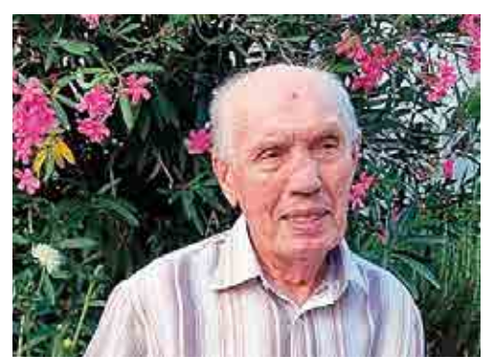

Častitljivih 90 let je praznoval Jožef Medvešček, Petrajev iz Krstenic. V družini je bilo devet otrok. Jožefov oče Ivan je bil zelo razgledan in z zanimanjem je spremljal dogajanja doma in v svetu. V prvi sv. vojni je služil kot avstroogrski vojak. Z majhnimi drobnimi črkami je v svoj dnevnik zapisoval dogodkeod leta 1915 do 1966. Dnevnik vsebuje vesele in težke dogodke tistega časa. Sinovi so njegove zapise izdali v knjigi: Oblaki so rdeči – dnevnik 1915–1966. Za izdajo in spremno besedo je poskrbel sin Alojz.

Jožef si je ženo izbral kar pri sosedu. Marjetka mu je povila dve hčerki in sina, danes pa imata deset vnukov. Z ženo sta skupaj pešačila do Salonita, kjer sta bila zaposlena, doma pa sta se ukvarjala s kmetijstvom. Sedaj sta delo malo odložila in si nedelje rezervirala za izlete. Najprej maša na Sveti gori, nato pa druženje s prijatelji.
G. Jožef, vse najboljše Vam želijo člani Društva upokojencev Kanal.

Pavla Lazar – 90 let

Pravnukinja Lara Brankovič,
foto: Klelija Dolenc

Ko se že dodobra otopli, na praznik sv. Petra in Pavla (29. junija), praznuje svoj rojstni dan Pavla Lazar iz Žabelj – Kal nad Kanalom. Letos je štela že devetdesetega. Pavla Lazar, rojena Bavdaž, v vasi Robi, se je rodila leta 1931, kot zadnji izmed osmih otrok, materi Karolini in očetu Ivanu. Spomini na otroška in mladostna leta so polni siromaštva in težkega dela, ki ga na domači kmetiji nikoli ni zmanjkalo. Pavla je štiri leta obiskovala italijansko osnovno šolo v vasi Zavrh, nato pa se je začela druga svetovna vojna, zaradi česar je morala šolanje zaključiti. Veselje in ljubezen ji je v življenje vnesel Cvetko Lazar iz Žabelj, s katerim se je maja 1954 poročila in se preselila k njemu. V zakonu se jima je rodilo pet otrok, ki so v hišo prinesli veselje in smeh. Pavla pa je s svojo skrbnostjo kot mama, domača gospodinja in kmetica skrbela, da je bil v hiši ter na kmetiji red. Pavla je, ob velikih praznikih, vedno spekla najboljšo orehovo potico daleč naokrog, bogato nadevano in ravno prav pečeno. In kot se za devetdeseti rojstni dan spodobi, tudi tokrat ni manjkala na mizi. Z njo so se sladkali vsi povabljenci: družina, prijatelji in znanci. Ker je Pavla vedno vesela, če je hiša polna ljudi, petja in smeha, je v takem duhu obeležila tudi svoj devetdeseti rojstni dan. Prepevali smo, se smejali in si tudi veliko lepega povedali. Ob tem nismo pozabili na zahvalo Bogu za vsa leta njenega življenja. Vsa ta leta za Pavlo niso bila vedno preprosta in lepa, vseeno pa jo je vera vedno vodila naprej in ji nudila uteho. Draga naša Pavla, še enkrat ti iz srca voščimo vse najboljše, veliko zdravja in poguma v prihodnje! Tvojih pet otrok, pet vnukinj in štirje vnuki, štiri pravnukinje in dva pravnuka – vsi tisti, ki te imamo neizmerno radi.

Anton Stanič – 90 let

Klelija Dolenc

Anton, sin mame Justine in očeta Avgusta Stanič, iz Kanala, ki si je letos oprtal na ramena svojih 90 let, še vedno čil in zdrav, poln optimizma, se je pošalil, da se prav dobro spominja, kdaj se je rodil. Imel je še dve sestri, Ido in Stanko. Stanka, ki je nadvse rada prepevala, se je včasih skrila v »lomar«, da je ne bi slišali.

Mizerija! Toni jo še vedno pomni. Spominja se svoje mame, ki je z Robidnika drobne veje, povezane v »fašine«, vlekla domov za kurjenje. Spominja se, kako je mami pomagal metat krompir v zemljo …

Po osnovni šoli in nižji gimnaziji v italijanskem jeziku je obiskoval srednjo tehnično v

Ljubljani. Takrat se je včlanil tudi v šahovski klub. Vojaški staž je odslužil v Banjaluki, dva meseca pa je bil kot oficir v Vipavi. Zaposlil se je v tovarni Salonit, kjer je ostal vse do upokojitve. Najprej je opravljal delo v oddelku vzdrževanja cementarne Polje. Željan znanja je v Ljubljani uspešno zaključil prvo stopnjo organizacije dela. Kasneje so mu bile zaupane odgovorne naloge pri projektu nove cementarne, v kateri je ostal vse do penzije.

Vmes je spoznal svojo sedanjo ženo Sonjo, si z njo ustvaril družino in zgradil nov dom. V zakonu sta se jima rodila sin Iztok in hči Tamara. Z družino so najraje dopustovali na Murterju. V zrelih letih sta dobila še vnukinjo in tri vnuke. Zelo lepo skrbita tudi za kužija Maksa ter dve muci.

Največja Tonijeva želja je bila obiskati Moskvo in Rdeči trg ter si tam ogledati vojaško parado. Pred leti se mu je želja uresničila. Vojaške parade sicer ni videl, sprehodil pa se je po rdečem moskovskem trgu. Tonijevi hobiji: igranje šaha, raziskovanje po računalniku, vzdrževanje hiše, čiščenje okolice in še in še. Toni, vedno nasmejan in vedrega obraza, ostanite zdrav še naprej.

Storitve z gradbeno mehanizacijo:
izkopi, nasipavanje, planiranje, prevozi

HARIJ Transport in mehanizacija d.o.o.

Goljevica 1D
5210 Deskle
Tel.: 041 737 178

Staro Anhovo: danes le senca tistega, kar je bilo

Tina Tinta

Predela Anhovega, ki mu domačini največkrat rečemo kar »staro Anhovo«, se vsak spominja drugače. Starejši imajo največkrat lepe, pa tudi manj lepe spomine, ovite v pripovedi. Mlajši se spominjamo bolj ali manj raziskovanja zapuščenih hiš in barak. Vsi pa se strinjamo, da staro Anhovo danes še zdaleč ni več tisto, kar je bilo leta nazaj, ko je bilo na vrhuncu pravo mesto v malem. Mlajše generacije pa si pravzaprav sploh ne znamo predstavljati, kakšno je bilo življenje v vasi, ki je danes nekaj povsem drugega.

O starem Anhovem na kratko spregovorim z Lučano Paravan, ki se uvodoma pohvali, da je druga najstarejša »čista« Anhovka, sicer trenutno stanuje v Desklah. Torej rojena v starem Anhovem, po poroki pa sta z možem živela v novem delu naselja.

Njen prvi spomin na življenje v starem Anhovem je, da je kot otrok imela drugačno življenje, kot ga imajo otroci danes. Na otroška leta jo večinoma vežejo lepi spomini, je bilo pa za čas druge svetovne vojne precej težko. Živo se spomni leta 1944, ko je imela komaj sedem let, bombardiranje je potekalo dan in noč. Ob večjih napadih jih je na to opozorila sirena. Ker je bilo teh dogodkov veliko, so v Anhovem naredili tako imenovane »luknje«, kjer so lahko ljudje našli zatočišče v skrajnem primeru, ko ni bilo časa za pobeg. Večje in varnejše zaklonišče pa je bilo na Močilih. Spomni se ozkega cevastega hodnika, kjer so bile ob krajih nameščene dolge deske, ki so služile kot nekakšne klopi. Spomni se tudi sosedove matere, ki so ji na to varno mesto pripeljali tudi posteljo, da je lahko ostala na varnem kar cel dan, prinašali pa so ji celo hrano in pijačo. Turoben vojni čas je v vseh zagotovo pustil poseben pečat. Nadaljuje, da ima na otroška leta tudi lepe spomine, četudi za čas vojne. Otroci so se prosto igrali, še posebno ima v spominu dve igri: skrivanje (skrivalnice) in pajka (ti loviš).

Ko jo povprašam, kaj vse je bilo v Anhovem v tistih najlepših letih, se najprej nasmehne, nato pa začne naštevati. Spomni se, da je bilo v najlepših letih vsaj 50 hiš. Vse družine pozna po imenu, kako se je takrat pri njih reklo. Začne z najbolj poznano Mihajevo družino, ki je imela veliko kmetijo in kamor so tudi njeni starši hodili *u žaut*. Nato se spomni nekako najbolj poštene Jugove družine, ki je imela tudi gostilno, in najbogatejše družine Nibrant, ki je ravno tako imela gostilno. Na prste jih tako prešteje vsaj štiri. Pri Jugovih se spomni, da je bilo eno pravo vaško središče, ob praznikih so na steber obesili zastavo, tu se je veliko pelo in plesalo, pa tudi igralo na harmoniko. Ob koncu tedna so se možje in žene združevali pri Jugovih tudi zaradi balinarske steze, ki je bila takrat prava atrakcija. Spomin jo takrat odpelje v čas, ko se še ni hodilo v Italijo po kavo in so jo v Anhovo dobili prek znanke, ki se je preselila v Peru. Pošiljala

Zapuščene hiše.

Versko znamenje

Na eni od hiš je še vedno viden napis Calzoleria (čevljar).

jim je še zelena zrna kave, ki so jih v *brštulinu* najprej popražili, nato pa zmleli, da je zadišalo po celem Anhovem. »To so res lepi, neponovljivi spomini,« mi še zaupa.

Spomni se, da je svoj čas imel tu prostor tudi vaški brivec. V vasi so imeli tudi frizerski salon. Imeli so tudi trgovine s prehrano, trgovino s tekstilom, mlekarno, pekarno in mesnico. V pekarni pri Anzetu je vsak dan zadišal sveže pečen kruh, spomni pa se, da so ženske tja nosile tudi doma pripravljeno testo za kruh, ki jim ga je pek v krušni peči po dogovoru tudi spekel. Spomni se celo neke vrste drogerije, kjer so se kupovale stvari za osebno nego. Pri Trinkotu naj bi bila tudi večja dvorana, kamor so ob praznovanjih zahajali. Cela vas se je za večje praznike, kot je na primer silvestrovo, zbrala in skupaj pozabavala. V podobni dvorani na drugem koncu vasi je potekal tudi pouk za 1. razred. V Anhovo so na delo v cementarno dnevno prihajali tudi iz bolj in manj oddaljenih krajev: iz Ložic, Deskel, tudi iz Goriških Brd – največkrat kar na kolesu, ki je bilo takrat glavno prevozno sredstvo. A tukaj se naštevanje še ne zaključi, v vasi so imeli tudi čevljarja, pa vinotoč, na vasi še danes stoji tudi versko znamenje. Pri zdajšnjem vhodu v tovarno je stalo tudi pet stanovanjskih blokov, kasneje so tam bile tudi ambulante. »Zagotovo sem kaj še izpustila, toda verjemite mi, v Anhovem je bilo res zelo lepo. Naše Anhovo je bilo eno najlepših naselij daleč naokoli,« doda moja sogovorka in nadaljuje s pripovedovanjem o koncu te idile.

Ljudje so takrat skoraj vsi delali v bližnji tovarni. Ta je velikim družinam, ki so sicer skoraj vse imele pri hiši še kakšno žival, dajala kruh. Po cementu je bilo vedno več povpraševanja, zato se je cementarna tudi nameravala širiti in v ta namen odkupila in izseljevala prebivalce Anhovega. Toda vsi niso želeli zapustiti svojih domov, tovarna pa se je zato razširila v drugo smer, v smer proti Kanalu.

Številne stare in zapuščene hiše se danes podirajo same. Staro Anhovo je začelo propadati in bilo nekaj časa skoraj povsem zapuščeno, skoraj pravo mesto duhov. Nekatere hiše so podrli, druge se podirajo same. Idejni projekt o prostorski ureditvi naselja Anhovo iz leta 2003 pa je splaval po vodi. Številne hiše, ki stojijo še danes, so zato sčasoma dobile nove lastnike, podnajemnike in bile temu primerno tudi obnovljene. Tako Anhovo danes vseeno šteje nekaj družin, ki so tu našle svoj dom. Moja sogovornica pa zagotovo ni edina, ki si želi, da bi se na pol zapuščeno staro Anhovo ponovno uredilo in obudilo. Še zadnjič poudari, da je bilo Anhovo eno najlepših vasi daleč naokoli.

Anhovo se počasi, a vztrajno ponovno prebuja. Posamezniki počasi urejajo tudi okolico, rušijo se stare podrtije. Mogoče pa ponovno prav kmalu nazaj vzcveti.

Slovarček

U žaut – tako se je reklo, ko so sosedje in sorodniki šli kmetom pomagat na polja, travnike, na kmetijo, ko je bilo veliko dela, za plačilo pa so večinoma dobili hrano.

Brištulin – večja kovinska (največkrat železna) posoda, podobna ročni pasirki.

Koncert Vlada Kreslina v Kanalu

Klelija Dolenc, foto: Damijan Simčič

Na trgu Kontrada je, v ssoboto, 24. julija, letos, za enkratno vzdušje poskrbel legendarni pevec Vlado Kreslin, ki je poslušalce, v svojem slogu, dodobra razvnel. Ti pa so ga nagradili z bučnim aplavzom. Vstopnice za koncert so bile, zaradi velikega povpraševanja, takoj oddane. Obiskovalci koncerta so morali, zaradi ponovnega širjenja različic virusa covid, in s tem posledično novega Odloka o začasni omejitvi ponujanja kulturnih storitev končnim uporabnikom pred vhodom na prizorišče pokazati potrdila o izpolnitvi PCT-pogojev.

Vlado Kreslin je na prireditev prišel dovolj zgodaj, da si je pred vajo za kasnejši koncert natančno ogledal kanalski most in okolico trga Kontrada. Verjamemo, da bo v Kanal še prišel.

Donizettijeva opera Ljubezenski napoj na trgu Kontrada v Kanalu

Klelija Dolenc, foto: Damijan Simčič

V torek, 20. julija, se je na trgu Kontrada, v sklopu občinskih prireditev, odvijala Donizettijeva opera Ljubezenski napoj, v izvedbi vrhunskega mednarodnega ansambla in opernih solistov iz Pariške opere, Rusije, Italije in Slovenije. Spremljal jih je Pevski zbor Mednarodne operne Akademije Križ pri Trstu. Sami mladi priznani ustvarjalci, pa še postavitev nastopajočih je bila nadvse izvirna. Gledalci so bili navdušeni nad vrhunsko izvedbo. Lepota trga kanalske Kontrade pa je prevzela tudi vse nastopajoče.

Za zaključek še ena skupinska fotografija z županjo Občine Kanal ob Soči, Tino Gerbec. Avtor fotografije: A. Carloni / Accademia Lirica Santa Croce

11. Knjižnica pod krošnjami v Kanalu:

Knjiga, najboljša razvada, ki se ji vdajamo brez slabe vesti!

Blaž Valentinčič

Po letu dni smo se zopet srečali s Knjižnico pod krošnjami (KPK) v Kanalu. Natančneje, pod »šolskimi« krošnjami je v Kanalu gostovala med 26. julijem in 6. avgustom. Kot vedno so v Društvu nasmejanih pripravili zanimiv spremljevalni program za vse generacije. Glavni poudarek imajo vedno mlajši bralci, ki so vedno najbolj zaželene »stranke« KPK-ja. Njim so bile namenjene tri raznovrstne delavnice, ena celo posvečena improvizaciji, da se bo mladina lažje pripravila na stalne spremembe, ki nas spremljajo v življenju. Tudi glasbi je bilo dano dosti prostora, saj nas je za začetek ogrel **Deni KuK**, **Milivoj Bučan** nas je učil »pihati« v didžeridu, kurjo polt pa smo dobili ob vokalih ženskega kvarteta **Animo**. Vrhunec pa je bila predstavitev knjige Skrita Belina, ki jo je uredila **Katja Kogej**, avtorica pa je briška učiteljica **Darinka Sirk**. Zbirka preko 700 kosov spodnjega perila, ki je predstavljena, je res impresivna. Verjamemo, da se bo v naših koncih našel prostor za stalno razstavo te bogate kulturne dediščine. Seveda tudi »kanauska« Knjižnica pod krošnjami s svojimi 11 ponovitvami počasi dobiva status stalne snovne kulturne dediščine v naši občini. Zahvala za dobro izpeljavo gre tudi našima odgovornima knjižničarkama in knjižničarjema, pa seveda Občini Kanal ter drugim pokroviteljem, ki so omogočili izvedbo tudi letošnjega gostovanja knjig v Kanalu.

Spominska slovesnost »Pod skalco«

Klelija Dolenc, foto: Marijan Nanut

Krajevna organizacija združenja borcev za vrednote NOB Ročinj je skupaj z Območnim združenjem borcev za vrednote NOB Nova Gorica in Društvom vojnih invalidov Severne Primorske Nova Gorica, v sodelovanju z Občino Kanal ob Soči, v soboto, 5. junija, nad Doblarjem pripravila spominsko slovesnost. Pred 78 leti so »Pod skalco« v sanitetni postaji št. 9, italijanski karabinjerji in padalci – prostovoljci, posebej izurjeni vojaki – hladnokrvno pobili sedem ranjenih partizanov. Spominska slovesnost je bila namenjena spominu na padle in hkrati kot opomin, da se taka grozodejstva ne bi nikdar več ponovila. Po pozdravnih besedah predsednika KO ZB za vrednote NOB Ročinj **Zorana Zimica** in predsednika Društva vojnih invalidov Sev. Primorske Nova Gorica **Franca Anderliča** je sledil osrednji govor, ki ga je imela **Katjuša Žigon**, predsednica Območnega ZB za vrednote NOB Nova Gorica. V krajšem kulturnem programu je sodeloval Ženski pevski zbor »Zimzelen«, pod vodstvom zborovodje **Uroša Ceja**, ter harmonikarja **Jakob Gorjup** in **Jani Kralj**, učenca OŠ Deskle in člani skupine »Hram«, ki deluje pod okriljem **Andreja Plesničarja. Zoran Tinta,** sin Antona Tinte, ki je bil najbolj zaslužen za postavitev spominske plošče, je k njej odnesel žalni venec in se poklonil žrtvam.

Pozdravni govor Zorana Zimica, preds. KO ZB za vrednote NOB Ročinj

Pestro poletno dogajanje v Desklah

Tina Tinta, foto: Jernej Kravos

Plac pod R'kac tudi letos zapisuje uspešno poletno dogajanje ob Soči pod deskljanskim mostom. Čeprav so sprva načrtovali, pa zaradi razmer in lanskoletne menjave ekipe tudi letos niso prirejali posebnih prireditev, kot smo jih bili poprej navajeni. Vseeno so spontano priredili nekaj dogodkov z elektronsko glasbo v poznopopoldanskih in večernih urah. Eden takih je bil v mesecu juliju, ko je nastopil DJ iz Norveške z mešanjem glasbe v živo. V avgustu pa je z elektronsko glasbo večer popestril DJ Chusta. Vsak dan od popoldanskih pa do poznih večernih ur pa je (bil) od 25. junija dalje odprt tudi sezonski lokal s ponudbo osvežilnih pijač. Vse ostale vikende in večere, ko je bil plac še posebno obiskan, so vrteli glasbo v lastni režiji in poskrbeli za prijetno vzdušje obiskovalcev. Organizatorji Placa pod R'kacm pravijo, da poletne scene v Desklah še zdaleč ni konec. Veselijo se tudi velikega zanimanja in obiska zaradi igrišča za odbojko na mivki. Čeprav jih skrbi, da bodo morali zaradi ukrepov vlade in obveznih PCT testov dogajanja v septembru odpovedati, pa so vseeno ponosni na še eno uspešno sezono. Za naslednje leto že pripravljajo in načrtujejo dogajanje ter upajo, da bo prihodnje leto na splošno vseeno bolj naklonjeno.

O dogajanju v septembru in morebitni prireditvi ob koncu sezone pa spremljajte kar njihovo Facebook stran @therealplacpodrkac. Izkoristite še zadnje tople dni za obisk prijetne lokacije!

Otvoritev prenovljenega igrišča v Levpi

Irena Brezavšček, foto: Sandi Štrukelj

V nedeljo, 8. avgusta, je otvoritev doživelo prenovljeno igrišče v športnem parku v Levpi, ki je bilo po 25 letih uporabe že krepko dotrajano. KS Levpa je ob izdatni finančni pomoči Salonita, d. d., in Občine Kanal ob Soči uspelo zamenjati staro asfaltno prevleko z novo. Novo prevleko so prva preizkusila nogometna moštva s turnirjem trojk, s 16 ekipami.

Z razglasitvijo rezultatov in nagovorom predsednika KS Levpa, **Ivana Humarja**, ter kanalske županje, **Tine Gerbec**, je bilo novo igrišče odprto. Za hrano in pijačo je poskrbelo levpsko športno-kulturno turistično društvo s svojimi požrtvovalnimi člani. Tem je uspelo izpeljati prireditev kljub strogemu upoštevanju omejitvenih ukrepov zaradi covida-19. Za ples pa je poskrbela skupina Zvita feltna.

Pohvale prostovoljcem in v razmislek uporabnikom

Tina Tinta

Igrišče v Desklah se obnavlja, preureja in posodablja že kar nekaj časa, toda dela prihajajo resnično h koncu in če bo le mogoče, bo poskrbljeno tudi za otvoritveno zabavo. Krajevno zabavo, ki jo ljudje že nestrpno čakajo, že vsaj od časa, ko se je zadnja odvijala v šotoru ob šolskem igrišču.

Dela so se zato počasi, a vztrajno nadaljevala in s finančno pomočjo okoliških podjetji in posameznikov je bilo postavljenih nekaj dodatnih otroških igral. Za konec pa čakamo še verjetno eno najtežje pričakovanih igral – med otroki zelo priljubljeni zipline.

Pred kratkim je bila postavljena tudi ograja, ki med drugim preprečuje vstop živalim k igralom, nameščeni pa so bili tudi novi smetnjaki. V prihodnje bo dodan še pitnik za vodo, da se bodo uporabniki igrišča lahko odžejali. Na prostoru pred igriščem bodo zaradi lepšega videza in praktičnosti položili tudi tlakovce. Tudi tokrat poudarjam, da je bilo veliko dela narejenega s prostovoljnim delom, večinoma članov Sveta Krajevne skupnosti Anhovo - Deskle. Dela bo še kar nekaj tudi v prihodnje, zato vse zainteresirane lepo vabijo, da jim priskočijo na pomoč. Pravijo, da vse, kar počnejo, počnejo za skupno dobro – za naše otroke. Bodimo jim za zgled.

V vročih poletnih dneh so delom začeli še pred sončnim vzhodom. Foto: Jože Valentinčič

V skrbi za videz novega igrišče, da bo lahko uporabno še več generacij, pa skupaj opominjamo tudi uporabnike. Pobirajmo smeti za sabo in skrbimo za igrala. Kot taka so skupna lastnina, zato je prav, da za njih skrbimo, kot bi bila naša. V zadnjem času namreč opažamo, da se z igrali počne, kar se ne bi smelo, in so zato ponovno poškodovana. Neprimeren odnos do igrišča in igral se kaže tudi v smeteh, ki so se v kratkem času ponovno nabrale okoli igrišča. V kratkem bodo zato nameščene tudi nadzorne kamere, ki bodo uporabnike opozarjale na primerno uporabo celotnega igrišča. Upamo, da uspešno.
Otroci in starši, ponovno lepo vabljeni na igrišče v Desklah!

Ustvarjalna delavnica v MC Pri Tinci

Majda Rejec

V začetku avgusta smo v MC Pri Tinci izpeljali pravo medgeneracijsko srečanje. Tema tokratne delavnice je bilo slikanje na majice. Starejšim udeleženkam torkovih druženj so se pridružili tudi otroci, ki so v center pospremili svoje babice.
Udeleženci so se zelo zavzeto lotili poslikav. Medtem ko so starejši iskali navdih tudi na slikah in internetu, so otroci ustvarjali povsem spontano. Pod njihovimi rokami so nastajale prave unikatne mojstrovine.

Poškodovana nova lesena igrala.
Foto: Anton Leskovar Bolterstein

Skupinska fotografija po eni od uspešnih delovnih akcijah.
Foto: Jože Valentinčič

Žuželke na vrtu

dr. Jernej Polajnar

Žuželke v vrtu privabljajo tudi ptiče, ki nas kratkočasijo s petjem in pisanim perjem (na sliki pogorelček s plenom – strigo).

Predmestni in mestni vrtovi so ekosistemi v malem. Predstavljajo pomembno zatočišče za mnoge organizme, ki težko preživijo na vedno intenzivnejših kmetijskih površinah in pozidanih območjih. Žuželke so kot izjemno raznolika skupina živali ključen del teh ekosistemov. Velika večina živi skrito človekovim očem v tleh ali rastlinju in jih navadno opazimo le, če jih načrtno iščemo. Pozornost zbujajo le najbolj pisani ali drugače vpadljivi predstavniki, pa seveda vrtni škodljivci, čeprav predstavljajo slednji le neznaten delež žuželčje favne vrtov.

Z nekaj pazljivega opazovanja lahko vsakdo občuduje žuželčje prebivalce vrta, ki tvorijo pravcat splet. Če je vrt dobro ohranjen, bo našel plenilce (pikapolonice, tenčičarice), rastlinojede (listne uši, gosenice metuljev), z malo več truda morda tudi zajedavce (na primer osice) in razkrojevalce (govnače, ličinke hroščev, ki se prehranjujejo z odmrlim organskim materialom, idr.). Z nekaj sreče lahko opazimo tudi zanimive odnose med njimi. Mravlje na primer skrbijo za kolonije listnih uši, od katerih pridobivajo »mano« – rastlinske sokove, ki jih listne uši izločajo kot odvečne, za mravlje pa so dober vir sladkorjev. Temu odnosu pravimo mutualizem, pri katerem imata obe vrsti korist: mravlje v zameno za mano varujejo »svojo« kolonijo, podobno kot pastir varuje čredo. Mnogo bolj znan primer je opraševanje. Množica opraševalcev, kot so čebele, čmrlji, metulji in muhe trepetavke, v zameno za raznašanje peloda dobi medičino v cvetovih. Nekateri odnosi so na prvi pogled manj harmonični, pikapolonice tako pridno požirajo listne uši in druge majhne rastlinojede žuželke. Splet vseh teh odnosov pa v zdravem vrtu podobno kot v naravi vseeno poskrbi, da se noben člen ne namnoži preko vseh meja ali izumre.

Gnezdilnice za čebele samotarke privabljajo mnoge opraševalce, kot je rogata dišavka.

Kaj lahko storimo za zdrav ekosistem na vrtu?

- Če imamo dovolj velik vrt, lahko pustimo del zaraščen s »plevelom«. Divje rastline služijo kot zatočišče za žuželke in druge majhne živali, tudi ko preostanek vrta prekopljemo za sejanje ali ga poškropimo s pesticidi.
- Če je vrt majhen, se morda lahko dogovorimo s sosedi za mejico iz avtohtonega grmičevja, ki je prav tako odlično zatočišče za živali.
- Nastavimo umetna zatočišča za žuželke. Sem spadajo recimo t. i. »hoteli« za čebele samotarke, narobe obrnjene lončke za rože, ki jih napolnimo s suho travo in postavimo na tla, pa s pridom izkoristijo tenčičarice in druge vlagoljubne žuželke. Talnim žuželkam lahko naredimo zatočišča iz nalomljene lončevine ali kamenčkov v kakem kotu.
- Organske odpadke kompostiramo. Kompost je vsestransko uporaben, v njem pa se naseli tudi množica prebivalcev.
- Poskusimo sobivati s škodljivci namesto da jih takoj zatiramo. Majhna populacija listnih uši ali peščica gosenic verjetno ne bo povzročila omembe vredne škode.

Vrtnar vpliva na skupnost organizmov v svojem vrtu na različne načine, predvsem z izbiro sajenih rastlin in zatiranjem neželenih predstavnikov, ki ga največkrat izvajamo s kemičnimi pripravki – pesticidi. Z raznolikimi, predvsem medovitimi vrstami rastlin, je vrt, če je dovolj velik, lahko prava oaza biodiverzitete, kjer bodo naravni sovražniki škodljivcev pripomogli k ravnovesju in morda uporaba pesticidov sploh ne bo potrebna. Pesticidi proti žuželkam – insekticidi – so netarčni in škodujejo vsem žuželkam, tudi koristnim. Ob prekomerni uporabi insekticidov nevede zatremo tudi naravne sovražnike škodljivcev, ki jih je običajno manj kot rastlinojedih žuželk in počasneje se razmnožujejo. Naslednjo sezono zato doživimo še hujši izbruh škodljivca, ki ga zdesetkana populacija plenilca ne more več uravnati. V tem začaranem krogu porabimo vedno več insekticida za enak učinek, hkrati pa škodujemo še okolju in sebi, saj so to strupene snovi.

Opazovanje drobnih prebivalcev vrta je lahko za konec tudi lep hobi. Sodobni pametni telefoni omogočajo že zelo solidne fotografije, ki jih lahko delimo na opazovanju narave namenjenih spletiščih ali v skupinah na družbenih omrežjih. Od mednarodnih je najbolj znan portal iNaturalist, kjer lahko vsakdo deli svoja fotografska opažanja. Tam jih bodo ostali člani pomagali prepoznati, s tem pa bomo tudi sami izvedeli več o naših drobnih sopotnikih. Brez njih bi tudi mi težko preživeli!

Je vaš vrt oaza biodiverzitete? Vabljeni, da sodelujete v našem natečaju »Biodiverziteti najbolj prijazen vrt«. Navodila za prijavo so objavljena na spletni strani www.naturaviva.si.

“Obiščite nas v T-2 poslovalnici SUPERNOVA NOVA GORICA„

Pri OBI centru - Za vas od 2010.

T2

T 064 160 160
064 275 555

Več na:
www.prodajnizastopnikt2.si
pp-ng.supernova@t-2.com

Prodaja – servis nove in obnovljene računalniške opreme

za vas od 1995

DELL Apple OKI KYOCERA Ecosys lenovo ASUS hp

Bilaz

Bilaz d.o.o.
Sedejeva 8
Nova Gorica

T: 05 333 19 00
M: 041 614 944

E: info@bilaz.si
www.bilaz.si
www.pcpoceni.si

V tej številki Mosta začenjamo novo podrubriko, v kateri se bomo zazrli v zgodovino in predstavljali osebe in osvetljevali dogodke iz preteklosti, ki so tako ali drugače povezani z občino Kanal ob Soči. Za podrubriko bo pisal zgodovinar dr. Robert Devetak, ki smo ga predstavili v prejšnji številki Mosta.

Odkrivajmo zgodovino:

Kanalski pedagog Anton Goljevšček

dr. Robert Devetak

Anton Goljevšček je bil rojen 6. avgusta 1845 v Kanalu očetu Mihaelu in materi Apoloniji Lapanja. Kljub temu da je izhajal iz revne, kmečke družine, so starši in kanalski učitelj Valentin Leban prepoznali njegov potencial ter ga poslali na nadaljnje šolanje v Gorico, kjer se je izobrazil za učitelja. O njegovi nadarjenosti pove veliko to, da se je že v mladosti naučil več tujih jezikov, poleg nemščine in italijanščine tudi francoščino in španščino. Kljub temu pa mu je največje veselje predstavljala matematika, za poučevanje katere se je tudi specializiral.

Kanal pred prvo svetovno vojno (Zbirka razglednic Goriške knjižnice Franceta Bevka)

Prvo službo učitelja je nastopil v Červinjanu, kjer pa ni ostal veliko časa. Že kmalu je napredoval in bil leta 1866 premeščen v deželno središče Gorico, kjer je bil imenovan za učitelja matematike na tamkajšnji cesarsko-kraljevi deški vadnici, kjer se je uveljavil kot »*mladini priljubljen odgojitelj* (op. p. vzgojitelj), *svojim součiteljem pa vsem spoštovan kolega*.« Spremljal je novosti na področju pedagogike in si tudi sam aktivno prizadeval za tovrstni napredek. To najbolje povzame posebno priznanje, ki ga je prejel na učni razstavi v Gorici leta 1875, za izdelavo mehanske naprave, ki je olajšala delo pri določenih matematičnih računskih operacijah. Poleg izobraževalne funkcije, se je aktivno angažiral tudi v slovenskem goriškem javnem življenju, ki se je takrat razvijalo z ustanovitvami različnih kulturnih in drugih organizacij. Goljevščkovemu glasbenem delovanju so njegovi prijatelji zapisali: »*S petjem pečaje se je skrbel, da so tudi v neslovenskih družbah naše mile slovenske pesmi prepevali*.«

Slika Galatskega stolpa iz leta 1846. Delo ruskega slikarja Ivana Konstantinoviča Ajvazovskega (https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/4a/View_of_constantinople_by_evening_light.jpg)

Ob kulturnem delu je bil viden njegov doprinos tudi na gospodarskem področju. Aktivno se je angažiral v goriški kmetijski družbi. Šlo je za eno od osrednjih gospodarskih organizacij v deželi, ki se je ukvarjala s splošnim kmetijskim napredkom in pomočjo kmetom. V njej so sodelovali pripadniki vseh narodnih skupin, ki so živeli v deželi Goriški in Gradiški, družba pa je izdajala tudi svoje glasilo v italijanskem (*Atti e memorie*) ter v slovenskem jeziku (*Gospodarski list*). Slovensko verzijo so začeli izdajati leta 1869 in njen prvi urednik je postal prav Goljevšček. Časopis je s svojimi strokovnimi članki pomembno prispeval k gospodarskemu izobraževanju slovenskega goriškega podeželja.

Po uspešnem, skoraj desetletnem delovanju v Gorici, je Goljevšček odprl novo življenjsko poglavje. Prosvetne oblasti so ga jeseni 1875, kljub temu, da je bil star le 30 let, imenovale na mesto ravnatelja na cesarsko-kraljevi avstro-ogrski državni šoli v Carigradu, ki je bila namenjena poučevanju otrok avstro-ogrskih državljanov, ki so živeli v prestolnici Otomanskega imperija. Novo delovno mesto je zanj predstavljal velik izziv, a hkrati tudi žalost, saj se je znašel daleč od svojih prijateljev in znancev, v tujem okolju. Svoje domotožje in željo po vrnitvi naj bi večkrat izpostavil tudi v pismih, ki jih je pošiljal v rodno deželo. Ravno slednje je morda, skupaj z nekaterimi zdravstvenimi težavami, negativno vplivalo nanj in povzročilo prezgodnjo smrt. Umrl je 2. julija 1876, v 31. letu starosti, za posledicami padca z Galatskega stolpa – ene od prepoznavnejših carigrajskih zgradb, pri čemer se je ugibalo, da si je sam vzel življenje. V časopisju je bilo objavljenih več krajših nekrologov, v katerih so pisci izpostavili Goljevščkovo bogato enciklopedično znanje, izvrstno poučevanje in kulturno delo, ki ga je, kljub svoji mladosti, opravljal v času bivanja v Gorici.

Viri in literatura:

- *Slovenski narod*, 12. 6. 1869, št. 68.
- *Soča*, 21. 7. 1876, št. 29.
- *Učiteljski tovariš*, 15. 11. 1875, št. 22.
- *Učiteljski tovariš*, 1. 12. 1875, št. 23.
- *Učiteljski tovariš*, 1. 8. 1876, št. 16.
- Agstner, Rudolf; Samsinger, Elmar: »Am hl. Dreifaltigkeitstag wurde die Schule feierlich eröffnet«: Die österreichisch(-ungarishe) Nationalscule in Konstantinopel 1850–1918. *Österreich in Istanbul III: K. (u.) K. Präsenz im Osmanischen Reich* (ur. E. Samsinger). Wien: LIT cop., 2018, str. 361–373.
- Devetak, Robert: *Društveno življenje na Kanalskem v času Avstro-Ogrske*. Nova Gorica: Goriški muzej, 2016.
- Formentini, Giuseppe Floreano: *La Contea di Gorizia illustrata dai suoi figli*. Gorizia: Provincia di Gorizia, 1984.
- Marušič, Branko: *Pregled politične zgodovine Slovencev na Goriškem: 1848–1899*. Nova Gorica: Goriški muzej, 2005.
- Valenčič, Vlado: Organizacije za napredek agrarne proizvodnje, specialno šolstvo in strokovna literatura. *Gospodarska in družbena zgodovina Slovencev. Zgodovina agrarnih panog. Zv. 1, Agrarno gospodarstvo* (ur. P. Blaznik, B. Grafenauer, S. Vilfan). Ljubljana: DZS, 1970, str. 523–556.

»Mi gremo pa v prvi razred!«

Andrejka Prijon, NIJZ OE Nova Gorica

Prehod v šolo je za otroka prelomnica, kar je popolnoma pravilno, saj šola ni vrtec in ni domače varstvo. Trenutek je primeren tudi za starše, da prelomijo svojo dosedanjo vzgojno prakso, in dokler je še čas, naredijo kakšen popravek, kar bi lahko vsem olajšalo šolanje.

Pandemija covida-19 je močno posegla v naše vsakdanje življenje in navade. Morali smo se prilagoditi, kar je bilo za vse stresno. Raziskave so pokazale, da so se na ta stres zelo slabo odzvali mladostniki in mlajši odrasli. Največ psihičnih stisk kot posledica prilagoditvenega stresa se je razvilo prav pri njih. Strokovno rečemo, da so izkazali »nizko osebnostno čvrstost«.

Osebnostna čvrstost pomeni posameznikove **sposobnosti za spoprijemanje s stresom** in njegovo **odpornost na stres**. Osebnostno šibek posameznik oceni stresno situacijo kot hujšo in težjo. Spoprijemanje z njo mu pusti več negativnih posledic.

Psihično čvrst posameznik prenaša hujše obremenitve brez posledic, saj take obremenitve vidi kot **izziv** in ne kot grožnjo ali težavo. Za rešitev problema se **angažira**, zato ima tudi občutek, da situacijo **nadzoruje**, kar ga pomirja in uravnoveša. Psihično čvrsti posamezniki v težavah iščejo predvsem rešitve in možnosti in se ne ubadajo toliko s težavami in ovirami.

Kaj lahko storijo starši za vzgojo psihično čvrstega otroka?

- **Privzgojijo otroku delovne navade. Kako?**
  Tako domače kot šolsko delo je treba opraviti. Čeprav je težko, slabo, grdo, nezanimivo, dolgočasno, nesmiselno in preveč; v družbi ali v izolaciji; po računalniku ali v razredu. Izgovori ne pridejo v poštev!

- **Privzgojijo otroku občutek odgovornosti. Kako?**
  Otrok mora občutiti posledice svojih dejanj in odločitev. Če obveznost opravi, so posledice dobre; če obveznosti ne opravi, so slabe. Krivda za neopravljeno ali slabo opravljeno delo se nikdar ne prelaga na druge! Če so težave, je treba začeti iskati rešitve pravočasno!

- **Privzgojijo otroku samostojnost. Kako?**
  Da ga pustijo, da dela. Otrok mora za svoje obveznosti skrbeti sam. Starši samo usmerjajo. Zato ne gremo »mi v prvi razred«, temveč gre »Primož v prvi razred«. Z vsemi posledicami.

Starši, naredite vse to, pa bodo vaši otroci vedno imeli dovolj volje za delo in učenje. Znali si bodo postavljati cilje, jih dosegati, in pri tem jih ne bo prav nič (z)motilo. Zato bodo imeli občutek, da so uspešni. In uspešni tudi bodo! Uspešen človek pa je tudi srečen in vesel človek. In takšnih mladih si želimo.

Muzejska zbirka ostalin prve svetovne vojne

Erik Panjtar

V Ročinju je možen ogled muzeja starin iz prve svetovne vojne, ki jih je zbral ljubitelj in zbiratelj Aljoša Gerbec. Zbirka obsega več kot tisoč različnih predmetov, podarjenih, izkopanih ali najdenih v bližnjih krajih.

Aljoša zbira vojaške in etnološke predmete že od rane mladosti, ko ga je za to navdušil nono, ki mu je pripovedoval zgodbe iz časov pred, med in po prvi svetovni vojni. Z navdušenjem, ki ga premorejo vsi zagreti ljubitelji, mi je Aljoša razkazal zbirko in pripovedoval, kako je našel ta ali oni predmet.

Tako kot mnogi je tudi on že kot otrok prinesel domov veliko stvari, ki so jih našli, ko so se potikali okoli. Še dandanes bi lahko po teh hribih našli veliko železja, doda. Mnogo predmetov pa so imeli ljudje tudi doma, na podstrešjih, v hlevih, kleteh ... Nekatere so zaradi uporabne vrednosti kmalu po vojni uporabljali za kakšne vsakdanje namene. Po vojni predmeti niso imeli zbirateljske vrednosti, kot jo imajo sedaj. Pogosto so jih ljudje kar zavrgli ali uporabili za kaj drugega. Na primer bajonete je nekdo uporabil kot obešalnike za salame.

Ljudje za številne predmete in orodje sploh niso vedeli, da izvirajo še iz vojnih časov, kot na primer kladiva in macole. Kasneje je marsikdo za majhen denar prodal celo podstrešje kakšnemu italijanskemu trgovcu ali zbiratelju, ki se je sukal tu okoli. Vseeno pa se je mnogo predmetov do dandanes le ohranilo, da lahko izpričajo zgodbe iz tistih izjemno težkih časov. Številni ljudje, ki so Aljošo in njegov konjiček poznali, so mu jih na srečo odstopili. Z njihovo pomočjo ter z iskanjem po hribih, kavernah, potokih in grapah je tako Aljoša zbral zavidljivo zbirko preko tisoč predmetov.

Aljoša mora veliko časa nameniti tudi razvrščanju predmetov in ugotavljanju pristnosti. Pri tem si pomaga z brskanjem po pisnih virih, knjigah, v veliko pomoč mu je danes tudi internet, kjer se najdejo ne le zgodovinski viri, ampak tudi drugi strokovnjaki ter njihove zbirke oziroma mnenja. Z leti je postal strokovnjak tudi sam, saj si je pridobil ogromno zgodovinskega in drugega potrebnega znanja za prepoznavanje predmetov. Železni predmet mu recimo že na pogled omogoča prepoznavo, ali gre za kakovostno kovaštvo in iz kakšnega obdobja je. Če je spodaj črna rja, je železo staro vsaj 100 let, saj drugače oksidira, pove in mi pokaže primerek iz zbirke.

Kot zanimivost mi pojasni, da na soški fronti v predelu okrog Ročinja ni bilo ravno veliko bojev vse do 11. soške bitke. Bitke so se do takrat odvijale v okolici Plav, Krasa in drugod. Potem pa so se Italijani v 11. soški bitki hoteli prebiti na Banjško planoto, kar jim je tudi uspelo. Ob tem so morali skozi te kraje spraviti sto tisoč vojakov, materiala in streliva, Aljoša razloži razsežnosti te operacije. Prodrli so recimo pri Doblarju, pa pri Ajbi, pove Aljoša in doda, da so pri tem pa zgradili pet pontonskih mostov čez Sočo.

Kot obiskovalec sem bil navdušen nad Aljoševim bogatim znanjem, njegovo zelo zanimivo zbirko predmetov, ki sega vse od vojaškega orožja pa do čisto običajnih vsakdanjih vojaških predmetov, in vključuje tudi številne fotografije in stare članke, ki skupaj izpričujejo zgodovino teh krajev. To, da ti nekdo lahko osebno razkaže in pojasni vse te zgodbe, je za obiskovalca posebno doživetje. Hvala, Aljoša!

Lunos
energy-efficient

Specialisti za prezračevanje.
PREZRAČUJEMO **ŽE OD LETA 1959.**

REVOLUCIJA V PREZRAČEVANJU!

PRODAJNI HIT: i-Vent

i-VENT je **nadgradnja** najbolj prodanega elementa e2. Njegove ključne prednosti so **upravljanje preko daljinca** ali **aplikacije** (kompatibilno s sistemi Android in iOS), enostavnejša montaža, cenovno ugodno vzdrževanje, varčevanje z energijo, odprava odvečne vlage, plesni, odlična protihrupna zaščita in izredno nizka poraba energije pri lastnem delovanju.

ODPRAVA ODVEČNE **VLAGE** IN **PLESNI**

VARČEVANJE Z **ENERGIJO**

PREPROSTO IN POCENI **VZDRŽEVANJE**

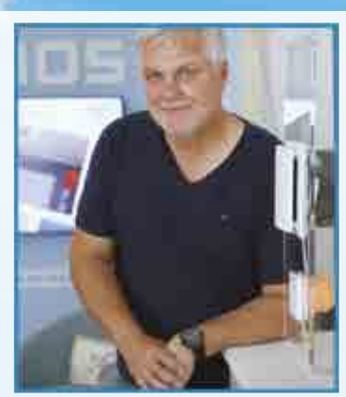

STROKOVNJAKI SVETUJEJO:

Treba je im hitreje ukrepati! Plesen je treba odstraniti, stene ustrezno izolirati, kasnejše ponavljane plesni pa preprečevati z zračenjem in uravnavanjem vlage v prostoru. Kot najbolj učinkovito se je do sedaj izkazalo **decentralno prezra evanje,** s katerim zlahka nadzorujete zračno vlago in jo ohranjate na priporočljivih 40 do 60 odstotkih ter skrbite za svež prefiltriran zrak.

***Milan KUSTER**, u.d.i.g.*

Več kot **20 000** zadovoljnih uporabnikov!

080 73 13

lunos.si

Kakor da bi živela eno samo poletje

Goran Gerbec

Po 50 letih je na kmetiji v Ajbi pri Kanalu ob Soči zacvetela prečudovita agava. Njen obseg pred cvetenjem je bil 16 m in višina 3 m. Sedaj ko pa cveti, je višina stebla s cvetom več kot 8 m. V času rasti cveta je zrasla v višino tudi več kot 10 cm na dan. Postala je »glavna paša« čebel z domačije. Njen nektar nabirajo od zgodnjega jutra do poznega večera.

Vsa leta je zanjo pridno skrbela **Koširjeva Marica**, ki jo je dobila pred 50 leti v dar od svoje tovarišice **Križnič Rozalije-Soča**.

Dokler je bilo še možno, ko še ni bila prevelika, se je prezimila v zaprtem prostoru. Kasneje, ko se je vsadila na stalno mesto, pa se je zanjo okrog nje vsako jesen zgradil zimski rastlinjak.

In letos nas je v zameno za vso to skrb obdarila s prečudovitim cvetom, ki si ga lahko pridete ogledat.

A to bo njeno zadnje poletje.

AGAVA

Več informacij o tej zanimivi rastlini smo poiskali na internetu: agava spada med kaktuse. Njeno grško ime »agaue« pomeni prevzvišena. Doma je v Mehiki, zato ji naše podnebne razmere omogočajo, da jo gojimo kot posodovko oz. jo pozimi zaščitimo. Obstaja jih več kot 200 vrst. Znano je, da ko zacveti, tudi odmre. Zacvetijo po 30 do 50 letih rasti. Uporablja se za izdelovanje tako preprog kot kozmetike in pijač. Zelo znana pijača, ki jo izdelujejo iz agave, je tekila.

Vedeževalka

Irena Brezavšček

Pisalo se je leto 1950, ko so po naših vaseh s svojimi vozovi hodili še cigani – današnji Romi.

Vsaka romska skupina je imela tudi vedeževalko, ki je radovednemu človeku z željo po boljšem za kakšen dinar napovedala prihodnost.

K eni izmed takšnih skupin sta po napornem delu, za konec tedna, zašla tudi mladi Korl in malo starejši, pa toliko bolj nabriti Francl.

»No, pridita, da vama napovem prihodnost!« je vabila starejša vedeževalka ali »šlogarca«, kot se je reklo. »Pejd z mano, Korl,« je rekel Francl, »boš nekaj videl.« … In res sta se odpravila pod šotorsko platno, kjer je uradovala vedeževalka.

Mladi Korl je sramežljivo mencal zadaj, v kotu, Francl pa se je pogumno postavil pred vedeževalko, da bi mu napovedala, kaj vse ga še v življenju čaka. Preden pa je začela svoj posel, jo je navihani Francl vprašal: »A vi res veste, kaj se bo meni zgodilo?« »Ja, res vem! Prav zagotovo! Jaz celo vem, kaj ti sedaj misliš!« mu je predrzno odgovorila stara ciganka. »Kaj?« se je začudil Francl, »a vi res veste, kaj jaz sedaj misim?« »Vem, vem!« je ponosno rekla šlogarca. »Pa ste čisto prepričana, da veste?« prebrisani Francl kar ni nehal sprašević. »Seveda, dragi fant, prepričana!« je vztrajala vedeževalka. »No, prav!« se je vdal Francl in ženski z vso silo, z grobim, okovanim čevljem stopil na boso nogo.

Vedeževalka je presenečena, v bolečini zavpila: »Kaj pa delaš, zakaj si me pohodil?« Francl se je ražel kot pečen maček in odgovoril: »Ja, saj ste rekla, da veste, kaj jaz mislim. Prepričan sem bil, da je res tako in boste umaknila nogo. Očitno pa s svojim šloganjem oz. pogledom v prihodnost niti sama sebi ne morete pomagati, kaj šele drugim!« se je zasmejal Francl.

Čudežne karte

»Pejva, Korl. No, si videl, sem ti rekel, da ti bom nekaj pokazal!« se je Francl krohotal in medtem, ko je vedeževalka vneto preklinjala, odvlekel mladega Korla izpod šotorskega platna.

Kapela Sv. družina – Sv. trojica v Senici

Ivan Humar, foto: Rok Humar

Blagoslov kapele

Dan državnosti, 25. junij, smo prav posebej praznovali tudi na domačiji »Pr' Humari« v zaselku Senica, ki spada v KS Levpa. Ta dan sta domači župnik zlatomašnik Lojze Kobal in župnik Aleš Rupnik iz Kanala blagoslovila kapelico Sv. družina – Sv. trojica in ob tem darovala sv. mašo za družino in domovino.

Kapelico je postavila družina Humar. S tem je počastila spomin na 100. obletnico ponovne postavitve domačije in 30. obletnico samostojne države Slovenije. To je tudi spomenik moji noni.

Prvotna domačija, ki je po pisnih virih obstajala že pred letom 1750, je stala nekoliko stran od današnje. V prvi svetovni vojni se je tukaj odvijala soška fronta. Italijanska vojska je iz Kambreškega, torej z desnega brega reke Soče, s težkimi topovi streljala na levi breg in pri tem obstreljevanju zadela tudi našo domačijo. Vsi objekti domačije so pogoreli, vključno z živino v hlevu. Zgoreli so tudi vse kmečko orodje, obleke in vsa druga oprema v hiši. Gospodar domačije, moj nono, Franc Jožef Humar je bil leta 1916 vpoklican v vojsko in se je kot avstrijski vojak boril na vzhodni fronti na ozemlju današnje Ukrajine. V boju je bil težko ranjen. Zajet je bil s stani ruske vojske in je do leta 1919 živel v ujetništvu. Julija 1919 se je prebil v Ljubljano in se tam zatekel v hiralnico sv. Jožefa, kjer je avgusta tega leta umrl. Preostali del družine, gospodinja, moja nona Jožefa s šestimi otroki, starimi od 1 do 13 let, pa je odšel na Cerkljansko v vas Jagršče v begunstvo. Doma so pustili vse razen najnujnejšega, kar so lahko vzeli s seboj. V hlevu je ostalo pet govedi, ena ovca, dva prašiča ter nekaj kokoši. Živali je iz bližnjega zaselka Avšje oskrboval brat moje none.

Spominska plošča

Po vrnitvi iz begunstva je nona videla, da od domačije ni ostalo nič. Italijanski vojaki, ki so se prebili čez reke Sočo, so vse, kar je ostalo po požaru, porabili za gradbeni material pri gradnji nove ceste. Nona z otroki je najprej dobila zatočišče pri sovaščanu – »Pr' Klančarji«. Nekoliko kasneje je postavila lesen objekt (barako) z dvema prostoroma, tako so lahko zaživeli pod lastno streho. Leta 1919 so začeli graditi novo domačijo in se leta 1921 v še nedokončano tudi vselili. Tega leta so iz Jugoslavije – Ljubljane, tukaj je takrat bila Italija – dobili mrliški list pokojnega moža oz. očeta.

Kapelica pa je postavljena tudi v počastitev spomina na 30. obletnico razglasitve samostojne države Republike Slovenije. Trije zaporedni rodovi naše domačije, torej moj nono, tata in jaz, smo se v 20. stoletju borili na različnih koncih Evrope in Afrike za različne države. Kot že povedano, moj nono na vzhodu (Ukrajina) za avstroogrsko monarhijo. Moj oče Jožef v Španiji, Libiji, na Siciliji, Korziki, v Franciji … Najprej za Italijo, nato pa za zavezniško armado kot pripadnik jugoslovanskih enot pri osvobajanju Francije. Jaz pa kot pripadnik Teritorialne obrambe Slovenije v vojni za obrambo neodvisne države Slovenije v Mirnu pri Gorici. Upati je, da se mojemu sinu Roku in vnukoma Otu in Tobiji ne bo treba vojskovati na nobeni fronti, saj živijo v svobodni Evropi.

Mozaik, delo patra Marka Ivana Rupnika

V kapeli je mozaik delo patra Marka Ivana Rupnika. V spodnjem delu je motiv sv. družine iz Nazareta, v zgornjem delu, ki je obkrožen z zlatima lokoma, pa so trije angeli, ki so obiskali Abrahama, Saro in Izaka in predstavljajo Sv. trojico. Mozaik je poln likovne govorice in simbolike, ki jo je avtor Marko Ivan Rupnik obrazložil na dveh gosto tipkanih straneh.

Pravni kotiček:

Nakup izdelka in z njim povezana garancija ali reklamacija

Pravna pisarna Benvegnu Martina Suban s.p.

Kot potrošniki kupujemo različne stvari za uporabo in včasih se zgodi, da ima kupljeni izdelek kakšno napako ali preprosto ne deluje, kot bi moral, ali pa celo ni videti ali ne deluje kot oglaševani izdelek, ki smo ga izbrali. Kaj storiti?

Pri tem je dobro vedeti, kaj pomeni garancija in kaj reklamacija z naslova stvarne napake.

Zakon o varstvu potrošnikov (ZVPot) določa takole: »Garancija je vsaka obveznost, ki jo podjetje prevzame do potrošnika in s katero se zaveže, da potrošniku brezplačno popravi ali zamenja blago, vrne kupnino ali zagotovi drugo sredstvo, kadar blago ne deluje brezhibno ali nima lastnosti, navedenih v garancijskem listu ali oglaševalskem sporočilu.« Lahko gre za **obvezno garancijo**, to je garancija, ki jo določa *Pravilnik o blagu, za katerega se izda garancija za brezhibno delovanje*, in pa **prostovoljno garancijo ali t. i. »jamstvo«**, ko jo oz. ga potrošnik prejme prostovoljno od prodajalca ali proizvajalca ob nakupu. Obstaja tudi **razširjeno ali dodatno jamstvo**, ki se ne enači z garancijo, kot jo določa ZVPot, in je zanj treba dodatno plačati, potrošnikom pa omogoča nekatere pravice, če bi se izdelek pokvaril oz. bi prišlo do takšnih okoliščin, ki jih takšno jamstvo krije v določenem daljšem časovnem obdobju. Pri teh zadnjih je dobro prebrati v zapisanih pogojih, kaj vse razširjeno jamstvo vključuje.

Vse več potrošniki nakupujemo v drugih državah EU, bodisi preko spleta bodisi v samih državah. Tudi v teh primerih velja enako, da mora v primeru napak ali neustreznosti potrošnik o navedenem obvestiti prodajalca v dveh mesecih po odkritju napake oz. neustreznosti in tak izdelek v dveh letih od dneva dostave izdelka lahko vrne in zahteva njegovo ali popravilo ali zamenjavo ter v primeru, da izdelka ni mogoče ne popraviti ne zamenjati v razumnem času ali brez težav, lahko zahteva vračilo denarja ali pa znižanje cene. Tudi v takih primerih prodajalci pogosto ponujajo dodatno garancijo, ki je ali že vključena v ceno ali pa zanjo zahtevajo doplačilo, pri tem pa je treba vedeti, da dodatna garancija ne nadomesti dveletne garancije, ki še vedno velja. Vsak izdelek ima vedno dve leti garancije, če se izkaže, da ima napako oziroma da ne ustreza oglaševanemu izdelku, in morebitna dikcija »brez« garancije pomeni le to, da nima dodatne garancije.

Reklamacijo iz naslova stvarne napake pa lahko potrošnik uveljavlja za vsak kupljeni izdelek ne glede na to, ali je bila dana garancija ali ne. Pomembno pri tem je, da se potrošnik vrne k prodajalcu ter mu izrazi enega izmed naslednjih zahtevkov: ali naj prodajalec odpravi napako ali naj vrne plačani zneska v sorazmerju z napako ali naj zamenja izdelek ali naj vrne plačani znesek, vse to lahko stori v dveh mesecih od odkritja stvarne napake. Za napake, ki se na izdelku pokažejo po dveh letih od prevzema, pa prodajalec ne odgovarja več, zato je treba upoštevati tudi dveletni rok. Če je predmet pogodbe med prodajalcem in potrošnikom rabljena stvar, prodajalec ne odgovarja za stvarne napake na blagu, ki se pokažejo potem, ko mine leto dni, odkar je bila stvar izročena. Šteje se, da je napaka na stvari obstajala že v času izročitve, če se pojavi v roku šest mesecev od izročitve. V taki situaciji je dolžnost potrošnika, da prodajalcu natančno opiše napako in mu omogoči, da izdelek pregleda. Če napaka ni sporna, prodajalca zavezuje osemdnevni rok, da ugodi potrošnikovemu zahtevku ali pa v istem času poda pisno zavrnitev, če prodajalec ne soglaša z napako. V vsakem primeru ima potrošnik tudi pravico, da od prodajalca zahteva povrnitev škode, če mu je pri uveljavljanju napake nastala, zlasti pa povračilo stroškov materiala, nadomestnih delov, dela, prenosa in prevoza izdelkov, ki nastanejo zaradi izpolnitve obveznosti.

V vsakem primeru je prav, da smo pri nakupu izdelkov pozorni na morebitne napake ali neustreznosti v zvezi z oglaševanim izdelkom in znotraj določenih rokov prodajalcu podamo zahtevek iz pravic garancije oz. reklamacije iz naslova stvarnih napak.

Gluhi štruklji

Irena Brezavšček

SESTAVINE
Iz naslednjih sestavin pripravimo testo za kruh: 1/2 kg bele moke, 1/2 kvasa (2 dag), 3 dl vode, 1 dl mleka, sol, 1/2 žličke sladkorja

Gluhi štruklji tik pred pojedino

Testo za gluhe štruklje

PRIPRAVA:

Najprej naredimo »kvasec«. Od sestavin odvzamemo 1 dl mlačne vode in vanjo vmešamo pol žličke sladkorja ter kvas. Medtem, ko v lončku vzhaja, v presejano moko naredimo jamico, potem pa vanjo zlijemo vzhajani kvasec. Dodamo še preostalo vodo, mleko in sol ter testo dobro pregnetemo. Iz njega oblikujemo tri ali štiri hlebčke.

Približno pol ure jih pustimo, da vzhajajo. Med tem časom v širši kozici zavremo vodo in jo posolimo (kot za testenine). Če nimamo široke posode, zavremo vodo v dveh. Hlebčke z vzhajano stranjo položimo v vrelo vodo in pokrijemo s pokrovko. Tako naj počasi vrejo približno deset minut, potem pa jih obrnemo z lopatico še na drugo stran in skuhamo do konca (še približno 10 minut).

Vsak hlebček posebej vzamemo iz kozice in ga še vročega z dvema vilicama na plitvem krožniku raztrgamo na koščke. Zabelimo z maslom in drobtinami ter posujemo s sladkorjem in cimetom. Lahko dodamo zmlete orehe, nekaterim je všeč marmelada.

Uporabni so tudi kot slana priloga k golažu, raguju ali pa omaki s pečenko oz. zelenjavo.

Najboljši so še topli, lahko pa jih (natrgane!) prihranimo tudi za naslednji obrok. Preprosto in nebeško dobro!

Med koronskimi valovi

Irena Brezavšček

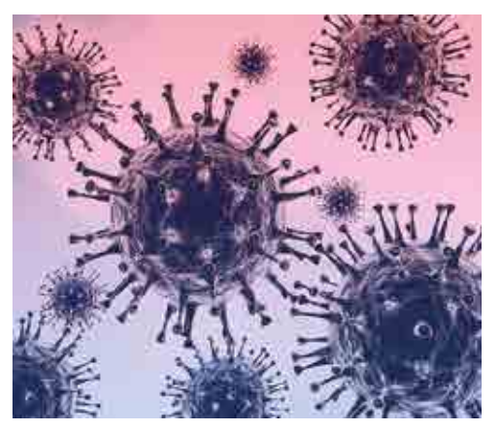

V času, ko si večina ljudi želi počitek in kakšen skok v morje, med valove, na nas prežijo čisto drugačni valovi.
Preživeli smo že prvi, drugi in tretji val covida-19, sedaj smo baje že tik pred četrtim valom ali pa celo že plavamo v njem.
Zmeda v moji glavi je vsak dan večja, in kar mi uspe zvedeti od ljudi, se tudi drugim glavam ne dogaja dosti bolje. Covid-19 maha s svojimi različicami krepko naokrog, mi pa še kar nekako naivno mislimo, da se to dogaja nekje drugje, daleč proč od nas … Dokler … vse dokler ne zadene koga od naših najbližjih. Potem pa … potem pa je pred tabo popolnoma drugačna podoba, bolezen se pokaže v vsej svoji veličini in samo upaš lahko, da se ne konča tragično. Vse vidiš z drugačne perspektive in začenjaš celo verjeti, da bolezen res obstaja, da so posledice zastrašujoče, da mimogrede lahko ostaneš brez koga od svojih. Takrat razumeš, da je koronavirus resna stvar, da se z njo ni šaliti, da ni to nateg tisočletja in ni izmišljotina za pokoravanje prepotentnih državljanov.
Zakaj se nas mora osebno dotakniti, da razumemo, da verjamemo, da dojamemo? Verjetno je nemalo nezaupanja že kar v človeški naravi ali pa je to skozi zgodovino izigravanj pridobljen nekakšen obrambni sistem.
Demokracijo smo si želeli in dobili smo jo. Nihče nas pa ni nikoli učil, kako v demokraciji in z demokracijo živeti. Kako se znebiti naivnega razmišljanja, da imamo vsakovrstne pravice, nimamo pa nobene dolžnosti. Najti ravnovesje med temi stvarmi je umetnost. Demokracija ti je res lahko položena v zibelko – živeti v njej in z njo kot odrasel in razumen človek pa je nekaj čisto drugega.
Za cepljenje, proti cepljenju. Za testiranje, proti testiranju. Za maske, proti maskam. So stvari, v katerih je med čustvi, razumom, strokovnostjo in politiko tako tanka meja, da se je nekako ne da določiti. In tistemu, ki jo želi določiti, se zelo rado zgodi, da naredi strašansko napako. So stvari, kjer bi morala iti strokovnost in politika absolutno z roko v roki. Če bi bilo tako, bi bilo med nami veliko manj zmede in nezaupanja, strahov in posledično napačnih odločitev. Odločitev, ki so za nekoga popolnoma pravilne, pretehtane in razumske, za drugega pa pomenijo strah, obup in depresijo.

Kako naj preprost človek med vsemi temi valovi ve, kako pluti in srečno pristati? Vprašanje za milijon evrov. Vprašanje, ki si ga hote ali pa podzavestno vsi zastavljamo.
In, konec koncev – trdno verjamem v to, da vsak sprejema svoje odločitve premišljeno in tako, da z njimi ne želi škodovati drugim. No, skoraj vsak … Kajti tam nekje vmes je še denar, ki je bil, je in bo sveta vladar. To neverjetno sredstvo, ki zaposluje pregrešne želje, budi čudne misli in povzroča nezaslišana dejanja.
Kdo pa sploh sem, da bi o tem sodila? Na nikogaršnjo stran se ne postavljam. Želim le vsem vse dobro in veliko mero pravilnih odločitev. Med vsemi temi valovi res ni lahko pluti. Upam, da se v prvem zalivu čimprej umirijo in priplujemo vsi v varen pristan.

Otroci, ustvarjajte z glasilom Most

Tina Tinta

Hej, ti! V uredništvu glasila Most zate v vsaki številki pripravljamo ideje za ustvarjanje. Ustvarjaj z nami in si izdelaj preproste, a lepe izdelke, ki bodo popestrili tvoj vsakdan, tvojo sobo ali pa preprosto razveselile nekoga, ki mu boš izdelek podaril. Starejše sestre in bratci, bratranci in sestrične lahko pomagate mlajšim. Zabavajte se skupaj. Ustvarjajte skupaj. Pa ne pozabite, nove ideje vas bodo čakale tudi v naslednji številki.

Sledi številkam na fotografijah in si izdelaj knjižno kazalko. Veš, tisto, ki jo vstaviš v knjigo, da veš, do kje si nekaj prebral. Uporabiš jo lahko tudi v svojem zvezku ali učbeniku! Pa začnimo.

Za tokratni izdelek potrebuješ **kos papirja** (lahko tudi fotografijo, izrezek iz revije ali kaj podobnega), **ravnilo, svinčnik, flomaster, lepilo, luknjač, škarje** in **trak/vrvico** (slika 1).

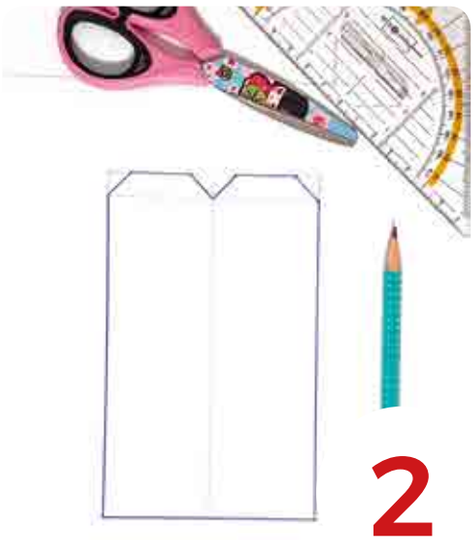

Najprej nariši obliko, ki jo vidiš na sliki 2. Najdaljša stranica naj bo dolga vsaj 10 cm. Nato previdno zareži po črtah, ki so označene s flomastrom.

Dobil boš lik, ki je na sliki 3.

Ta lik prepogni in zalepi skupaj (slika 4) ...

... ter z luknjačem preluknjaj, kot kaže slika 5.

Skozi luknjo zaveži še kos traku ali vrvice in po svoje okrasi kazalko. **Tada, knjižna kazalka je narejena!**

Na kazalko lahko kaj narišeš, napišeš ali prilepiš. Če ti je ostalo še kaj samolepilne folije od zavijanja zvezkov, pa lahko kazalko še plastificiraš in si s tem zagotoviš, da bo ostala dalj časa lepa kot nova. Ti je všeč moja? V uredništvu bomo zelo veseli tvojega mnenja, še posebno pa fotografije knjižne kazalke, ki si jo izdelal/-a sam/-a. Pošlješ nam jo lahko na urednistvo@glasilo-most.si.

Vabljeni na dogodke, ki jih ob 100. obletnici Salonita Anhovo pripravljamo za vas.

SALONIT ANHOVO CEMENT 100

15. SEPTEMBER 2021

SPLETNO SREČANJE GENERACIJ OB 100. OBLETNICI

Naši sodelavci so se podali v raziskovanje zgodovine. Prevzeli so vlogo novinarjev in poiskali sogovornike, ki so jim pomagali pri zbiranju spominov. Z bogato bero 100-letnih spominov se bomo 15. septembra 2021 srečali na spletu.

Vse informacije o spletnem srečanju najdete spletni strani www.salonit.si.

18. SEPTEMBER 2021

TEMATSKA POT DESKLE

Vabljeni na otvoritev Tematske poti Deskle, v soboto, 18. septembra 2021 ob 14. uri, na Taborniškem prostoru v Gorenjih Desklah. Otvorili bomo pet kilometrov dolgo označeno pohodno pot, opremljeno s tematskimi tablami, ki razlagajo arheološke, zgodovinske in etnološke zanimivosti ter naravno dediščino tega kraja.

Prijave na dogodek niso potrebne.

SEPTEMBER 2021

SVET GRADENJ SALONITA ANHOVO V MINIATURAH

V začetku septembra smo odprli razstavo avtorja Antona B. Leskovarja. Mojstrske miniature prikazujejo kako so potekale in še potekajo gradnje nekaterih izjemnih objektov v Sloveniji, ki jih povezujejo cementi Salonita Anhovo.

Razstavo lahko obiščete po predhodni najavi na e-naslov: info@salonit.si.

DRUŽBA SKUPINE Alpacem by Wietersdorfer

Vse dogodke bomo izpeljali v skladu z veljavnimi ukrepi za omejevanje epidemije. Ker si želimo zagotoviti čim večjo varnost vseh udeleženih, bomo omogočili brezplačno hitro testiranje na Covid-19: v soboto, 18. septembra ob 13.30 uri na Taborniškem prostoru. Morebitne spremembe lahko spremljate na spletni strani **www.salonit.si.**

NAGRADNA KRIŽANKA

Svit 10 let

Informacije in navodila za sodelovanje v tokratni nagradni križanki najdete na strani 38.

Razvedrilo	ENOTA ZA MERJENJE OSVETLJENOSTI	GLAVNO MESTO PAKISTANA	TEČAJ (ZASTAR.)	MJANMARSKA VALUTA, KJAT	PESNIK FLISAR	VSTOPNICA									
MANJŠA PTICA PEVKA															
TEMELJNI ZAKON DRŽAVE															
STROKOVNJAK ZA KLETARSTVO															
ROČNA RIBIŠKA MREŽA NA PALICI				LEV TOLSTOJ / IZPIRALEC ZLATA											
Razvedrilo	PLAČA, OSEBNI DOHODEK / HOJA														
AMERIŠKI ASTRONOM (ASAPH)					RAHLO VITA GROBA BOMBAŽNA PREJA	PODALJŠEK MENICE									
OBJAVITEV / NEKDANJI ETIOPSKI KNEZ															
AVTOR: IVAN CINGERLE	OBLIKA TELESNE DEJAVNOSTI	MORSKA VODA	KANTAVTOR SMOLAR	KOBILA, ZLASTI SUHA	15. IN 4. ČRKA	BOŽJI SEL	GLASBENIK GJURIN	PIŠČAL IZ LUBJASTE CEVKE / SPONA, VEZ					NOŽEV HRBET / ZVRST GLASBE			
IZLETNIŠKA TOČKA LJUBLJANČANOV											PISATELJ JANČAR / PISATELJ PARTLJIČ					
LIČNICA												MOJZESOV BRAT / LATINSKOAMERIŠKI PLES				
OČRT, PRIKAZ					TRNAT GRM Z BELIMI CVETI / SPOKOJ					KRAJ NA KOPRSKEM / OČE				NADA ŽGUR / RECIKLIRANJE		
RIHARD JAKOPIČ			NAZIV / SESTRIN MOŽ				POLJSKA PTICA / MAKEDONSKO KOLO						ŽELEZOV OKSID / SKUPINA PTIC V LETU			
TESNILNA PRIPRAVA								DELAVNICA UMETNIKOV / AKIJA, AKIA							BESEDA ENAKOZVOČNICA	SNEG NA PODLAGI
Razvedrilo	AMERIŠKI PLAVALEC (MICHAEL)	VARJENI ŠIV / LENUH, LENOBA				SPOJ ROKE S TRUPOM / LETALNA NAPRAVA					NEMŠKA PESNICA (NELLY) / TEKOČINA V ŽILAH					
NAČRT					FOKSTROT / KANADSKA PEVKA LAVIGNE					NASPROTJE ANIONA / GRŠ. MUZA LJUBEZEN. POEZIJE						
PLOŠČINSKA MERA							TRSKA / TROPSKO DREVO, EBENOVEC					VRHUNEC SPOLNE NASLADE, ORGAZEM / SEŠTEVEK				
EMIL NOLDE			KRAJ V SOŠKI DOLINI / VULKAN NA HAVAJIH					PERUNIKA / PESNIK MERMOLJA					VAS V LOŠKI DOLINI / ANGLEŠKI PLES			
LOŠČILO				OBROBNA GREDICA ZA ROŽE / DUŠKO LOKIN							UŠESNI NAKIT / OSKAR KOGOJ					
DELAVEC PRI PREDILNEM STROJU									SLOVENSKA TELEVIZIJKA (ANJA)							
AMERIŠKI IGRALEC (SYLVESTER)									JAPONSKO MESTO NA HONŠUJU							

OKAJAMA: mesto na Honšuju, **SACHS:** nemška pesnica, **PHELPS:** ameriški plavalec, **HALL:** ameriški astronom, **ALONŽA:** podaljšek menice